

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 4 (1563) 1980 SAUSIS - JANUARY 24

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

30 ct.

Keliai į viršūnes

Siekdami laisvės Lietuvai ir kitom sovietų pavergtom tautom, naudojamos įvairios keliai, tačiau bene pagrindinis kelias yra viešoji pasaulio opinija ir vyriausybinių politinių sluoksnių. Viešajame opinijoje per tris ar daugiau dešimtmečių yra pasiekta gana svarbių proveržių. Lietuvos laisvės byla buvo keliama spaudoje įvairiuose laisvojo pasaulio kraštuose. Pavyzdžiui, Pietų Amerikoje pavyko gana plačiai prasiveržti žurnalistinei Kazimierui Cibirui-Verax. Jam buvo prieinami didžiųjų laikraščių puslapiai. Be to, jis parašė ispanų kalba ir išleisdino visą eilę didesnių ir mažesnių knygų apie Lietuvos laisvės kovas. Šalia jo Pietų Amerikoje bei jos spaudoje reikėsi ir kiti lietuviai, mažiau žinomi visuomenei. Italijoje labai ištvermingai reikišiasi mons. V. Mincevičius, kurio redaguojama itališka ELTA pasiekia plačiąją Italijos spaudą. Radijo srityje ten darbuojasi dr. Gallius ir kun. dr. V. Kaziūnas. Australijoje lietuviai ir kiti baltiečiai taip pat pasiekia viešąją opiniją. Tai matėme, kai kilo Baltijos valstybių aneksijos pripažinimo klausimas. Pastoviai australiškos spaudos srityje ten reikišiasi J. Kedžio grupė. Netruksta panašių pastangų ir V. Europoje. Ten taip pat pavyksta rasti kelius į didžiąją spaudą, ypač svarbesnių atvejų progomis, kaip VI. Česiūno ir pan.

DAUGIAUSIA proveržių į viešąją opiniją, žinoma, būna JAV-se, kur gyvena pagrindinė mūsų išeivijos dalis. Čia yra visa eilė asmenų, turinčių gerus ryšius su didžiąja spauda, radiju, televizija ir pajėgiančių tomis priemonėmis pasinaudoti. Pastaruoju metu bene ryškiausiai toje srityje dirba kun. K. Pugevičius, išvystęs gana plačią veiklą amerikiečių sluoksniuose. Yra ir daugiau asmenų, kurie rečiau girdimi, tačiau ir jie Lietuvos laisvės bylai daug pasitarnauja. Nėgana to — JAV-bės yra kraštas, kur buvo padarytos proveržis ir filmų srityje. Paruošimas filmo "The Defection of Simas Kudirka" buvo labai veiksmingas žingsnis, pasiekęs milijoninę auditoriją. Jis buvo rodomas ne tik JAV-se, bet ir Kanadoje, Prancūzijoje. Galimas dalykas, jį pamatys dar nevienas kraštas. Tai sritis, kurioje ir toliau reikėtų darbuotis, nes ši sritis yra ir milijoninės žiūrovų masės. Taip pat reikėtų stiprinti ir kelius į didžiąją spaudą, kurios reikšmė Lietuvos laisvės bylai yra neabejotinai didelė. JAV-se matyti viltinga iniciatyva, bandanti suorganizuoti lietuvių informacijos centrą. Jo veikla galėtų būti vienas tų kelių, vedančių į viršūnes, kuriose daromi sprendimai — politiniai ir kariniai. Toks centras galėtų būti pagalba ir kitų kraštų lietuviams, dirbantiems toje srityje, bet neturintiems tiek pajėgų.

MINĖTASIS kelias į viršūnes yra visiem žinomas, tik kartais užmiršamas ir permenkai puoselėjamas. Yra betgi kitas kelias, dar mažai naudojamas, bet labai paveiklus, būtent,ėjimas į politinį krašto gyvenimą. Prieš 30 metų, kai naujieji ateiviai, persodinti į naujas žemes, kūrėsi, tas kelias nebuvo įmanomas. Bet dabar, kai išaugo nauja karta, čia išėjo mokslus, šis kelias darosi visai prieinamas. Gyvenamo krašto sprendimai daromi politinėse viršūnėse. Prie jų prieiti galima išoriniu keliu, kreipiantis raštais, siunčiant rezolucijas, delegacijas ir pan. Tuo keliu plačiai naudojasi politiniai mūsų veiksniai. Tačiau toks priėjimas nevisuomet būna paveiklus. Kas kita, kai politinėse viršūnėse yra savų žmonių, turinčių įtakos ir sprendimų procesą. O norint patekti į politines viršūnes, reikia eiti per vietines partijas, nes per jas atsiveria laisvas kelias iš vidaus. Toks kelias yra pats pavikiausias, kaip rodo ligšiolinė patirtis. Dėlto reikia drąsinti ir politiką linkusius mūsų jaunosios kartos atstovus eiti į vietinių partijų veiklą, joje aktyviai dalyvauti ir įieškoti kelių augstyn. Žinoma, negalima tikėtis, kad jau pirmaisiais žingsniais jie daug pasiekia — reikia patirties, ilgesnio laiko, politinės uoslės. Kantriejį bei ištvermingą, tuo keliu eidami, gali pasiekti reikšmingų asmeninių ir visuomeninių laimėjimų bei tuo būdu pasitarnauti Lietuvos laisvės bylai ir išeivijai.

KANADOS ĮVYKIAI

Rinkiminiai pažadai

Pirmuosius reikšmingesnius pažadus rinkiminiame federacinio parlamento vajuje pažėrė konservatorių vadas J. Clarkas ir liberalų vadas P. E. Trudeau. J. Clarkas grįžo prie ankščiau pažadėto pajamų mokesčio kredito namų savininkams, kuris būtų leidęs 1982 m. atskaityti iki \$1.500 už nuosavybės paskolas mokamas palūkanas ir nuosavybės mokesčių savivaldybėms. Parlamento atstamestame biudžete buvo numatytas pradinis \$375 atskaitymas už 1979 metus. Rinkimų laimėjimo atveju J. Clarkas dabar žada 1980 metams šį kreditą iš karto padvigubinti iki \$750, kad rinkėjams būtų atsiųginta už pernai atmetą biudžetą. Tai pareikalautų apie \$1,2 milijono papildomų išlaidų. P. E. Trudeau savo taikiniu pasirinko neturtingus pensininkus, gaunančius specialų papildą. Tas mėnesinis papildas viengungiams pensininkams ir pensinin-

kų šeimoms būtų padidintas po \$35. Dėl to biudžetinės išlaidos paaugėtų \$750 milijonų. Abiejose pažaduose matomos pastangos villioti dvi skirtingas balsuotojų grupes savo pusėn. Toronto dienraštis "The Globe and Mail", pripažindamas tokių socialinių programų reikalingumą, primena skaitytojams, kad jomis pradedamos rinkiminės varžybos. Dienraščio nuomone, abu pasiūlymai esą atmetini, nes juos tektų įgyvendinti skolinant pinigais. 1975-79 m. min. pirm. P. E. Trudeau vyriausybė savo biudžetuose turėjo \$33,6 milijono deficitą. 1979 m. deficitas sudarė net 23% viso biudžeto sumos, kai tuo tarpu tais pačiais metais JAV biudžetas turėjo tik 5% deficitą. Pasak "The Globe and Mail" Kanada turi ne didinti, o mažinti savo deficitą.

Kanados min. pirm. J. Clarkas, remdamas JAV prez. J.

Lietuvos tikintieji, nepaisydami religijos persekiojimo, žygiuoja procesijoje iš Meškuičių į Kryžių kalną. Priekyje basas su kryžiumi ant pečių eina kunigas ALGIRDAS MOCIUS, ilgai kankintas Sibire ir pasirašęs baltiečių rasta, reikalaujanti Baltijos valstybėms nepriklausomybės. Su kryžiumi procesijoje jis žygiavo 8 kilometrus. Procesijoje dalyvavo šimtai tautiečių, priklausantių Eucharistijos Bičiulių sąjūdžiui. Milicija ir saugumiečiai bandė procesiją sukludinti, bet nesėkmingai — keli vyrai buvo suimti, bet netrukus paleisti

PRANEŠIN AS IŠ EUROPOS

Siūlosi kalėti vietoje Petkaus

MONS. KL. RAZMINAS

Lietuvos Helsinkio grupei paskelbus atsisaukimą gelbėti lietuvių žmogaus teisių gynėją, sąžinės belaisvį Viktorą Petkų, nepaprastos iniciatyvos ėmėsi Vakarų Vokietijos katalikai. Vokietijos "Bildpost" žurnalo bendradarbis katalikų kunigas Winfried Pietrek ir dar aštuoni katalikai pasauliečiai savanoriai pasisūlė išstis metus dirbti sovietų bausmės lageryje, jei Maskva sutiktų paleisti Viktorą Petkų!

Šį faktą 1979 m. lapkričio mėn. gale paskelbė Vokietijos katalikų žinių agentūra KNA, žurnalas "Bildpost" ir katalikų dienraštis "Deutsche Tagespost". Vokietijos spauda pažymi, kad kunigas Winfried Pietrek su savo pasiūlymu kreipėsi ir sovietų ambasadorių Bonnoje, motyvuodamas, kad sveiki ir darbingi vyrai bei moterys galės daugiau prisidėti prie Sovietų Sąjungos statybos, negu jau 17 metų kalinamas Viktoras Petkus!

Aštrėjanti padėtis

V. Vokietijos dienraštis "Deutsche Tagespost" 1979 m. lapkričio 14 d. laidoje pateikė net tris straipsnius apie Lietuvos problemas. Pirmame straipsnyje "Padėtis aštrėja" pažymima, kad paskutiniu metu katalikų ir visų krikščionių padėtis ne tik Čekoslovakijoje ir Lenkijoje, bet ir Sovietų Sąjungoje bei Lietuvoje žymiai paaštrėjo. Maskvoje buvo suimtas žinomas "jaunimo seminara" steigėjas Aleksandras Ogrodnikovas, Leningrade — Vladimiras Porešas ir Smolenske — Tatjana Ščipkova. Lietuvoje spalio 30 d. buvo suimtas žemės ūkio ir istorijos specialistas Antanas Terleckas, kuris yra vienas iš žymiausių Lietuvos katalikų veikėjų — pažymi

Carterio sankcijas prieš Sovietų Sąjungą dėl invazijos Afganistaną, pradėjo kovoti už pasaulinės olimpiados perkėlimą į Maskvą, kurios nors kitos valstybės miestą ar miestus. Šiuo klauimu Kanados ambasadorius Airijoje jau turėjo specialų pasitarimą su Tarptautinio Olimpino Komiteto pirm. lordu Killaninu. Kiti Kanados atstovai tarėsi su Japonija, V. Vokietija, Meksika, S. Atlanto Sąjungos ir Britų Bendruomenės šalimis. Ir

(Nukelta į 8-tą psl.)

"Deutsche Tagespost". Lapkričio 1 d. Maskvoje buvo suimtas ortodoksų Tikinčiųjų Teisėm Ginti Komiteto pirmininkas kun. Gлеб Jakuninas. Visi tie ženklai rodo, kad sovietams nebeatinka ir sovietų konstitucijos ribose veikiančys disidentai, ir žmogaus teisių gynėjai. Artėjant pasaulinei olimpiadai Maskvoje ir III-jai Helsinkio konferencijos sesijai Madride, sovietai nori išvengti betkokių protestų.

Perspėjimas kunigams

Tai plačiau nagrinėja antrasis "Deutsche Tagespost" straipsnis — "Paskutinis perspėjimas Lietuvos kunigams". Straipsnyje pažymima, kad, prasidėjus masiniams katalikų veikėjų suimnėjimams Čekoslovakijoje ir Lenkijoje, panašios akcijos tenka laukti ir Lietuvoje. Ypatingame pavojuje esą penki Lietuvos kunigai, išteigę Tikinčiųjų Teisėm Ginti Komitetą. Paskutiniu metu, kaip rašo "Deutsche Tagespost", Lietuvos komunistų partijos organas "Tiesa" pradėjo ypatingai pulti šiuos penkis Lietuvos kunigus. Esą šie "kulto tarnai" savo šventovės panaudoja "melagingiem gandam skleist, šmeižti sovietų valstybės ir visuomenės sistemai. "Tiesa" savo straipsnyje ypatingai puola Viduklės kleboną kun. A. Svarinską ir Kybartų kleboną kun. S. Tamkevičių, kurie abu priklauso Tikinčiųjų Teisėm Ginti Komitetui. Už sovietinių įstatymų pažeidimus jiems grasinama griežtomis bausmėmis. Kun. S. Tamkevičius jau buvo kaltinamas ir teisiamas už viešos procesijos surengimą Visų Šventųjų šventėje ir už neįrodytą eisimo taisyklių pažeidimą.

Kun. Svarinskui kaltinimai "Tiesoje" jau yra žymiai sunkesni. Esą išteigęs Tikinčiųjų Teisėm Ginti Komitetą, Lietuvos katalikų pasipriešinimas ir savo teisių gynimas žymiai sustiprėjo. Prie to prisideda ir Lietuvos kunigų vieningumas, kuris ypač ryškiai pasirodė trims ketvirtadaliams Lietuvos kunigų pasirašius protesto pareiškimą dėl naujojo statuto, liečiančio vidinę Katalikų Bendrijos santvarką.

"Deutsche Tagespost" iškelia ir žymiai sustiprėjusį Lietuvos tikinčiųjų solidarumą su savo kunigais. Dar tik neseniai 10-240 tikinčiųjų pasirašė prašymą

Brežnevui, reikalaudami grąžinti katalikams Klaipėdos šventovę, kurią pastatė dabartinis Kauno arkivyskupijos apaštalinis administratorius vysk. Liudas Povilonis. Tokio fakto nesą buvo jau nuo 1972 m. Lietuvoje. Bet dabar, suėmus veiklų Antaną Terlecką, penkiolikai metų nuteisus Viktorą Petkų ir mirus drąsiajam jėzuitų kunigui Karoliui Garuckui, Lietuvos tikintieji neteko stiprių vadovaujančių jėgų.

Panašų pavojų Lietuvos tikintiesiems ir kunigams pramato ir plačiai skaitomas Vokietijos dienraštis "Die Welt", 1979 m. lapkričio 21 d. laidoje iliustruodamas savo straipsnį gražia Antano Terlecko šeimos nuotrauka.

Vilniaus universitetas

Trečiausias "Deutsche Tagespost" straipsnis išsamiai pamėnė Vilniaus universiteto 400 metų sukaktį. Straipsnio autorė Diethild Treffert objektyviai apžvelgė visą Vilniaus universiteto istoriją ir veiklą. Liedama Vilniaus universiteto 400 metų sukakties minėjimą, autorė pažymėjo, kad sovietinė universiteto vadovybė ir oficialias minėjimo iškilmes visai nepakvietė Gregorinio universiteto vadovų bėrmose Romoje, nors šis jėzuitų universitetas ilgus amžius paruošdavo Vilniaus universitetui profesūrą. Nežiūrint to, jaunoji Lietuvos studentija ilga telegrama jėzuitų generolui Pedro Arrupe išreiškė savo padėką už jėzuitų nuopelnus išteigiant Vilniaus universitetą. Tai, aišku, labai nepatiko komunistinei universiteto vadovybei, ir ji visokiais būdais bandė tai paneigti, skelbdama kad tai antikomunistinių emigrantų fantazijos padaras. Gregorinio universiteto Romoje prof. lietuvis dr. P. Rabikauskas, SJ, kuriam buvo pavesta išversti gautą iš Vilniaus telegramą, aiškiai patvirtino istorinę telegramą ir paneigė komunistų pastangas falsifikuoti faktus. Taip pat ir Vilniaus universiteto studentai savo pogrindžio leidiny "Alma Mater" atitaisė komunistų pastangas falsifikuoti istoriją, net reikalavo atnaujinti kulto reikalus universiteto šventovę, kurią sovietai taip negarbingai išniekino. Sis Diethild Treffert straipsnis buvo taip pat plačiai paskelbtas Vokietijos "Katholische Nachrichten Agentur" leidinyje.

Pasaulio įvykiai

JUNGTINIŲ TAUTŲ VISUMOS POSEDIS PAREIKALAVO SOVIETŲ SAJUNGOS kariuomenės dalinių atitraukimo iš Afganistano. Už šią rezoliuciją balsavo 104 valstybių atstovai, prieš — 18, susilaikė 18. Iš viso Vakarų pasaulio tik Kuba ir Grenada rėmė sovietus. Jų ambasadorius O. Trojanovskis rezoliuciją pavadino didžiuoju melo kalnu, nepateisinamu kišimusi į Afganistaną vidaus reikalus, Jungtinių Tautų chartos pažeidimu. Kai 1956 m. Sovietų Sąjunga ginklo jėga bandė numalšinti Vengrijoje prasidėjusį sukilimą, Jungtinės Tautos ją pasmerkė tik 50:8 balsų santykiu. 1968 m. invazijos Čekoslovakijon klausimas buvo iškeltas JT saugumo taryboje, bet jį ten tuojau pat sustabdė sovietų veto teisė. Jungtinių Tautų visumos posėdžio jam neteko pasiekti.

Pagrindine lazda sankcijose — prieš Sovietų Sąjungą tenka laikyti prez. J. Carterio paskelbtą 17 milijonų tonų grūdų pardavimo sutarties atšaukimą. Tie grūdai daugiausia buvo kukurūzai, skirti galvijų pašarui. Vakarų pasaulį pasiekė pranešimas iš sovietinės Gudijos, kad į galvijų pašarą ten jau yra maišomos susmulkintos medžių šakos. Mėšos trūkumas dėl priverstinio galvijų skerdimio Sovietų Sąjungą užgrius olimpiados metu. Pastarosios klausimas taip pat yra pakibęs ore. Prez. J. Carteris ir valstybės sekr. C. Vance yra pasisakę prieš JAV atletų dalyvavimą olimpiadoje. Jie nori, kad olimpiada būtų perkelta į kuriai nors kitą valstybę, tačiau visus jos reikalus tvarko tarptautinis olimpiados komitetas, oficialiai vengiantis įsivėlimo į politiką. Valstybės sekr. C. Vance sovietams yra paskelbęs psiauv oficialų ultimatumą — jeigu sovietai neatitrauks savo kariuomenės iš Afganistano iki vasario vidurio, gali susilaukti olimpiados boikoto. Tokiu atveju Maskvon neatvyks dešimtys tūkstančių amerikiečių turistų, nors amerikiečiai sportininkai ir dalyvaus olimpiadoje. Prez. J. Carteris kreipėsi ir tarptautini olimpiados komitetą, reikalaujdamas olimpiados perkėlimo ar jos atšaukimo, jei sovietai per mėnesį laiko nepasitrauks iš Afganistano.

nu, apkaltintų samokso ruošimu.

Tito koja

Naują rūpestį Vakarų pasauliui atnešė Jugoslavijos kompartijos vado B. Tito sveikata. Šis senis, turintis jau 87 metus amžiaus, galynėjasi su mirtimi. Krizė prasidėjo su užsiblokavusia kojos arterija. Padaryta operacija buvo nesėkminga. Gydytojai norėjo amputuoti koją, bet ilgokai negavo jo sutikimo, nors sakoma, kad į ją jau buvo įsi-metusi gangrena. Pagaliau ta kairė koja buvo amputuota. Su Tito mirtimi Jugoslavijoje gali prasidėti vidiniai nesutarimai, o jais gali pasinaudoti Sovietų Sąjunga. Ginklo jėga ji gali vėl susigrąžinti Jugoslaviją savo orbiton. Operacijos metu jugoslavų kariuomenės daliniai buvo sutraukti Vengrijos ir Bulgarijos pasienien.

Bomba Niujorke

Sovietų orinio susisiekimo bendrovės "Aeroflot" įstaiga Niujorke sunaikino pro langą įmesta bomba. Atrodė, tai buvo reakcija į Sovietų Sąjungos invaziją Afganistane. Sprogimas lengvai sužeidė keturis praeivius Manhattane. Policija suėmė įtariamą asmenį, bet jo pavarde nepaskelbė. United Press International agentūrai skambinusieji asmenys teigia, kad bomba įstaigoną imetė Žydų Savisaugos Sąjunga ir kubiečių "Omega 7" grupė, pasižymėjusi teroro veiksmiais prieš F. Castro.

Nutraukė derybas

Komunistinė Kinija dėl Afganistano invazijos nutraukė santykių lyginimo derybas su Sovietų Sąjunga. Jos pernai rudeni buvo vedamos Maskvoje ir dabar turėjo būti tęšiamos Pekinge. Sovietų invaziją į Pakistaną Kinija laiko tiesiogine grėsme savo saugumui. Ji yra pareikalavusi sovietų kariuomenės dalinių atšaukimo iš Afganistano. Kremliaus propagandistai Kiniją kaltina parama Afganistaną sukilėliams. Pasak jų, Afganistano šiaurės rytų Badachšano provincijoje yra 900 kiniečių karinių patarėjų. Šiuo siauru ruožu Afganistanas susisieks su komunistine Kinija. Toje provincijoje pastebimas aršiausias afganistaniečių pasipriešinimas sovietų daliniams.

Šiame numeryje:

Keliai į viršūnes

Per didžiąją spaudą, radiją, televiziją ir politines partijas

Siūlosi kalėti vietoje Petkaus

Vokiečių kunigas su savo vyrais pasiryžę kalėti

Slavybės gynėjai

Tėsinys straipsnio apie "Bažnyčią", "Ekleziją", "Bendriją"

Lietuvaitė Gudijos kalėjime

Nuvykusi tautietė iš Lietuvos buvo suimta ir įkalinta

Gyvenimais sunkesnis už daile

Dailininko Juozo Penčylos netekus Pietų Amerikoje

Ką man reikšia Lietuva?

Toronto augstesniųjų liutuanistinių kursų studentų mintys

Dabartinė jaunimo veikla

Rašo buvusi Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininkė

Anksčiau gėrėjaisi, dabar pamilau

Sol. G. Čapkaukienės įspūdžiai iš kelionės po Australiją

Nuo piemenėlio iki milijonieriaus

Nuotykių pilni prekybininko Jono Karvelio atsiminimai "Lithuanian National Costume"

Pokalbis su leidinio autoriais dailininkais Tamošaičiais

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata \$14, pusmetinė — \$7.50. Rėmėjo prenumerata \$20.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland—Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$14.00 per year, \$7.50 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

RELIGINIAME GYVENIME

* **KATALISKASIS FUJEN UNIVERSITETAS** laisvosios Kinijos laikinojojo sostinėje Taipei paminėjo savo 50 m. gyvavimo sukaktį. Iškilimams vadovavo universiteto rektorius arkiv. Stanislaus Loknang. Iš Vatikano dalyvavo misijų kongregacijos prefektas kard. Agnelo Rossi, kuris perdavė Jono-Pauliaus II sveikinimus. Vatikano valstybės sekretorius kard. Agostino Casaroli sveikinimo telegramą perskaitė vietinės nunciatūros charge d'affaires mons. Paul Gliglio. Iškilimų metu buvo pagerbtas JAV senatorius Barry Goldwater ir jam suteiktas teisių garbės doktoratas. Iškilimėse dalyvavo per 11,000 Fujen universiteto studentų ir tūkstantai svečių. Fujen universitetą įsteigė 1929 m. Pekingo mieste, Kinijoje, vienuoliai benediktinai, kurie vėliau vadovavimą perleido Dieviškojo Žodžio vienuolijai. Komunistams užėmus Kinijos žemumą, universitetas buvo uždarytas, tačiau kard. Paul Jupin, popiežiaus Jono XXIII skatinamas, universitetą atgaivino Taipei mieste. Humanitarinių mokslų fakultetui šiuo metu vadovauja pasauliečiai kunigai, teisių ir verslo fakultetams, taip pat teologijos katedrai — jėzuitai, o tikslųjų mokslų ir šviesių kalbų fakultetams — Dieviškojo Žodžio vienuoliai.

* **"UNA VOCE CANADA"** ORGANIZACIJA, kovojanti už dažnesnį lotynų kalbos vartojimą Mišiose, kreipėsi į Kanados Vyskupų Konferenciją, prašydama, kad vyskupai parasytų ganytojių laiška lotynų kalbos vartojimo reikalui.

* **ARKIV. MARCEL LEFEBVRE**, kuris 1976 m. buvo Pauliaus VI suspenduotas, prieš Naujuosius Metus lankėsi Vatikane ir toliau tarėsi su Vatikano tikėjimo bei doktrinos prefektu kard. Franjo Seper, kuris turi visus pokalbių referuoti Jonui-Pauliui II. Arkivyskupo artimieji bendradarbiai praneša, kad jo santykiai su Vatikano žymiais pagerėję, ir pokalbiai vyksta teigiama linkme. Paskutiniuoju metu arkiv. Lefebvre savo vadovaujamoms Sv. Pijaus X draugijos centrą Šveicarijoje perkėlė iš Econe į Rickenbachą.

* **KUN. CARLO MARTINI, SJ**, žymiojo jėzuitų Sv. Gregoriaus universiteto Romoje rektorius, Jono-Pauliaus II paskirtas Milano arkivyskupu. Jis užima dėl senatvės atstatydinusio kard. Giovanni Colombo vietą. Kard. Colombo tapo Milano arkivyskupu, kai tuometinis arkivyskupas kard. Montini buvo išrinktas popiežiumi. Sulaukęs 75 m. amžiaus 1977 m., kard. Colombo įteikė savo atstatydinimo laišką Pauliui VI, bet popiežius tada jo atstatydinimo nepriėmė. Naujai paskirtas arkivyskupu kun. Carlo Martini, SJ, yra 52 m. amžiaus, gimęs šiaurinėje Italijoje netoli Torino miesto. Jėzuitų vienuolijon įstojo 1944 m. ir kunigū buvo įšventintas 1952 m.

* **KUN. CARLO MARTINI, SJ**, turi teologijos ir Sv. Rašto daktaro laipsnius ir yra Vatikano komisijos ryšiams su žydais narys. Jis niekad nėra darbuavęs parapijoje. Nuo 1958 m. iki 1961 m. profesoriaus Chieri kunigų seminarijoje, o vėliau — Romos Sv. Rašto institute, kuriam vadovauja jėzuitai. Nuo 1967 m. iki 1978 m. jis buvo to Sv. Rašto instituto rektoriumi, o nuo 1978 m. — Sv. Gregoriaus universiteto rektoriumi. Be savo gimtosios kalbos ir senųjų graikų, lotynų bei hebrajų kalbų, jis laisvai naudojasi prancūzų, anglų, vokiečių, ispanų, portugalų ir moderniąja graikų kalba. Vatikano stebėtojų manymu, tokiai svarbiai vietai jėzuito paskyrimas liudija Jono-Pauliaus II norą padidinti jėzuitus po ankstesniojo tėviško perspėjimo, kad jų vienuolija turinti susidrausminti. Spėjama, kad greitai laiku naujai paskirtas arkivyskupas Martini bus pakeltas į kardinolus. Šiuo metu pasaulyje yra trys jėzuitai kardinolai: ankščiau irgi buvęs Sv. Gregoriaus universiteto Romoje rektoriumi Pablo Munoz Vega Ekvadore, Lawrence Trevor Picachy Indijoje ir Victor Razafimahatratra Madagaskare.

* **KARD. ALFRED VICENTE SCHERER**, 77 m. amžiaus Porto Alegre arkivyskupas, buvo autobombilyje užpultas ir subadytas. Jis buvo rastas grovy pusgyvis. Dabar kardinolas ligoninėje sveiksta. Tai pirmas atvejis, kad Brazilijoje buvo užpultas kardinolas; kunigų ir vys-

kupų užpildinėjimai ten nėra naujiena. Pavyzdžiui, visai neseniai kraštutiniųjų antikomunistų smogikai išsprogdino šventovėje bomba ir mirtimi pagrasino vyskupui Adriano Hipolito. Brazilijos Vyskupų Konferencijos pirm. vysk. Ivo Lorscheiter, kalbėdamas spaudos atstovams, apgailestavo, kad smurto veiksmai, kurių buvo ypatingai daug prieš keletą metų, dar ir dabar nėra išaiskinti.

* **VOKIETIJOS VYSKUPŲ DELEGACIJA** su popiežium Jonu-Paulium II dar kartą peržiūrėjo kun. Hans Kueng bylą ir pakartotinai patvirtino doktrinos kongregacijos sprendimą. Tai įvyko 1979 m. gruodžio 28 d. popiežiaus atostogų rezidencijoje Castelgandolfo. Pasitarime dalyvavo: Vokietijos Vyskupų Konferencijos pirm. kard. Josef Hoffner, kard. Hermann Volk, kard. Josef Ratzinger, arkiv. Oskar Saier, vysk. Georg Moser (kurio vyskupijoje yra kun. Kueng), popiežius Jonas-Paulius II, kard. Agostino Casaroli, kard. Franjo Seper ir arkiv. Jerome Hamer. Posėdis truko keturias su puse valandas. Vėliau visi išsiskyrė nieko spaudos korespondentams nesakę. Pasirodo, pirmiausia buvo norėta painformuoti patį kun. Kuengą, prieš pranešant viešumai. Už poros dienų oficialus Vatikano spaudos agentūros pareiškimas nurodė, kad vysk. Moseris buvo pristatęs naują kun. Kuengo raštą išdėstytų pažiūrų dokumentą. Posėdžiautojai nieko naujo tame kun. Kueng paraiškime neradė ir todėl padarytas gruožio 15 d. sprendimas galioja. Pasak naujojo pareiškimo, kun. Kueng negali būti laikomas katalikų teologu ir tęsti K. Bendrijos jam pavestą tikėjimo mokymą. Vietos vyskupas pareiškiamas šiuo atveju daryti atitinkamas kanošikas bei konkordatiškas išvadas. Sv. Sostas esą savo paskartiniui bylos persvarstyti ir pasitarimais su Vokietijos vyskupais yra parodęs geriausius norus kunigui Kuengui. Sprendimas esąs skaudus, bet padarytas atsižvelgiant į ganytojišką atsakomybę visiems tikintiesiems.

* **KUN. POHIER KNYGOJE**, kaip jau 1979 m. "T2" 20 nr. minėta, kongregacija rado visą eilę katalikiškajam tikėjimui prieštaraujančių klaidų. Knyga paneigia: 1. Kristaus norą suteikti savo kančias aukos ir atpirkimo vertę; 2. Kristaus kūno iš numirusių prisikėlimą ir tolimesnį jo gyvavimą po istorinio gyvenimo žemėje; 3. Žmogaus pašaukimą prisikelti su kūnu amžinajam gyvenimui Dievo draugystėje; 4. Sv. Rašto objektyvų teisingumą Sv. Dvasios ir Bendrijos mokyimo šviesoje. Taipgi nurodoma ir visa eilė kitų neaiškumų pagrindinėse tikėjimo tiesose.

* **VATIKANO SPRENDIMAS** turės gana svarbių pasekmių šiam šveicarui teologui. Nors jis dėsto valstybiniam Tuebingeno universitetui, tačiau katalikiškosios teologijos fakultete. Pagal Vokietijos konkordatą su Vatikano, katalikiškosios teologijos fakultetams dėstytojus rekomenduoja vietiniai katalikų vyskupai. Šiuo atveju tos vietovės (Rottenburg-Stuttgart) vyskupas Georg Moser jau atšaukė kun. Kueng leidimą dėstyti katalikiškąją teologiją ir kreipėsi į švietimo ministeriją jo atleidimo reikalui. Kun. Kuengas ir toliau gali eiti savo kunigiškąsias pareigas bei tęsti tyrinėjimus teologinėje srityje. Vatikano informacija atstovs kun. Romeo Panciroli, tą žinia pranešdamas, aiškiai pabrėžė, kad tikėjimo ir doktrinos kongregacijos sprendimas kun. Kuengo atveju nieko bendro neturi su ankstesniuoj kun. Jacques Pohier, OP, knygos "Quand Je Dis Dieu" pažiūrų pasmerkimo arba dabartiniu kun. Edward Schillebeeckx, OP, teologinių pažiūrų tikrinimu.

* **JŪS ESATE TEISINGUMO KUNIGAI**, todėl jūsų uždavinys — kunigiškai ir ganytojiškai įgyvendinti teisingumą — pareiškė Jonas-Paulius II Sv. Gregoriaus universitete Romoje susirinkusiems K. Bendrijos teisininkams-kunigams. Jie buvo suvažiavę į tribunolų teisėjų atsinaujinimo kursą. Pasak popiežiaus, K. Bendrijos teisė yra ne tik žmogiškojo teisingumo, bet ir augstesnio ryšio su Kristumi išraiška. Todėl K. Bendrijos teisė turinti visur atspindėti meilę. Jis ypatingai pabrėžė savo kalboje reikalą ginti santuokinės meilės neišardomumo ryšį.

KUN. J. STS.

Kovotojas už žmogaus ir tikinčiųjų teises ROMAS RAGAIŠIS sovietų okupuotoje Lietuvoje 1978 m. rugsėjo 12 d. teismo metu, kur jam buvo paskirta pusantur metų kalėjimo bausmė

Nuo komunizmo iki kunigystės

Pasakoja ortodoksų kunigas Levas Koninas, buvęs ateistas, neseniai atvykęs į Vakarų

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Darbas su slaptomis grupėmis

Mane paskyrus į parapiją, Religiniių Reikalų Tarybos įgaliotinis man pasakė: "Vykti į parapiją. Ten klebonas yra tvarkingas". Reiškia, jis nesimažo į nereikalingus dalykus, nieko neveikia, yra valdžios akys "ramus". Tokie įgaliotiniai yra valdžios apmokami valdininkai, ir jų uždavinys sekti, kad būtų pilnai įvykdytas valstybės nuo Bažnyčios atskyrimas, reiškia, kad Bažnyčia nesikištų į politiką. O jiems viskas yra "politika" — net surinkti jaunuolius vakarais paskaityti Evangelijos, pasimokyti giesmių ir pan. Įgaliotiniai yra tiesioginė valdžia, nuo kurios priklauso visi kunigai — ne teologiniai klausimai, o visos kunigų gyvenimas ir elgesys.

Po šešių mėnesių darbo parapijoje buvau apskustas įgaliotiniui turis ryšių su užsienio organizacijomis. Mano kaltė — aš gavęs iš slavų misijos Stockholm keletą egzempliorių Sv. Rašto, kuriuos išdalinu tikintiesiems. Po skundo turėjo sekti teismas, tačiau pasitenkinta "perspėjimu".

Kai buvau ateistas iš parapijos, nuėjau pas įgaliotinį Zarinovą paklausti kodėl. Jis atsakė: "Aš nesikišu į religinius reikalus. Pasikalbėk su metropolitu. Tai jūsų reikalas...". Nuėjau pas metropolitą Nikodema, kuris man nieko nepasakė, tik patraukė pečiaus. Tai reiškė — jis nieko negalįs padaryti.

Taip netekau parapijos ir algos, kurią man mokojo parapijos taryba. Ją sudaro 20 valdžios parinktų asmenų, iš kurių valdžiai. Visi parapijos reikalai yra šios tarybos rankose. Pradžioje metropolitas man davė keletą dalykų versti iš vokiečių kalbos, paskui padėjo kaiku rie draugai pasauliškai. Gėda pasakyti, kad nuo manęs nusiluko draugai kunigai, kurie bijojo susitikti su manimi.

Leningrado kunigai gyvena gerai. Užtenka niekam neužkliūti, pasitenkinti laidotuviemis, krikštais, jungtuvėmis, paravinėti žvakes, reikalingas liturginėse pamaldose (visi tikintieji turi rankoje uždegat žvakę). O aš tikrai kentėjau badą ir gyvenau labai vangiai.

Gražiausias šio laikotarpio dalykas — darbas su slaptomis jaunimo grupėmis. Vadovavau studijų seminarams. Juos lankydavo visokio tikėjimo jaunuoliai: ortodoksai, evangelikai, baptistai, žydai, budistai ir indusai. Sovietų Sąjungoje yra religinė fermentacija, tačiau, nesant vadų, jaunimas mėtosi ir pasirenka klaidingus kelius. Aš bandžiau tuos jaunuolius apšviesti tikėjimu į Kristų, tačiau tai buvo nelengvas darbas, nes trūko laiko ir bendruomeninio gyvenimo. Vis dėlto tokie seminarai daugeliui nurodė tikrojo tikėjimo kelią ir privėdė juos prie Krikšto.

Oficiali ortodoksų Bažnyčia nepritaria tokiam darbui, nes laikosi valdžios draudimų, tačiau jo nesmerkia, nes ir ji mato katekizacijos bei evangelizacijos reikala. Dabar Rusijoje tokios slaptos grupės juda visur, dažnai be vadų, o jei jos yra krikščioniškos, tai pasitenkina tik liturgija ir tikėjimo išpaži-

nimu. O šiaip ten reiškiasi sentimentali krikščionybė, žvakelių ir gražios muzikos religija. Trūksta gilesnio religijos pažinimo, kurio negali duoti kunigai, o patiems to pasiekti beveik neįmanoma. Vienintelis tad būdas — nuolatinė rizika, slaptumas, kuris sukuria tikras draugystes. Pradedama nuo ABC, nes tų grupių lankytojai dažnai neturi jokio supratimo apie religiją. Jie lanko tas slaptas grupes vien iš vidinio, dvasinio nusiteikimo. Jeigu Rusijoje būtų bent kiek laisvės ir nedraustų tokių susirinkimų, tai toks katechizavimo metodas ir bendruomeninis religijos išpažinimas tikrai transformuotų Rusijos veidą.

Be manęs, yra ir kitų jaunų kunigų, kurie dirba su grupėmis, stengdamiesi nekristi į aki civilinei ir religinei valdžiai. Tomis grupėmis, labai domisi ir KGB, nes jas trako ideologine partijos konkurencija.

Kodėl pabėgau į Vakarų?

Apkaltintas politine veikla, trečią kartą buvau internuotas į pamišėlių ligoninę. 1977 m. pradžioje Leningrado laikraštyje "Večernij Leningrad" pasirodė straipsnis, kur buvo atskleista grupių veikla ir paminėta mano pavardė. Apie mane pasakyta: "Vakarų grupių vergas", o ateistas iš parapijos dėlto, kad esu sunkus psichinis ligonis.

Tų pat 1977 m. balandžio mėn. mane sulaikė policija už parazitizmą — neturėjau darbo, kurio man niekas nedavė dėl ankstesnės ligoninės "diagnozės". Dėlto buvau vėl internuotas. Leningrado psichiatrinėje ligoninėje mane išlaikė porą mėnesių. Ir šį kartą nedavė jokių vaistų, o tik "stebėjo". Išleisdamas gydytojas pasakė, kad šis trečias kartas turi būti man "rimtas perspėjimas".

Turiu pasakyti, kad to perspėjimo nepaisiau ir netačiau rimtu pinigų. Būdamas jau persekiojimo psichiatrinėmis ligoninėmis specialistas, dalyvavau su Aleksandru Podrabineku grupėje, kuri rūpinasi surinkti medžiagą apie uždarymus pamišėlių namuose.

1978 m. birželio mėn. pasiūkė mane Leningrado policijos pulkininkas leitenantas Čurkinas ir pasakė: "Mes galime tave nutildyti kada tik norime be jokio teismo. Tavęs laukia ilgas uždarymas į psichiatrinę ligoninę."

Tuo pat laiku slaptoji policija pasiūlė man vizą išvažiuoti į užsienį. Tuo būdu valdžia nori apsisvalyti nuo pavojingų židinių nuodų. O svarbiausia — nori tokiais išleidimais turėti apčiuopiamos naudos. Tai tikra prekyba. Sov. Sąjunga susitarė su Izraeliu, V. Vokietija, JAV, Kanada ir kasnet išleidžia Izraelin 36.000 žydų. Vokietijon 5.000 asmenų. Kanada ir JAV mainais siunčia į Sov. Sąjungą kviečių ir maisto gaminių. Vokietija — sunkvežimių, dyzelinių motorų, bei kitų pramonės reikmenų. Taip vyksta prekyba žmonių gyvybėmis. Dar daugiau: išvykdamas tremtinys turi sumokėti 1000 rb. baudą. Tai tikras išnaudojimas.

Kai valdžiai nepavyksta nusikratyti disidentais šiuo būdu, imasi kito, būtent: jei disiden-

tas yra intelektualas, leidžia vykti į kurį nors garsų Vakarų universitetą. Tokiam duoda metus galiojantį pasą, o kai tas išvyksta užsienin, atima pilietybė. Taip padarė su generolu Griorenka, išvykusiu į JAV gydytis, su rašytoju Nekrasovu, su matematiku Zinojevu, su rašytoju Vaeclovu (Tomu, Red.) Venclova ir kitais.

Ilgai svarstiau slaptosios policijos pasiūlymą ir viešosios policijos grasinimą uždaryti mane į pamišėlių namus. Bijojau, kad ilgas buvimas ligoninėje padarys iš manęs baidyklę (tokių mačiau neviena). Prisiminęs Evangelijos žodžius "kai jus persekios viename mieste, bėkite į kitą", sutikau išvykti su visa Izraelin. Taip rugsėjo mėn. atvykau Italijon (pakeliui ilgiau buvau apsistojęs Austrijos Vienoje).

Cia, Vakaruose, tikiuosiu dar galėsiąs tarnauti savo Bažnyčiai kokioje nors parapijoje, nes ir čia ortodoksų bendruomenėms trūksta kunigų. Mane labai nustebino ortodoksų susiskaldymas. Viena ortodoksų dalis užsienyje priklauso Ženevos vyskupui Antanui ir Niujorko metropolitui Filaretui. Kita dalis su centru Paryžiuje priklauso Konstantinopolio patriarchui. Autokefalinė ortodoksų Bažnyčia Amerikoje ir kitur priklausanči Maskvos patriarchui.

Kadangi geriau būtų toliau nuo Maskvos partriacho, tikiuosiu, kad mane priims vyskupas Antanas, su kuriuo susitikau Zalburge. Jis man davė laikinas pareigas — pavaduoti vieną susirgusį kleboną Paryžiuje. Nors vysk. Antano Bažnyčia yra tradiconalistė, bet man atrodo, kad ji geriausiai išlaikysi gryną tikėjimą ir Kristaus idealus. Žiūriu su apgailestavimu į šį ortodoksų susiskaldymą, kai reiktų visiems laikytis glaudžios vienybės.

Tikiuosiu, kad dar galesiu pasitarnauti ir savo tėvynei, informuodamas apie Bažnyčios padėtį Rytuose, aiškindamas apie tikinčiųjų sprespaudą Sov. Sąjungoje. Jei bus galima, norėčiau padėti savo tikėjimo broliams, likusiems Rusijoje, įieškodamas galimybių pasiūsti jiems religinės literatūros, moralinės bei finansinės paramos vargšams, kurie ten pasiliko ir kurie dėl religinių įsitikinimų yra netekę darbo. Žinoma, visa tai — su Viešpaties pagalba, nes mano jėgos ir ištekliai yra labai riboti.

Iš "Pasaulis ir Misijos" 1979 m. 3 nr. Parengė J. V.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA.
P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

Okulistas

S. Brogowski, O.D.
412 Roncesvalles Ave.

Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)

Kabineto telefonas
531-4251

Pacientai priimami
susitarus telefonu

Padėka

Mylima mūsų Mamytė

EMMA LANG

mirė 1979 metų gruodžio 14 dieną;
palaidota gruodžio 18 dieną Delhi, Ont., kapinėse.

Visiems draugams bei pažįstamiems, dalyvavusiems mūsų liūdesio dienoje ir vėlonės laidotuvsė, nuoširdžiai dėkojame.

Sūnūs Albert Lang, Emil Lang,
dukros Lena Nemira ir Lina Vencius
su šeimomis

Delhi, Ontario

A+A

DR. ST. PACEVIČIUI

mirus,

žmonai JANINAI su šeima ir broliui dr. ANTANUI
su šeima giliausią užuojautą reiškia ir kartu liūdi —

E. ir P. Leonai

O. ir J. Vaičekoniai

S. ir P. Pargauskai

O. ir B. Sergaučiai

O. Juodikienė

MYLIMAI MAMAI

A+A

ELENAI GUTAUSKIENEI

mirus, dukrą ROMĄ JURGUTIENĘ ir jos šeimą
nuoširdžiai užjaučia —

Eug. L. Klevai

A. S. Urbonavičiai

A. J. Gedrimai

Canadian Art Memorials Ltd.

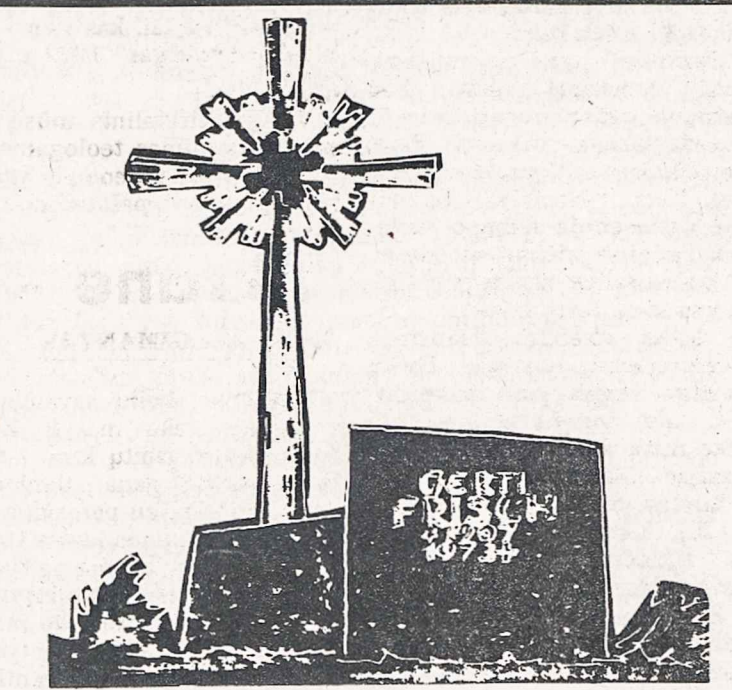
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmenis ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Įsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

YONGE MEMORIALS LTD.

2044 YONGE ST., Toronto, Ont. M4S 1Z9

Tel. 487-2147, vakarais 445-8955

Meistriskas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVE

Mobawk

Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- * Elektros reikmenys
- * Televizijos aparatai
- * Skalbiamosios mašinos
- * Vaikų baldai
- * Įvairūs kilimai
- * Saldytuvai
- * Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- * Siuvamos mašinos
- * Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVES:

Vakaruose — Rytuose —
137 RONCESVALLES Ave. 2448 DANFORTH Ave.
Tel. 537-1442 Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Nors okupuotoje Lietuvoje siaučia religijos persekiojimas, tikintieji kovoja už savo teises ir rengia netgi procesijas. Nuotraukoje — procesija iš Tytuvėnų į Šiluvą 1979 m. rugpjūčio 26 d. Jos priekyje — kun. KASTYTIS KRIKŠCIUKAITIS, užaugęs vaikų prieglaudoje

Slavybės gynėjai

K. PR. GAIDA

„Bažnyčia“, „Eklezija“, „Bendrija“ — šalininkai ir priešininkai

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Priekaištai

Kaikurie suvalkiečiai (jų tarpe ir prof. A. Maceina) priekaištauja „bendrija“, nes šis žodis turįs ir paniekinančios prasmės. Jei tokia sritis ir yra Lietuvoje, tai, atrodo, labai siaura, negalinti turėti platesnės įtakos. Kun. J. Duobos, MIC, žinomis, suvalkiečių Mariampolėje buvo susidariusi seselių vienuolių grupė, kuri pasivadino „bendrija“. Kitų suvalkiečių liudijimu, buvo susidariusi moksleivių grupė, kuri taip pat vadinosi „bendrija“. Išeivijoje skautai savo stovyklas kartais pavadina — seserija, brolija ir bendrija (bendroji stovykla).

Pagaliau Bendrija pasivadino Pasaulio Lietuvių Katalikų Federacija, kuriai pirmininkauja suvalkiečių vyskupas V. Brizgys. Jei „bendrija“ turėtų niekinamo pobūdžio prasmę, nebūtų ir minėta prasme vartojama. (Pasaulio Lietuvių Katalikų Bendrija gali būti suprantama kaip visuotinės Katalikų Bendrijos dalis, tačiau jai, kaip visuomeninei organizacijai, geriau būtų terminas „federacija“, kaip tai pažymėta angliškaime tekste).

Tiesa, žodis „Bendrija“, kad ir bandomas taikyti religinei sričiai, tebėra vartojamas ir kitose srityse. Bet taip yra buvę ir su kitais religiniais terminais. Graikiškoji „ekklesia“ (sueiga) taip pat atėjo iš profaninės srities. Terminai nusistovėti bei išskirtinai naudojami ilgą laiką ir ilgo vartojimo. Jo prigrydymas yra ilgo proceso dalykas. Tuo būdu ir nesakralinis žodis gali tapti sakraliniu.

„Božnicos“ gynėjai, kritikuodami „bendrija“, sako, kad „bendrija neturi savyje Dievo“, kaip slaviškas „božnica“ (Bog) ir graikiškas „kyriakon“ (Kyrios). Tiesa, „bendrija“ lietišliu ne vartosenoje nebuvo susieta su religine sritimi, su Dievu, bet pakankamai atvira ir religinei prasmei. Kaip minėta, ji visai tinka išreikšti tikinčiųjų bendruomenę, kurioje Dievo buvimas negali būti paneigiamas: „Nes kur dar ar trys susirinkę mano vardu, ten ir aš esu“ (Mt. 18, 20). Taigi Dievo būstas yra pati bendruomenė. Jei sakome, kad Bendrija yra tikinčiųjų bendruomenė, Dievo tauta, kaip galima tvirtinti, kad Bendrija neturi savyje Dievo! Šventovė tėra išorinė tikinčiųjų Bendrijos išraiška. Visos šios Bendrijos centras yra Dievas, apie kurį telkiasi tikintieji savo šventovėse ir už jų ribų.

Kalbinis požiūris

Žodžio „bendrija“ perkėlimui į sakralinę sritį daromas ir kalbinis priekaištas; esą jis jo negalima padaryti tiek vediniu, kiek iš „bažnyčios“ (bažnytinis, bažnytininkas, bažnytkaimis. . .). Tai pats mažiausias trūkumas, kurį atstveria lietuviškumas. Ir iš kitų slaviškų žodžių galima padaryti daugiau vedinių, bet jie vistiek nelietuviški. Pvz. iš „spaviednyčios“ padaromas žodis „spaviednykas“, „spaviedotis“, o iš lietuviškos „klausyklos“ neišeina — reikia kitokių derinių, kaip „nudėmklausis“, „atlikti išpažintį“ ir pan.

Iš žodžio „bendrija“ visai sklandžiai padaromas būdvardis bendrijinis, kuris gali atstoti žodį „bažnytinis“. Bendrijos narys gali būti „bendrijietis“, panašiai, kaip parapijietis, šatrijietis („Šatrijos“ korporacijos narys). Tai nėra įprastos vėdinys, bet galimas. Bažnytkaimių era Lietuvoje yra pasibaigusi ir vargu ar tas terminas bereik-

lingas. „Bažnytininkas“ yra žeminančios prasmės žodis, vartojamas pravardžiavimui, tad jo nėra ko gailėtis. Norint nurodyti Bendrijos narys, užtenka pasakyti katalikas (K. Bendrijos narys), protestantas, ortodoksas ir pan. Bė to, pažymėtina, kad ir iš „bažnyčios“ nevsi vediniai galimi. Pvz. nėra „bažnytologijos“ — reikia griebtis ekleziologijos (bendriologijos).

Teologų nuomonės

Kad mūsų kalboje įsigalėjusios slavybės „Bažnyčia“ pakeitimas „Bendrija“ yra visai galimas, rodo ir naujieji mūsų teologų raštai. Ju tarpe ypač minėtini: kun. prof. A. Rubšys, kun. dr. J. Gutas, kun. J. Burkus. Jų knygas vertinę recenzentai pasisakė ir dėl „Bendrijos“ vartojimo. Kun. dr. J. Prunskis jį neatrodo bausis, tik jis mano, kad tai knygyninis terminas, kuris gyvoje žmonių kalboje nepigris. Kun. J. Duoba, MIC, to žodžio nepeikia, tik primena nevienodą jo vartoseną ir mano, kad dėl jo turėtų pasisakyti daugiau teologų. Kun. J. Kuzmickis taip pat nepeikia „Bendrijos“.

Kategoriški prieš „Bendrija“ yra pasisakę kun. J. Vaišnys, SJ, ir prof. A. Maceina. Pastarasis priekaištauja teologams ir dėl maldų teksto („Tėve mūsų“ ir „Sveika Marija“) keitimui, ir dėl „Bendrijos“. Jis rašo: „Bet atsispyrę eklezijai, manau atsispirsime ir bendrijai. Tik nuostabu, kad ši pagunda mums yra kaišiojama teologų, kurių pašaukimas kaip tik būtų saugoti tai, kas jiems patikėta.“ („Draugas“ 1979 m. spalio 13 d.)

Tai pontifikalinis mūsų filosofo priminimas teologams. Atrodo, kad mūsų teologai yra nuklydę nuo savo pašaukimo ir yra

reikalingi filosofo priminimo. Koks gi jų pašaukimas? Saugoti slavybes? Anaipol! Jeigu jie bando tęsti religinės terminijos lietuvinimą, pakeisti slavybes, nėra joks nutolinimas nuo savo pašaukimo. Jie yra pašaukti saugoti apreiškįjį religinį turinį bei rasti jam kelius į savo tautą. Jų, kaip lietuvių teologų, pareiga prabilti lietuviškai. Per daug jau ilgai jie buvo priklausomi ypač nuo slaviškos įtakos. Ir jeigu atsiranda naujai prabyrančių teologų, nebujančių naujos išraiškos bei naujų terminų tradicinei minčiai išreikšti, reikia tik džiaugtis, nes matyti tikrybinis jų nusiteikimas. Dėlto apgailėtinas yra prof. A. Maceinos sarkastiškas šypsnis teologų adresu paskutinėje jo straipsnio eilutėje, kuriose pašiepiamas kraštutinis visų teologinių (ir tarptautinių) terminų lietuvinimas („Draugas“ 1979.X.13). Jis nepagrįstas, nes ne vienas profesorius minėtų teologų tuo keliu neina.

Baigiant derėtų pastebėti, kad dėl „Bažnyčios“ ir „Bendrijos“ vartojimo neturėtų susidaryti fanatiški frontai. Nereikėtų smerkti „Bendrijos“ šalininkų ir niekinti „Bažnyčios“ vartotojų. „Bendrija“ nėra išpilitinės terminas, bet galėtų būti vartojamas kaip lietuviškas „Bažnyčios“ pakaitas šalia oficialaus termino. Jo priimtinumą, dalinį ar visuotinį, lems pats gyvenimas. Jeigu tas gyvenimas eis lietuviškumo linkme, tai „Bendrija“ gali tapti visai priimtiniu terminu. T. Klyga, kritiškai vertindamas prof. A. Maceinos pastabas, sako: „Gal Bendrija nėra tobula terminas, bet savas ir kalbos nepažeidžias.“ (. . .) Tuo tarpu Bendrija — žingsnis pažangos linkme, bent pastanga praeities — klaidų nusikratyti“ („Dirva“ 1980 m. 1 nr.).

Ekrane — ištvirtavimas

AL. GIMANTAS

Pastarųjų kelių savaitių laikotarpyje teko matyti keletą filmų, kurie rimtų kino kritikų buvo įvertinti gana palankiai ar net gerai. Tačiau pamąstus tuos tikrus ar tariamus kinematografijos šedevrus, apėmė ne tik liūdesys, bet ir pasipiktinimas. Laimė, kad savo šeimoje jau neturi paauglių, kurie, matydami ekrane įmantriai pikantiškas scenas, galėtų pagalvoti, kad visa tai sudaro kasdieninio gyvenimo turinį, jei ne apie čia esmę.

Nekalbame čia apie „X“ žymeniu įvertintus žemo skonio pornografinius „kūrinius“. Jei kas i tokius eina, tai bent žino kodėl — tokie nėra reikiamos ar kritikos tokiaudinti. Tačiau visai kitas reikalas, kai, patikėjęs autoritetingų kritikų žodžiu, eini į „R“ ar „PG“ paženklinatus filmus, tikėdamasis estetinės pramogos. Tiesa, iš dalies randi ir ją, bet dažniausiai matai filmus, tikrai prikimštus vulgarumo, seksualinių situacijų, nekonvingu scenų ir neišpasakytai „atvirų“ dialogų. Girdi nešvarbią kalbą, pariebinatą purviniais anekdotais ir visais kitais persūdymais. Ar to viso reikia tikrai meniniam ekrano kūriniui?

Pripažinkime, kad šiuo metu scenoje lyg ir tikimasis gyvenimo vaizdavimo tokio, koks jis iš tikrųjų yra, tačiau ne tokio, koks jis turėtų būti. Bet ir tokiuose rėmuose vis dėlto aiškiai galima įžvelgti sąmoningas tendencijas, tai kasdienybę „grąžinti“, teisingiau, murzinti ir pristatyti žiūrovui kaip tikrą pre-

kę. Čia ir slypi gilus nuosmukis bei melas. Filmų gamintojai vaikosi pelno ir tik pelno. Dolelių skaitlinės apima jų protus, intencijos ir kiekvieną kūrybinį žingsnį. Dėlto nustumiami į šalį visi kiti reikalavimai ar įprasti ir metų metais poseletė kritikai, pirmoje eilėje duoklę atiduodant brutalumui, seksui su visų rūšių žemaisiais instinktais, nesibaidant net ir sensualiųjų išskrypių propagavimo, „normalaus“ jų vertinimo, priėjimo būdų.

Eina kalbos, kad „oskaru“ žymiais metais, kaip geriausias užsienietiškas kūriny, bus apdovanotas vienas prancūziškas filmas. Iš to filmo, išsėdėję teatre neilgiau 15 minučių, mudu su žmona išėjome pasipiktinę ir prie kasos pilną pareikalavome grąžinti pinigą įėjimo kainą. Pinigus be jokių ginčų gavome atgal. . . Kam ten įdomu sekti ir tuo būdu remti homoseksualinius nutikimus, tegu ir gražioje prancūziškoje aplinkoje.

Vadinasi, einant į kino teatrą, reikalinga ne tik atranka, bet ir pakankamas budrumas, įgalinantis atskirti pelus nuo grūdų. Negalima pasitikėti reklaminių skelbimų. Atsargiai tenka žvelgti ir į pripažintų kritikų vertinimus. Tad kuopasitiki? Nebent savo skoniu, principais ar pažįstamų asmenų vertinimais.

Tikrai reikia aliarmuoti, žinant kokia medžiaga ekrane yra maitinama mūsų jaunesnieji žiūrovai, kurie, gal ir visai ne sąmoningai, dirbtines situacijas gali priimti už realų pinigą!

Lietuvaitė Gudijos kalėjime

Laisvąjį pasaulį pasiekė naujas pagrindžio leidinys „Tikinčiųjų Teisėms Ginti Katalikų Komiteto dokumentai 2“, 1979 metų liepos-spalio numeris. Čia pateikiamas vienas tų dokumentų, kuriame vaizdžiai aprašomi lietuvių pergyvenimai

TSRS GENERALINIAM PROKURORUI
Nuorašai: LTSR Prokurorui, BTSR Prokurorui, Tikinčiųjų Teisėms Ginti Katalikų Komite-
tui

pil. Ramanauskaitės Angelės, Mykolo, gyv. Lietuvos TSR, Kauno rajonas, Raudondvaris, Pakalnės g. 29.

PAREISKIMAS

Šių metų liepos 17 d. išvykau pas Baltarusijoje, Astravo raj., Girių km. gyvenančius lietuvius. Kelionės tikslas buvo plačiau pažinti ten esančių lietuviškų kaimų žmones, pasiklausyti lietuvių kalbos mokslui vertingų senoviškų dainų, pasakų, rinkti žodžius akademiniam lietuvių kalbos žodynui. Šių lietuviškai kalbančių gyventojų kalboje yra labai senų lietuvių kalbos ypatybių, jau seniai išnykusių Lietuvos teritorijos plote. Todėl ne tik Lietuvos studentai, mokslininkai, folkloro rinkėjai, bet ir kitų respublikų mokslininkai baltistai atvykdavo ir atvyksta pas Baltarusijoje gyvenančius lietuvius rinkti kalbotyros ir baltistikos mokslui naudingos medžiagos.

Liepos 20 d., man užėjus svečiuosna į Lukšų namus ir su vaikais žaidžiant lietuviškus žaidimus, mokant lietuviškų dainelių ir skaitant pasakas bei nuosirdžiai su jais besikalbant, tarp kitko ir apie religiją, į namus atvyko Girių ir Rimdžiūnų mokyklų mokytojai bei apgirtę deputatai, o taip pat Astravo raj. prokuroras Abramovic, pora tarybtojų ir milicijos darbuotojai.

Įsiveržę į kambarį tarybtojai ir deputatai pareikalavo dokumentų, kurių su savimi neturėjau. Paskui pradėjo piktai ir įžūliai moralizuoti: „Ko jūs čia važinėjate ir kam vėžate tas lietuviškas knygas, kam renkate folklorą, kuris nereikalingas nei jums, nei mokslui. Lietuvių kalba šiose salose baigia išnykti, ir gyventojams ji nereikalinga. O jeigu norite su vaikais žaisti ar paskaityti lietuviškas knygas — eikite į mokyklą ir, gavusi direktoriaus leidimą, galėsite su vaikais užsiminėti“.

Paskui tęsėsi ilgi vaikų kamantinėjimai su grasinimais ir neleistinu menamų klausimų uždavinėjimu. Prokuroras Abramovičius, piktai keikdamas lietuvius, juos vadindamas išsigimusiaisiais naciistais, trunkdamas kumščiais stala, reikalavo, kad studentai čia nevažinėti ir savo folklorą rinkti Lietuvoje, o ne Baltarusijoje, nes po folkloro priedanga esą skleidžiamas buržuazinis nacionalizmas ir religijos prietarai. Vakare, sustatę akty, mane išvežė į Astravo miliciją mano asmenybei ir gyvenamai vietai išaiškinti.

Liepos 24 d. mane išsikvietė prokuroras Abramovičius užvedė baudžiamąją bylą, kaltindamas mane organizuotu vaikų religijos mokymu ir religinės literatūros platinimu, nors religinės literatūros pas mane buvo rasta tik po vieną egzempliorių. Tardymo metu jis primygtinai reikalavo pasakyti, kas mane čia atsiuntė ir kokie studentai lietuviškuose kaimuose su manimi buvo anksčiau. Po tardymo jis pareiškė, kad šį vakarą būsiu išvežta į Lydos specpriėmimo — skirstymo skyrių, kur per mėnesį laiko bus išaiškinta mano asmenybei bei gyvenamajai vietai. Pareiškė, kad esu sulaikyta už valkatavimą.

Vidseleto į Lydą mane išvežė tik liepos 26 d. Astrave buvau patalpinta bajorai dvokiančioje ir šaltoje kameroje kartu su girtuokliškais moterimis. Į pastabas dėl netvarkos, nešvaros ir blogo maitinimo milicijos viršininkas visai nekreipė dėmesio.

Lidoje keturias paras mane išlaikė vienoje kameroje, kur nebuvo galima net atsigulti. Patalynės nedavė, gultų nebuvo, o grindys šaltos ir drėgnos. Vėliau mane pervedė į kitą kambarą kartu su valkatomis ir kriminalistėmis. Čia buvo mediniai gultai, bet patalynės nedavė.

Nuo pat pirmos kalnimo dienos kelė siaubą visa vadinamųjų „auklėjimo namų“ atmosfera. Indai buvo nešvarūs ir riebaluoti. Buvo atvejų, kai prižiūrėtojai neleidavo jų išplauti net karštu vandeniu. Muilo ir rankšluosčio kartais prisidėdavo laukti ištisą parą ir daugiau, nes tuos dalykus išduodavo tik vir-

šininkas. Nebuvo jokių dezinfekavimo priemonių, nors su laikytųjų tarpe pasitaikydavo sergančių venerinėmis ligomis. Per visą parą skambėdavo milicininkų — prižiūrėtojų bjauriausi keiksmai ir koliojimai. Sunku būdavo juos atitraukti nuo kortų stalo ir prisišaukti vandens, vaistų ar atidaryti langelį. Slykštu būdavo klausytis prižiūrėtojų kalbų su kameroje sėdinčiomis moterimis.

Į mano kambarą būdavo daromi įsiveržimai. Nežinau kieno paliepimą tuomet vykdė prižiūrėtojai, ypač J. Potorski, kuris norėjo mane palaužti moraliskai. Reikalaudamas atsiduoti jo glėbiui, jis laužydavo man rankas, o kad nešauktiau — užčiaudavo burną. Sakėsi galis mane išprievartauti, ir apie tai niekas nesužinos. Skundai dėl J. Potorskio grubaus ir amoralaus elgesio praslydavo pro viršininkų ausis, visiškai jam netrukdydami mėgautis tolimesniais mano kankinimais. Net rugpjūčio 5 d., kai, pablogėjęs sveikatai, man buvo iškvieistas gydytojas, Potorskis išdriso, užlaužęs man rankas, išstumti mane iš kameros neva tai tvarkyti budiniojo kabineto. Dėl moralinės įtampos tuomet mane išliko širdies smūgis, tačiau, vos man atsigavus, Potorskis tęsė savo sadistiškus išpuolius.

Rugpjūčio 17 d. iš Astravo atvyko tarybtojas Bobrov. Jis mane supažindino su parengtinio tardymo medžiaga ir paėmė parašą, kad iškviesta atvyksiu į teismą. Sekančią rugpjūčio 18 d. buvau paleista namo.

Kai mane paleido, aš pareikalavau grąžinti dokumentus, kurie turėjo būti iš namų čia prisijęti mano asmenybės patikrinimui. Inspektorius tada pareiškė, kad jokie dokumentai jiems reikalingi nebuvo. Man negrąžino nei atimtųjų iš manęs knygų, nei mokslo dalykų konspektų, nei užrašų knyguciu, pagaliau — netgi buto raktų. Į namus šių dalykų man taip pat neprisijęti, ir parvykusi jų ten neradau. Neišdavė net pažymos, kad buvau sulaikyta, todėl darbovietė man dabar grasiina atleidimu iš darbo už pravaikštąs.

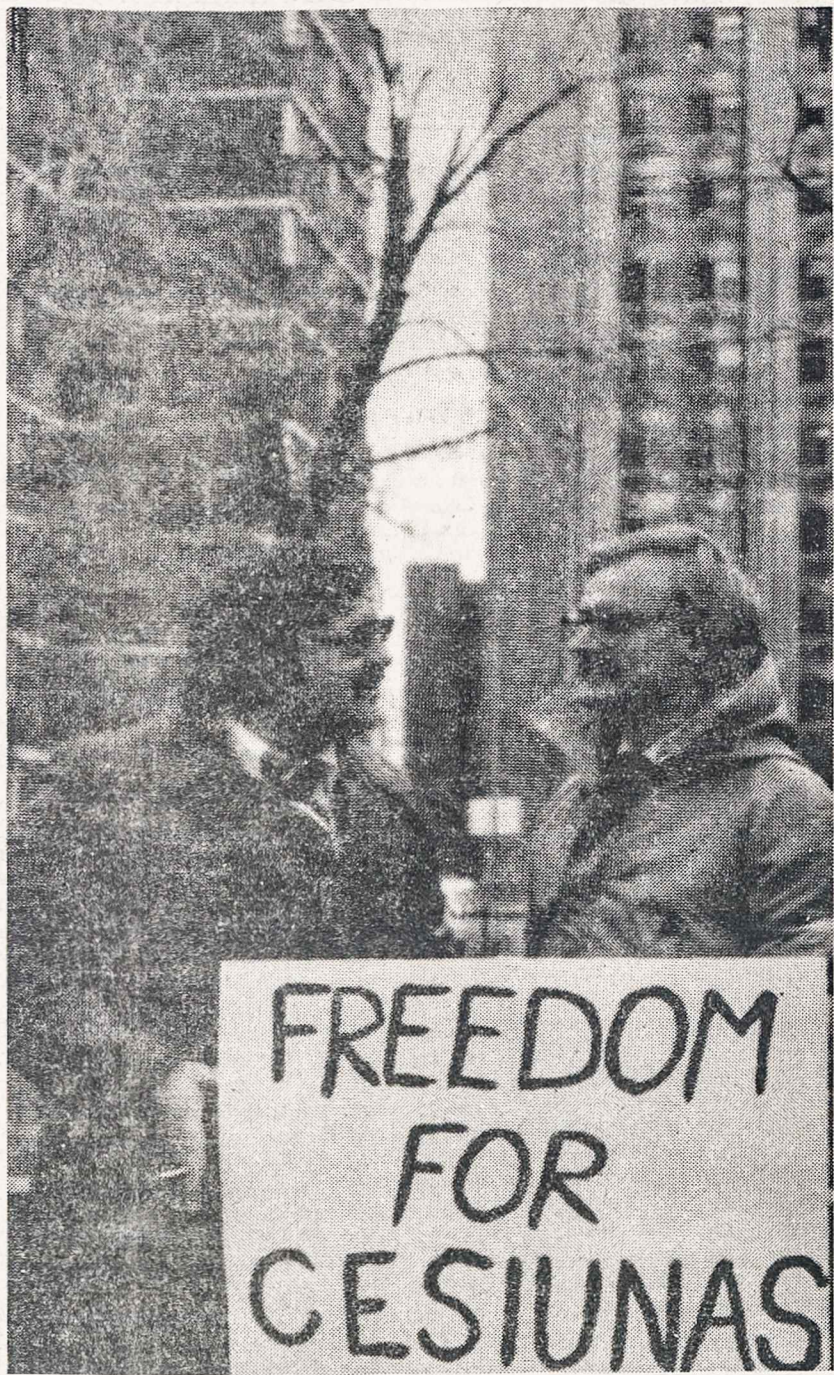
Suprantama, man kyla visa eilė klausimų. Kreipiusi į Jus, gerb. Prokuror, prašydama juos teisingai išaiškinti:

Kokiais įstatymais remdamsis Astravo prokuroras iš manęs atėmė mano buto raktus ir iki šiol jų negrąžina? Kodėl mane areštuoja 25 dienas, nors mano asmenybė, darbo ir gyvenamoji vieta buvo išaiškinta per porą dienų? Kodėl leidžiama fiziškai ir moraliai žlugdyti, šmeižti ir prievartauti niekuo nekaltas žmones? Kodėl pateisinamos ir užtašuojamos tokios tarnybinio saugumo ir milicijos darbuotojų klaidos? Kodėl laužomi tarybiniai įstatymai ir pažeidžiamos elementariausios žmogaus teisės? Kodėl trypiamas žmogaus orumas net paties prokuroro ir kitų augštų pareigūnų kojomis?

Sie metai — saulėtai, taikūs ir saugūs Vaikų metai, o štai ne tik tarybtojai, ne tik darbo žmonių deputatai, bet net pedagogai išdriso prievartavimu ir bauginimu pasikėsinti į neliečiamas vaikų teises!

Kokiu tikslu ir kieno įsakymu trukdoma pas Baltarusijos lietuvius atvažiuoti studentams, mokslininkams, folkloro rinkėjams? Kodėl reikalaujama, kad lietuviškos knygos būtų siunčiamos užsienio lietuviams, o Baltarusijos lietuviams jų nuvežti negalima? Kodėl ištisai lietuvių gyvenamoje teritorijoje trukdomas lietuvių kalbos mokymas? Kodėl lietuvių, kaip vienos užsienio kalbų, dėstymas net įvedamas tik nuo trečios klasės? Jei lietuviai yra lygiateisiai piliečiai su rusais, tai jiems turi būti atidarytos ne tik lietuviškos klasės, kuriose visi dalykai dėstomi lietuvių kalba, bet ir lietuvių apgyventose vietovėse, kaip Gironio ir Rimdžiūnuose, netgi lietuviškos mokyklos.

Dėl neiškių priežasčių jau prieš kurį laiką buvo iš pareigų atleistas Girių kultūros namų vedėjas, ir niekas nesirūpina, kad kas nors būtų paskirtas į jo vietą. Tikriausiai dar praeis pora metų, kol Baltarusijos valdžios atstovai išspręs klausimą, ar čia skirti lietuvių, ar rusų,

„LAISVE CESIUNUI“ Detalė iš Toronto lietuvių demonstracijos, protestavusios prieš Vlado Cesiūno pagrobimą iš V. Vokietijos Nuotr. R. Valiūno

Gyvenimas sunkesnis už daile

Lūdime netękę a.a. dailininko Juozo Penčylos

ALEKSANDRA VAISIŪNIENĖ

Paskutinį jo laišką gavome 1979 m. lapkričio 23 d. Sis laikas jau buvo pilnas skausmo. Štai kaikiuros ištraukos: „Diena iš dienos gyvenau su Jumis mintyse, bet neturėjau jėgų nei fizinių nei dvasinių Jums pasisakyti apie mano dar gyvenimą! . . . Bet svarbiausia, kad net nepadėkojau Jums už prisiminimą manęs šių metų bėgyje, nes Judu vieninteliai, kurie mane dar prisiminate! . . . Šiaip jau jaučiuosi visiškai vienatvėje. Svarbiausia, kad nesijaučiu turis šeimą, su kuria galėčiau pasidalinti savo gėriu ir blogiu. Deja, to viso nėra. Net vaikus žmona kiekviena proga stengiasi patraukti į savo pusę. Turiu, mieli, Judviem pasisakyti šiek tiek dėl mano sveikatos. Baisus trūkumas oro, paeinu kiek ir turiu pailsėti, atrodo, kad uždučiu. Kol buvau jaunesnis, tai nejausdavau, bet dabar labai kenčiu“.

Po šio sunegalavimo buvo atsigulęs į ligoninę, kur gydėsi ištisą mėnesį. Gydytojai rado stiprią mažakraujystę, susijusią su amibomis (tropikinėmis parazitais). Taip bent jam sakė gydytojai.

Ravensburge dėl gero ir taikaus būdo buvo visų mylimas ir gerbiamas. Karo metu buvo nupiešęs portretus garsiųjų karo vadų — Charles de Gaulle ir kitų.

1947 m. išleistame „Tremties metų“ leidinyje dalis rašytojų portretų yra jo piešti.

Labai pergyveno ir sielojosi, kad jo vaikai menkai kalba lietuviškai: susidėjus nepalankioms gyvenimo sąlygoms, teko nusileisti žmonai.

Taip pasibaigė dar vieno mūsų tautiečio, išskirtinų gabumų dailininko gyvenimas. Juozas taip troško dar kartą pamatyti Lietuvą, sielojosi dėl jos likimo, bet buvo persilpnas atsispirti savo gyvenimo srovei, kuri jį nešė vis tolyn nuo Lietuvos. Gyveno tik viltimi, kad atsivėrus S. Amerikos vartams, galės ir vėl į rankas paimti tepuką, drobę ir dažus.

Mielas Juozai, tebūna Tau lengva Pietų Amerikos žemė, kuri svetingai priglaudė Tavo kūną, nes sielą jau seniai buvai grąžinęs į numylėtus savo tėviškės laukus.

nors nušalintasis vedėjas buvo lietuvis, vietos gyventojų mylimas ir gerbiamas.

Baltarusijos lietuvių susiduria su daugeliu aštrių ir skaudžių problemų, kurių nei vietos, nei respublikos vadovai nesiima spręsti. Jie vadovaujasi princi-

A. Ramanauskaitė
1979 m. rugpjūčio 22 d.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

TURTO GROBSTYMAS

Prieš Kalėdas Vilniuje įvyko augščiausio teismo posėdis, vadovaujamas pirm. A. Liko. Jame pagrindinis dėmesys teko plačiai išsigelejušiam valdinio turto grobstymui, kurį Lietuvis atėjo su sovietinės sistemos atneštu valstybiniu kapitalizmu. Augščiausio teismo narys M. Ignotas padarė pranešimą apie teisminę praktiką dėl socialistinio turto grobimo žemes ūkio ir paruošų ministerijų sistemos organizacijose. L. Miežėnas, kitas to teismo narys, posėdžio dalyvius supažindino su Sovietų Sąjungos augščiausio teismo nutarimu "Dėl teismų praktikos, taikant įstatymus, reguliuojančius darbininkų ir tarnautojų materialinę atsakomybę už įmonę, įstaigą, organizaciją padarytą žalą".

OKUPACIJOS SAKAKTIS

Siemet kompartija ruošiasi paminti sovietinės santvokos Lietuvoje atkūrimo 40 metų sukaktį, kuri iš tikrųjų reiškia Lietuvos okupaciją bei jos priverstinį įjungimą Sovietų Sąjungon. Šia proga jaunas dail. V. Krutinis kuria memorialinę skulptūrą kompoziciją Ukmergės miestui, kuria bus pagerbti Maskvos siekiamas jau 1918-19 m. tarnavę partizai. Dail. K. Bogdanas jau yra sukūręs Lenino biustą centrinei Salčininkų aikštei. Kapskui pavadinta Marijampolės susilaukus paminklo V. Mickevičiui-Kapskui. Jo autorius — skulptorius J. Narušis. Portretinę žymaus čekisto F. Dzeržinskio skulptūrą sukūrė dail. P. Deltuva. Ji bus atidengta Vilniuje, F. Dzeržinskio memorialinio muzėjaus sodyboje. Sovietų karių kapines Klaipėdoje papuos memorialinė skulptoriaus R. Daugnio kompozicija.

PARTOTYROS BARUOSE

"Tiesa" turi retkarčiais pasirodantį skyrelį "Kraštotyros baruose", kuriame pastaroju metu vis labiau ima vyrauti partotyra. 1979 m. gruodžio 28 d. laidoje rašoma apie Palangos kraštotyryninkus. Šiame kurortiniame mieste jie rinko medžiagą apie pirmuosius komunistus, kompartijos aktyvistus, komjaunuolius, sovietų karių ir darbo veteranus. Šioje partotyroje kraštotyryninkams talkino komunistinio judėjimo dalyvis A. Kundrotas. Iš viso užrašyta 30 kovų ir darbo veteranų atsiminimų, užpildyta 14 anketų apie žuvusių kovoję už sovietinę valdžią. Sudarytas atskiras rinkinys apie pirmąją Palangos komunistų vadovą A. Šiurilienę. Panašia veikla pasižymi ir Anykščių rajono kolchozo "Lenino keliu" kraštotyryninkai, taip pat žengiantys partotyros keliu. Jie yra paruošę daugiau 100 psl. iliustruotą šio kolchozo komjaunimo organizacijos istoriją. Ji pradeda pirmaisiais apylinkės komjaunuoliais — broliais Alfonsu, Edvardu ir Algirdu Matulioniais, Vytautu Skleriumi, o baigiama dabartiniais darbo spartuoliais — D. Kutka, R. Kanišausku, A. Beneržiku, N. Rimkiene. Visoje Lietuvoje šiuo metu organizuojami darbo kolektyvų dešimtojo penkmečio metraščių konkursai. Centrinėje Ukmergės bibliotekoje surengti parodai kraštotyryninkai buvo pateikę apie 40 šio rajono kolchozų bei įmonių istorijų. Geriausias darbus žini- nei parodai atrinko metodikos komisija, vadovaujama M. Nekrašo.

SKLANDYTUVO SPARNAI

Eksperimentinė sportinės aviacijos gamykla Prienuose gavo pranešimą iš išradimų komiteto Maskvoje, kad konstruktoriui B. Oškinui ir gamyklos direktoriui V. Pakarskui pripažintos išradėjų teisės. Jų išradimas — visiškai nauja sparnų sklandytuvui technologija. Pagal ją sukurti ir pagaminti sparnai būvo

panaudoti nedideliam mokomajam B. Oškinio konstrukcijos sklandytuvui "Pūkelis", sėkmingai išbandytam praejusią vasarą.

KULTŪROS NAMAI

Naujų Metų išvakarėse Jurbarko saviveiklos kolektyvų koncertu buvo atidaryti naujieji kultūros namai, kurių samatinė vertė — beveik milijonas rublių. Jie turi 500 vietų koncertų salę su patogia scena, orkestrine, mažesnes sales repetitijoms bei poilsio vakarams, patalpas liaudies teatrui. Pastatyti prie Kapsuko gatvės, kur ateityje išaugs Jurbarko miesto centras.

NAUJAMETINIS PUOKSTES

Gamtos apsaugos draugijos rajoninis skyrius Ukmergėje surengė naujametinių puokščių kompozicijų parodą, talkon pasikvietęs sodininkystės draugijos gėlininkus. Parodai buvo gauta 80 puokščių. Vertintojų komisija gražiausiomis pripažino ukmergičių J. Pupelinės, B. Skominienės ir K. Bugienės puokštes. Joms bus leista dalyvauti respublikinėje parodoje.

"SVIESOS" LEIDINIAI

"Sviesos" leidykla 1979 m. parūpi- no apie 60 pedagoginės ir metodinės literatūros leidinių. Mokytojams ir tėvams buvo skirta sovietinio pedagogo V. Suchomlinskio knyga "Išmintinga kolektyvo valdžia", pateikianti medžiagą apie vaikų charakterio formavimą bei ugdymą, kolektyvo vaidmenį mokomajame ir auklėjamajame darbe. Pasak leidyklos vyr. redaktoriaus pavaduotojo A. Subačiaus, nemaža tų leidinių dalis yra skirta komunistinio auklėjimo klausimams. Prie jų įjungta I. Marjankos ir G. Filonovo knyga "Mokyklos idėjinio auklėjimo klausimai XXV-to sovietų kompartijos suvažiavimo šviesoje". Su klasių vadovų darbo patirtimi supažindino straipsnių rinkinį "I klasė — širdies liepimui". Pedagogams taigpi buvo skirtas dokumentų rinkinys "Liaudies švietimas". 1979 m. pirmą kartą buvo pradėta leisti "Tėvų biblioteka".

PAGERBĖ GYDYTOJA

Daugiųjų apylinkės Taukelių kaimė atidengta medinė skulptūra buvo prisimintas gydytojas, visuomenininkas, masonas ir humanistas Jokūbas Šimkevičius, tame kaime miręs 1818 m., turėdamas tik 43 metus amžiaus. Baudžiaivos laikais jis stengėsi ginti sunkią motinų ir vaikų dalia. Lenkų kalba parašė tris knygas — "Teorinės ir praktinės chirurgijos vadovas", "Mokslą apie vaikų ligas", "Veikala apie girtuoklystę". Koval su alkoholizmu buvo įsteigęs Niekšų Draugiją, kurios nariai savo slapyvardžius pasirinkdavo iš lietuvių mitologijos. Pats J. Šimkevičius vadinosi Perkūnu. Savo testamentu paskyrė tris stipendijas studentams medicinos, paliko lėšų amatų mokyklai įsteigti Vilniuje, seniems muzikantams globoti, Taukelių kaimo vaikams mokyti. Likusius pinigų atidavė kaimiečiams, kurių tarpe praleido paskutines savo gyvenimo dienas. Medinę skulptūrą jo atminimui sukūrė liaudies meistras S. Karanauškas.

TELEGRAFOS REKORDAS

"Tiesos" 1979 m. gruodžio 27 d. laidoje Prienuose gyvenanti A. Garmienė skundžiasi: "Norėčiau, kad padėtų išsiaiškinti, kodėl telegramai nepasiekė adresato. Lapkričio 24 d. pasiunčiau iš Daugų pašto į Varėnos rajoną, Perlojos kaimą, sešeriai telegramai. Tačiau, praėjus ir dviem savaitėm, ji dar nebuvo įteikta adresatui. Deja, tai jau ne pirmas kartas." V. Kst.

Hamiltono Vysk. M. Valančiaus liuanistinės mokyklos tėvų komitetas posėdžiauja. Iš kairės: Julija Kamaitienė, Jonas Sadauskas, Bernardas Mačys, pirm., Vanda Bakšienė, Aldona Apanavičienė, Eleonora Ciparienė. Nuotrauką nutraukia J. Miltenio

HAMILTON

PIETŲ AMERIKOS JAUNIMO KONCERTAS. Iš P. Amerikos vasario ir kovo mėn. į JAV ir Kanadą atvyks du jaunimo ansambliai, būtent, mergaičių oktetas "Žibutės" iš Argentinos ir tautinių šokių grupė "Azuolynas" iš Urugvajaus. Abu ansambliai kartu duos koncertus. Kanadoje yra numatyti du koncertai — Torontė ir Hamiltone. Koncertas Hamiltone įvyks kovo 9, sekmadienį, 3 v. p. p., Scott Park mokyklos auditorijoje. Grupių atvykimu Kanadoje rūpinasi KLB krašto valdyba. Hamiltone koncertą globoja KLB krašto valdybos vicepirm. L. Skripkutė, pasikvietusi ir pagalbą G. Breichmanienę, V. Stanevičienę ir J. Pleinį. Tuo tikslu jie jau turėjo pasitarimą koncerto ir svečių iš P. Amerikos priėmimo reikalais. Po koncerto įvyks svečių pagerbimas Jaunimo Centre. Norintieji šiame pagerbime dalyvauti kviečiami pasimėgti asmenis registruoti. Rengėjai iš anksto kviečia visus hamiltoniečius ir apylinkių lietuvius gausiai dalyvauti koncerte ir svečių iš P. Amerikos pagerbime. Prieš kelėtą metų, kai lankėsi "Aidas" ir kiek anksčiau "Gyvataras", P. Amerikos lietuvių visų turės priėmė laisvą kilmingai ir su dideliu nuosirdumu. Parodykime ir mes tą lietuvišką vaidingumą bei nuosirdumą, dalyvaujantį jų koncerte, o po to susipažinkime su P. Amerikos jaunimu vaišėse.

PREL. DR. J. TADARAUSKAS vykstantį "Aidui" į Los Angeles iš San Francisco paukiojo \$100. "Aidas" už auką nuosirdžiai dėkoja.

"AIDO" TĖVŲ RĖMEJŲ KOMITETAS vasario 10, sekmadienį, rengia "Aido" dieną. Ta proga po kiekvieną Mišų vis turės progos pasi- vaišinti gardžiais valgiais, išgerti kavutės, pamėginti laimę loterijoje. Gautas pelnas skiriamas kelienei į Los Angeles ir San Francisco. Visi po pamaldų užėikime į Jaunimo Centrą. J. P.

SKAUCIŲ VADOVĖS. E. Kontenienė, A. Pietrantonio ir I. Zubienė 1979 m. lapkričio 23-25 d.d. buvo nuvykusios į tautinių ir vietinių konferenciją Rock Creek, Ohio, iš kur atsivėžė daug naudingos informacijos ir įvairių pasiūlymų veiklai pajavairinti. Tačiau ir mums Dievulis planus sugadino, pagailėdamas sniego, ir bendrą su broliais skautais numatytą žiemos iškyla teko atidėti. Nežiūrint ar sniego bus, ar ne, ši iškyla įvyks sausio 26, šeštadienį, po lietuviškos mokyklos pamokų. Bus vykstama autobusu į Tanawanga Conservation Park. Iškylų ir sporto vadovė L. Zubaitė yra paruošusi įdomią programą.

"Sirvintos" vadija

Rūta-Ona Šiulytė

St. Petersburg, Fla.

LIETUVIS IŠGELBĖJO KELEVIUS. Viktoras Baranauškas, patyręs jūros žvejys, ankstyvą Kūčių dienos rytą išplaukė į jūrą patikrinti savo narvų krabams gaudyti. Netoli "Sunshine Skyway" tilto pro miglas jis pastebėjo kažką plūduriuojant. (Nukelta į 9-tą psl.)

Delhi, Ontario

LIETUVISKA MOSŲ PARAPIJA labai įspūdingai atšventė Kalėdas. Šventovė buvo pilna parapijiečių ir svečių. Visi gėrėjos labai gražia egute, papuošta lietuviškais šiaudiniais. Tai Danutės Norkienės rankų darbai! Esam laimingi, turėdami du kunigus — kun. kleboną L. Kemėšį ir kun. dr. J. Gutauską. Chorui giedant "Tyliają naktį", abu kunigai, pasipuošę balto lino liturginiais drabužiais, lydimi jaunuolių A. Katavičiaus ir R. Jakubicko laikė įspūdingas pamaldas. Taip šviesu, gražu, iškilminga. Sunku patikėti, kad tai vyko mažoje Lietuvoje!

Tik lauke siautė lietus, o ne baltos kalėdiškos sniegės.

NAUJŲ METŲ SUTIKIMĄ su- ruošė katalikų moterų draugijos lenkų salėje. Tai lietuviškas susibūrimas bei skirtumo amžiaus ar turto. Visi lygiai džiaugėsi, kad dar sulaukė Naujų Metų, nes senieji nebuvo labai geri šiai apylinkėi. Ir "tornado", ir "mėlynasis pelsis" palietė tabako dervų ir net kaikiurais daržoves bei gėles.

Muziką tvarkė būsimasis elektros inžinierius Paulius Vytautas. Programai vadovavo A. Steigvila ir V. Čiuprinskas. O jau stalias rodė, kad per visus metus bado nebus...

Visi pakilioje nuotaikoje sutiko N. Mėtus 12 v., giedodami Lietuvos himną.

Gaila, kad nevisi galėjo dalyvauti — buvo keletas sergančių, nes oras buvo nepalankus. O š.

● Lietuviškoji šeima yra mažoji Lietuva, kurioje auga ateities tauta

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

LIETUVIŲ ATSTOVYBĖ prie Jungtinių Tautų Niujorke organizuoja Bronius Bieliukas, pakviestas PLB valdybos. Šiuo klausimu jis tarėsi su Lietuvos atstovu dr. S. Bačkio Vašingtone. Įstaiškinta, kad tai lietuvių atstovybė tebus visuomeninio pobūdžio, nieko bendro neturinti su valstybine atstovybe, kurią te galėtų sudaryti Lietuvos vyriausybė. Visuomeninė lietuvių atstovybė turės kelis skyrius. Vienas jų apims švietimo, mokslo ir kultūros reikalus, kuriame jau sutiko dirbti JAV augstusios mokslo baigę profesoriai ir vyresnio amžiaus okupuotos Lietuvos gyvenimo žinovai.

LIETUVIŲ FRONTO BICILIŲ centro valdybą korespondenciniu būdu išrinkti: pirm. inž. Juozas J. Ardy, 855 Greener Pl., Fairview, Pa. 16415, nariai — J. Mikonis, V. Rociūnas, dr. R. Šliažas, A. Sušin- kas, V. Akelaitis ir J. Vasaris. Visi jie gyvena Klevelande ar jo apylin- kėse. Studijų savaitę naujoji valdy- ba surengs rugpjūčio 10-17 d. Dal- navoje, Manchester, Mich. Savaitės tema — "Trys dešimtmečiai išeivių". Visi dalyviai iš anksto prašo- mi registruotis pas Juozą Mikonį, 24526 Chardon Rd., Richmond Hts., Ohio 44143, USA. Tel. (216) 531-2190.

ČIKAGISKĖS "NAUJENOS"

1979 m. gruodžio 22 d. laidoje pa- skelbė vedamąjį "Popiežius bando suvaldyti jėzuitus", kuriame paliēcia- mi lietuviai jėzuitai ne tik Čikagoje, bet ir nepriklausomoje Lietuvoje. Juodu ant balto rašoma: "Lietuvoje, pagylinus, jėzuitų skaičius buvo ne- didelis, bet jų įtaka bažnytiniame katalikų gyvenime buvo žinoma. Kaune jie turėjo ištęgtą jėzuitų gim- naziją, kurią lankė didelis skaičius mokinių. Dar ir šiandien Amerikoje yra didokas skaičius vyru, baigusių jėzuitų gimnaziją. Jie tebešnejoja jėzuitų duotą žiedą, reiškiantį ištiki- mybę pirmon eilėn jėzuitams, o tik- tai vėliau kitoms įstaigoms ar lietu- viškoms grupėms. . . Tas neegzist- juojantis žiedas iš tikrųjų yra di- didulė staigmena buvusios Kauno je- zuitų gimnazijos auklėtiniams. Si informacija panaši ir balandžio pir- mosios pokštą. Kitu "Naujienų" ve- damuoju taigpi pranešamas 1980 m. penumeneratos padidinimas Čikagoje ir Kanadoi iki \$45, kitų vietovių skaitytajoms — iki \$40. Nuo š. m. sausio 12 d. šeštadienio ir pirmadie- nio "Naujienų" numeriai bus jungia- mi i vieną. Priejastis — "Amerikos paštas nepajėgia šeštadienio nume- ro išvežti laiku, kaip yra pažadē- jes. . ." Tai, žinoma, praktiškai rei- škia, kad skaitytajai vietoj šėniu nu- merių kas savaitę tegaus penkis. Ve- damojo antraštė — "Kalėdos — še- mininkams bėdos".

POLITINIŲ STUDIJŲ SAVAIT-

GALIS, kurį kasmet Los Angeles mieste rengia Lietuvių Fronto Bi- ciliūnai, šiemet įvyks sausio 26-27 d. d. Sv. Kazimiero parapijos salėje. Jame dalyvaus JAV valstybės depa- rtamento atstovas kun. dr. Jurgis Sarauskas. Aktyviais svarstybų da- lyviais pakviesti: dr. K. Ambrozaitis, Jurgis Gliada, Romas Giedra, Rimantas Dabys, Tomas Venclova, Leonardas Valiukas, jaunimo at- stovai — D. Barauskaitė, I. Buženai- tė, A. Grakauskaitė, D. Gudauskaitė, G. Grušas ir R. Polikaitis. Sekma- dienį, 10.30 v., bus Mišios už žu- vusius ir mirusius rezistencijos daly- vius.

ČIKAGOS SPAUDOJE pasirodė skaitytųjų pasiaskymų, siūlančių pa- gerbti Cicero priemiestyje gimusį ir užaugusį vysk. Paulių Marcinuk, nuo- latinį popiežių palydovą, dabar eina- nantį augstas pareigas Vatikane. Šiuos pasiūlymus, atrodo, paskatino Jono-Pauliaus II apsilankymas Či- kagoje, kur ji taip pat lydėjo vysk. P. Marcinukas. Norima, kad vysk. P. Marcinukas vardu būtų pavadinta viena gatvė — 50th Ave. — svar- biausioji lietuviškosios kolonijos gat- vė, prie kurios yra Sv. Antano para- pijos šventovė, o prie jos — to pa- ties vardo mokykla, kurią teko lau- kyti ir baigti būsimajam vyskupui.

KELIONE Į EUROPA, truksan- čią 19 dienų, organizuoja Tėvų je- zuitų Čikagoje leidžiamas žurnalas "Laiskai Lietuviams". Išvykti pla- nuojama birželio 14 d. iš Niujorko, grįžti — liepos 2 d. Ekskursantai tu- rės progą aplankyti Romą, Asyžų, Florenciją, Veneciją, Innsbrucką, Muencheną, Oberammergau, kur tuo metu vyks Kristaus kančios vaidini- mai, Baden-Badena, Luzerna, Zue- richą ir Kopenhagą. Vatikanė tiki- masi gauti audienciją pas popiežių Joną-Paulių II. Kelionė su viešbu- čiais ir maistu vienam asmeniui kai- nuos apie \$1700. Smulkesnės infor- macijos apie šią išvyką teikia "LL" red. kun. J. Vaisnys, SJ, 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636, USA. Tel. (312) 737-8400.

Brazilija

TRIUŠMAS DEL MOKYKLOS. Savaitraštis "Mūsų Lietuva" dvie- juose numeruose paskelbė Petro Zarkausko laišką, liečiantį pačių lie- tuvių Brazilijos teisme pradėtą bylą dėl Dr. J. Basanavičiaus mokyklos pastato Vila Anastazioje, Sao Pau- lo priemiestyje. Atvykus keliom de- šimtīm tūkstančių lietuvių į Brazil- ją prieš 50 metų, Sao Paulo mieste

konsulo P. Mačilio rūpesčiu buvo steigiamos lietuviškos mokyklos. Mo- kytojo L. Gaigalo vardu Vila Anast- azijoje buvo užpirtas ir išmokėtas didokas sklypas. Jame išaugo Dr. J. Basanavičiaus mokykla, kurią pasta- tė savo lėšomis ir talkos būdu patys vietiniai lietuviai, vadovaujami mo- kyklos tėvų komiteto. Joje mokyto- javo L. Gaigalas, vėliau — Draugi- jos Užsienio Lietuviams remti at- siųsti mokytojai: E. Pažera su žmo- na, F. Girdauskas ir S. Bakšys. II D. karo metais Brazilijos vyriausybė uždarė sveitimsalių mokyklas, i šį sa- rasą įtraukusi ir visas penkis lietu- vių mokyklos Sao Paulo mieste. Pa- statai bėgti liko lietuvių nuosavybė, teisiskai priklausydami Brazilijos Lietuviai Sajungai, kurią buvo įstei- gę konsulas P. Mačiulis. Valdžia buvo įpareigojusi sumokėti mokyto- jams atitinkamą kompensaciją. Dėl jos buvo kilusi mintis parduoti Dr. J. Basanavičiaus mokyklą. Tokiam sumanymui pasipriešino ja statę Vi- la Anastazijos lietuviai, ir buvo pa- duota Bom Retiro mokykla bei jos žemės sklypas.

DR. J. BASANAVIČIAUS MO- KYKLOS PASTATA globojo specia- lus būrelis, sudarytas 1945 m., vado- vaujamas P. Zarkausko. Pastatam bu- vo įvestas vanduo, įrengtos moder- nios prausyklos, jam parūpintas rei- kalingas inventorių. Mokyklos pa- talpos buvo rengiamos įvairius tau- tines bei religines šventes, o pasta- riaisiais metais netgi kartą i mėnesį laikomos pamaldos lietuvių kalba. Globėjų būrelis turėjo apie 200 na- rių, kurie padengdavo pastato mo- kesčius bei jo išlaikymą. I jo veiklą nesikišo Brazilijos Lietuvų Sąjun- gos valdyba, gaumanti kasmet tikslia šio pastato išlaidų bei pajamų apys- kaita. Likusieji pinigai buvo laikomi banke globėjų būrelio vardu. Jo pirm. P. Zarkauskas netgi buvo pa- skelbtas Brazilijos Lietuvų Sąjun- gos garbės nariu. Reikalai pasikeitė, kai pastarosios pirminku buvo iš- rinktas pokaryje i Braziliją atvykęs Jonas Antanaitis. Jis pareikalavo, kad globėjų būrelis atiduotų BL Sa- jungai 31.000 kruzeirų (apie \$1.000). Pirm. J. Zarkauskas ir būrelio na- riai atsiskė tai padaryti, nes tie pi- niginai buvo reikalingi tolimesniam Dr. J. Basanavičiaus mokyklos pas- tato išlaikymui. Pasak P. Zarkausko, Brazilijos Lietuvų Sąjunga savo veiklai pakankamai lėšų gaudavo iš Mokos mokyklos išnuomojamų salių ir ilgas metus brazilams išnuomotų Vytauto Didžiojo mokyklos rūmų.

BRAZILIJOS LIETUVIŲ SAJUN- GOS pirm. J. Antanaitis tada krei- pėsi i teismą, pradedamas bylą prieš P. Zarkauską, apskaitindamas jį šios organizacijos lėšų pasisavinimu ir netgi pastangomis pasisavinti pati Dr. J. Basanavičiaus mokyklos pas- tatą, teisiskai priklausantį Brazilijos Lietuvų Sąjungai. P. Zarkauskas buvo pašalintas iš BL S-gos garbės narių, o jo šalininkai iš eilinių na- rių. Savo veiklai BL Sąjunga, P. Zar- kausko nuomone, turi geriausias sa- lygas Dariaus ir Girėno vardo mo- kyklos rūmuose, bet didesnės veik- los nesimato, nes jos eilėse tėra apie 40 asmenų. Paskutinis šios by- los teismo posėdis buvo 1979 m. gruodžio 10 d. Jame nedalyvavo nei BL S-gos valdybos nariai, nei jų ad- vokatai. Teisėjais bylą atidejo gegu- žės mėnesiui. "Mūsų Lietuvos" re- daktcija, paskelbusi P. Zarkausko laišką, pabrėžia, kad P. Zarkauskas lietuviškai veiklai yra atidavęs 34 savo gyvenimo metus, nesigailėda- mas nei laiko, nei savo pinigų, o da- bar yra tampomas po teismus ir ban- domas apsauktai vagimi. Tokie įvy- kiai skaldo Sao Paulo lietuvių kolo- niją, daugelį tautiečių atbaido nuo lietuviškos veiklos.

Argentina

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ ARGENTINOJE savo 1979 m. rengi- nius užbaigė mažųjų ansamblio spe- ktakliu ir "Žibutių" koncertu gruo- džio 1 d. Mažųjų ansamblių, paruoš- tų H. Levanavičiaus, Buenos Ai- res lietuviams inscenizavo "Pieme- nelio sapną", "Raudonkepuraite", "Snieguolę ir septynis nykštukus". Jų dauguma žengia tik pirmuosius žingsnelius scenoje. Mergaičių "an- samblis "Žibutės", vadovaujamas dr. J. Simanauko, padainavo dvi lietu- vių liaudies dainas, vieną itališką ir vieną anglišką. Programai vadovavo O. Zabaraukaitė-Casas. Padėkos žo- dį programos atlikėjams ir vakaro dalyviams tarė pirm. R. Stalioraitis.

Britanija

WOLVERHAMPTONO D. BRITA- NIJOS LIETUVIŲ SAJUNGOS sky- rius, vadovaujamas pirm. S. Marke- vičiaus, savo metinį susirinkimą tu- rėjo 1979 m. gruodžio 8 d., dalyva- junt iš Londono atvykusioms DBL S-gos tarybos pirm. E. Sovai. Pasta- rasis susirinkimo dalyviams pasveiki- no centro valdybos vardu, linkėda- mas dirbti vieningą darbą ir plėsti skyriaus veiklą. Naujon skyriaus valdybą išrinkti: pirm. G. Kamins- kienė, vicepirm. V. Narbutas, id. J. Zaliauskas, sekr. J. Bertasius, kultū- rinės veiklos vadovė G. Ivanauskie- nė; revizijos komisijon — V. Bun- donis ir J. Ivanauskas. Nutarta 1980 m. birželio 21 d. surengti tautinių šokių festivalį, pagerbti Wolver- hamptone gyvenančius lietuvius pensininkus.

Naujais išrinkta Kanados Lietuvių Bendruomenės Winnipego apylinkės valdyba. Stovi iš kairės: pirm. RENUIS BALCIUNAS, vicepirm. JURGIS VALAITIS; sėdi: id. NIJOLE ŽIMINSKAITE-PESTRAK, narys JUOZAS DEMERECAS

Nuotr. L. Beržinytės

Aukojo "Tėviškės Žiburiams"

\$50: Tautos Fondo Atstovybė Ka- nadoje; \$25: Hamiltono DLK Algir- do šaulių kuopa. A. Kuliešius, Ha- miltono LŽM klubas Giedraitis; \$23: Nastė de Alfano; \$20: Vyta. Martinai- tis, Ona Baliūnienė, K. Dobilienė, M. J. Vaskevičiai; \$15: J. A. Rano- niai; \$12: J. VI. Simanavičius; \$11: Petras Dranginis.

\$10: H. Chvedukas, dr. J. Mališka, V. Pužauskas, M. Jasionytė, kun. J. Bertasius, Ignas Ramonas, Marija Aukštaitė, F. Mockus, A. E. Heikiai, B. Stončius.

\$7: Aldona Trumpickienė; \$6: A. L. Cepulis, Anna Račkus, M. Pet- rauskis, D. Kojelytė, M. Dunčikienė, J. Narbutas, Juozas Jankaitis, Adelė Paulukonienė, I. H. Stasiulis; \$5: V. R. Stukai, A. A. Tamošaičiai, kun. V. Katarskis, B. Kondratas, J. Ro- vas, E. Miliauskas; \$4: J. Stankus; \$3: J. G. Stankūnas, C. Choromans-

Ottawa, Ontario

LINKSMAVAKARIS. KLB Otavos apylinkės valdyba ir "Ramunėlės" kviečia Otavos ir apylinkės lietuvius bei pažįstamus atvykti i ruošiamą vakarinę bei linksmavakarį. Šio antro metinio vakaro pelnas skiria- mas paremti Vincos Kudirkos šešta- dieninei mokyklai ir Otavos mergai- čių chorui "Ramunėlės".

Linksmavakarį įvyks vasario 2, šeštadienį 6.30 v.v., toje pačioje sa- lėje, kaip ir pernai (158B McArthur Rd., Vanier). Bilieto kaina asme- niui — \$10, o gimnazistams bei stu- dentams — \$5. I šią kainą įskaito- mas įėjimas, šilta vakarienė su kava ir pyragaičiais, taip pat proga laimė- ti dovana.

Kadangi laikas bėga ir maista rei- kia iš anksto užsakyti bei paruošti, prašoma užsakyti bilietus iš anksto, paskambinant Sofijai Balsevičienei 733-6051 arba Rūtai Šiulytei 235-2145. Bilietai bus parduodami po Mišų, kurios įvyks sausio 27 d., 1.15 v.p.p. Jeigu bus įmanoma, prašoma įsigyti bilietus tuo metu.

Linksmavakaryje ne tik turėsite progą skaniai pavalgyti, bet ir galė- site pasukti, padainuoti, palostti kor- tom ir šachmatais. Trumpą progra- mą atliks "Ramunėlės" bei paslap- tingi svečiai. Bus galima nusipirkti stipresnių gėrimų ir taip pat išmė- ginti savo laimę smulkių laimikų loterijoje.

Atvykite i šį linksmavakarį ir pa- remkite savo kolonijos energingai dirbantį jaunimą. Iki pasimatymo!

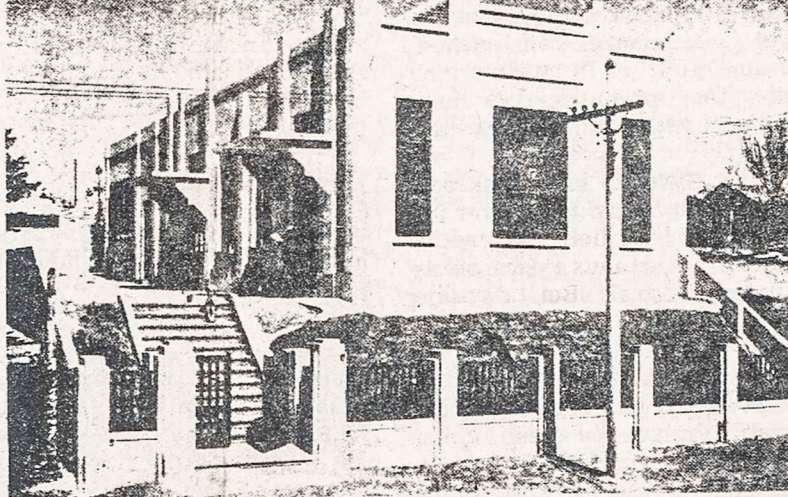
Rūta-Ona Šiulytė

St. Petersburg, Fla.

LIETUVIS IŠGELBĖJO KELE-

VIUS. Viktoras Baranauškas, patyręs jūros žvejys, ankstyvą Kūčių dienos rytą išplaukė i jūrą patikrinti savo narvų krabams gaudyti. Netoli "Sunshine Skyway" tilto pro miglas jis pastebėjo kažką plūduriuojant.

(Nukelta į 9-tą psl.)

Dr. J. Basanavičiaus vardo mokyklos pastatas Brazilijoje, Sao Paulo priemiestyje, statytas vietinių lietuvių lėšomis ir jėgomis, dėl kurio dabar bylinėjama. Žiūr. skyrių "Lietuviai pasaulyje" Nuotr. "Mūsų Lietuvos"

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

isikūręs nuosavyuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas

830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

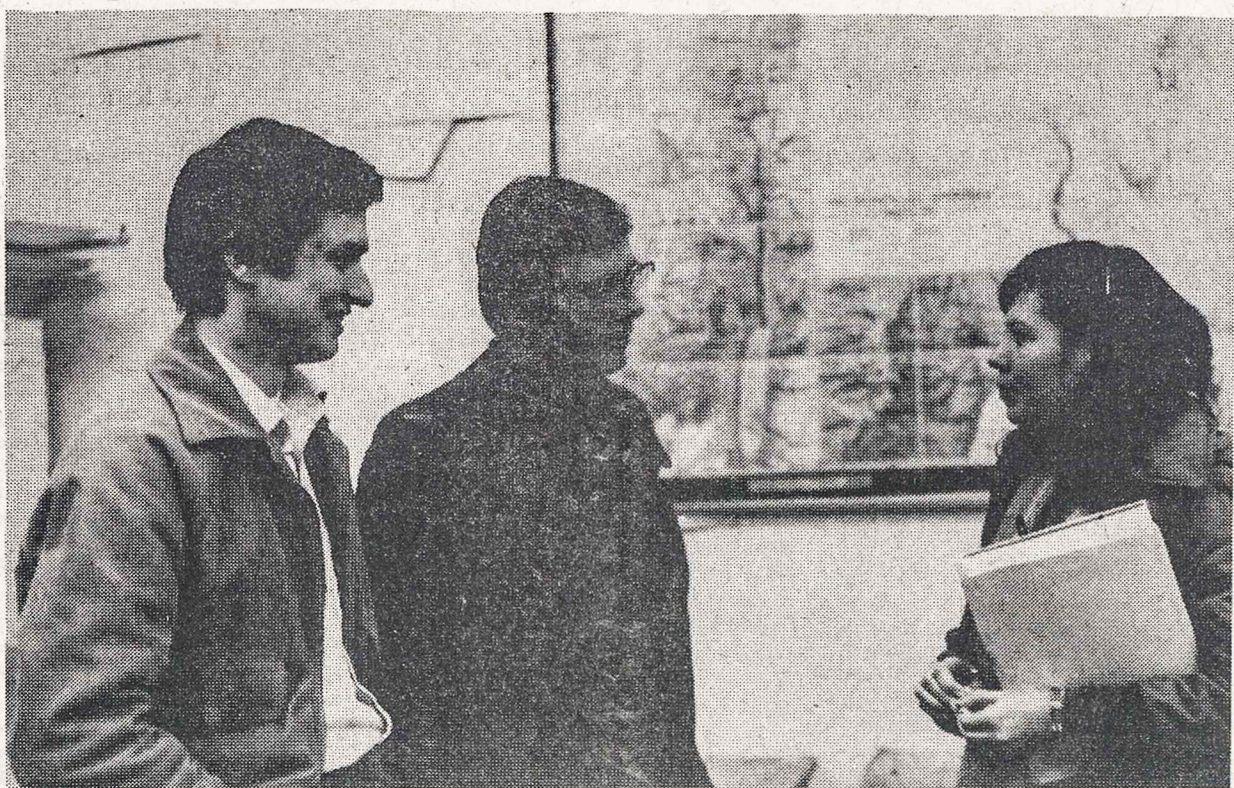
Darbo valandos: pirmadieniai - ketvirtadieniai nuo 10 iki 5 val., penktadieniai nuo 10 iki 7 val., šeštadieniai nuo 9 iki 12 val.

Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.

Nemokamas pilnas čekių patarimas.

Lietuvių jaunimas iš trijų valstybių susitinka V. Vokietijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos suvažiavime Vasario 16 gimnazijoje 1979 m. lapkričio 23-25 dienomis. Iš kairės: Antanas Dambriūnas (Britanija), Marius Dresleris (V. Vokietija), Regina Zavadskaite (Venecuela)

JAVIMOS ZIBURIAI

Redaguoja — LAIMA BERZINYTĖ ir DANGUOLĖ JUOZAPAVIČIŪTĖ

Ką man reiškia Lietuva?

Rašo Toronto augštesniųjų lituanistinių kursų studentai

Lietuva man reiškia mano tėvynę. Nors aš joje negimiau ir niekad nesu buvęs, man atrodo, kad aš Lietuvoje esu bent dalį savo gyvenimo išgyvenęs. Aš taip galvoju todėl, kad mano visi artimi giminės yra lietuviai, iš Lietuvos pabėgę per Antrą pasaulinį karą. Pirmoji kalba, kuria aš kalbėjau, buvo lietuvių kalba. Aš tarp giminių tik lietuviškai kalbu.

Aš visą laiką girdėdavau apie mūsų tėvynę, kuri yra gražiausia pasaulyje. Man toks vaizdas paliko. Užpraitą žiemą mano brolis buvo Lietuvoje, kuri jam padarė tokį didelį įspūdį, kad aš dabar dar daugiau noriu nuvažiuoti ir pamatyti, koks tas kraštas iš tikrųjų yra.

Siais laikais Lietuva vargsta po rusišką valdžią. Žmonės yra smarkiai prisilęgi. Jie negali melstis, kaip nori, skaityti arba rašyti ką nori, tvarkytis, kaip nori. Darbininkai neuždirba daug pinigų ir turi smarkiai dirbti. Mano giminės, kurie buvo į Lietuvą nuvažiuavę, sako, kad yra trūkumas visokių prekių. Jeigu mes mylim savo kraštą ir norim, kad būtų gražiausias kraštas pasaulyje, turim kartu dirbti Lietuvai išlaisvinti. Mes turim tai daryti visi — rengti demonstracijas, rašyti laiškus ir būti gerais lietuviais. Jeigu norime tikrai Lietuvą išlaisvinti, turime visuose reikaluose dalyvauti.

Vaidila Banelis

***

Prieš dvejus metus man teko kartu su tėveliu aplankyti Lietuvą. Iš karto man pasirodė miestai labai senoviški ir išpuodingi.

Iš tikrųjų iki šios dienos dar nesurūšiuavau savo išpuodžių. Bet išpuodingiausias dalykas buvo žmonės. Jie buvo labai susikauptę savo mintyse ir buvo labai sunku giliai su jais pasikalbėti. Visi gyvena visko bijodami.

Viskas vyko slaptai. Niekur negalėjome nuvažiuoti ir jaustis kaip laisvi.

Mėginau palyginti jų veiklą su mūsų. Sunku buvo, nes turėjau atsiminti, kad mes ne Lietuvoje, o išeivijoje gyvename ir dėlto turime smarkiau stengtis išsilaikyti.

Važiuojant per Vilniaus kraštą, apylinkės pasirodė labai panašios į Niagaros arba centrinės Ontario provincijos sritį. Labai graži ir malonu, bet matyti, kad žmonės atsilikę, gyvena skriaudoje. Dėlto naujas judėjimas yra labai mažas.

Labai įdomu buvo pamatyti visas vietas ir dalykus, apie kuriuos mokausi. Galėjau viską apžvelgti, bet, kaip ir anksčiau minėjau, iki šiol mano nuomonė yra labai nepastovi.

Nors lietuviai yra maža tauta, bet turi daug stiprybės. Svarbu, kad jie nepasiduotų desperacijai.

Dana Barakauskaitė

***

Nuo pat mažens, kai išstariau pirmutinius lietuviškus žodžius,

Lietuva vyravo mano gyvenime, kai pradėjau lankyti lietuvišką mokyklą, man paaiškėjo, kad esu gimusi Kanadoje, tik mano tėvai gimė Lietuvoje. Aš pradėjau lyginti savo gyvenimą Kanadoje su tėvų praeitimi Lietuvoje. Vėliau aš pagalvodavau, kaip aš pergyvenčiau, jeigu salygos priverstų mane Kanadą palikti. Kaip mano tėvai pergyveno, kai jie paliko savo tėvynę.

Kadangi aš niekada Lietuvoje nebuvo buvęs, mano jausmai apie Lietuvą yra pergyvenimai tėvų džiaugsmų ir vargų Lietuvoje. Šis jausmas žadina manyje norą stiprinti lietuviškumą, kad būtų galima apsiginti nuo priešių, kurie gali atimti mano laisvę ir prievarta valdyti mano kraštą.

Lietuva davė man supratimą apie laisvės svarbą gyvenime, ir aš dabar suprantu, kodėl stengiasi mano tėvai tą lietuvių bėdięgti mūmyste.

Sigita Bersėnaitė

***

Lietuva man reiškia ne tik tiktai valstybę. Aš matau Lietuvą kaip savo tautą, iš kurios mano gyvenimo papročiai prasidėjo. Tėveliai yra gimę Lietuvoje, ir per juos aš geriau galiu Lietuvą matyti ir suprasti. Jie mane lietuviškai išmokė kalbėti ir galvoti.

Aš tęsiu savo mokslą apie Lietuvą, daug išmokstu apie josios šventoves, literatūrą, istoriją, kalbančią apie vargingus ir gerus Lietuvos laikus.

Per mokslus aš įieškau, kaip savo lietuviškumą geriau tęsti. Man yra svarbu ne tik suprasti grynus faktus apie Lietuvą, bet ir išmokyti lietuvišką pasakų, kurios daug ko išmoko.

Aplamai, man Lietuva yra brangi — aš ją myliu ir visados mylėsiu.

Alvinas Kiršonas

***

Nors nesu gimęs Lietuvoje, jaučiu, kad Lietuva yra tėvynė. Aš jaučiu, kad esu lietuvis, didžiojuosi Lietuvos papročiais ir garbinga praeitimi.

Galvojant apie tai, ką man reiškia Lietuva, man iškilo daug jausmų, bet visi yra taip susimaišę ir neaiškūs, kad man labai sunku juos aprašyti.

Mano mintys apie Lietuvą yra labai abstrakčios, ir joms pritaikyti žodžius yra labai sunku. Vis dėlto jaučiu, kad esu lietuvis.

Gintas Sendžikas

***

Lietuva yra įdomi istorija, literatūra, geografija, liaudies dainomis, šokiais, legendomis,

tradicijomis ir t.t. — visa, kas yra perduota per generacijas šeimose. Yra sunku išieškoti, nes tai jausmas širdyje, meilė krašto, niekada nematyto, nelankyto, bet aprašyto ir pasakoto labai daug. Lietuviai Kanadoje laikosi savo tautybės stipriai mintyse ir širdyse.

Aldona Remeikaitė

***

Aš pažįstu dvi Lietuvos. Pirmąją Lietuvą aš pažįstu iš savo senelių ir tėvų pasakojimų. Toji Lietuva yra kraštas, kur auga dideli, žali miškai, kyla augšti kalnai, vingiuoja mėlynos upės. Zodis "Lietuva" man taip pat primena muziką. Kaip mano seneliai pasakojo, lietuviai mėgo dainuoti betkada. Galvodama apie Lietuvą, aš vis matau žmones, dirbančius ūkiuose ir dainuojančius. Ir tos dainos dar rodo žmonių kultūrą, išaugusią per amžius.

Aš pažįstu ir kitą Lietuvą — dabartinę, persekiojamą svetimųjų, kurie nori lietuvius surusinti ir atimti iš jų tikėjimą. Kai aš pagalvoju apie šią Lietuvą, matau kultūringus žmones, kurie turi nepalaužiamą vilčių išlikti, kurie mato šviesą, amžiną ir neužgesiančią. Ši šviesa juos stiprina, nes per kovą žmonės stiprėja.

Ir taip aš turiu dvi Lietuvos — praeities ir dabarties. Kiekviena iš jų man turi atskirą prasmę, o abi kartu sudėtos sudaro vieną, pilną Lietuvos paviekslą.

N. Slivinskaitė

***

Tenka kartas nuo karto man pasvajoti apie praeitį ir paklausti save, iš kur mano protėviai kilę. Tėveliai pasakoja man nuo pat jaunų dienų, kad lietuviais esame gimę ir lietuviais mirsimė. Tai yra sunku suprasti ir priimti, nes Lietuvos kraštas tikrai nesijaučia savas. Per metų metus. Gyvenau mėnesį savo tėvų krašte, ir aš jaučiu, kad Lietuva yra mano ryšys su protėviais ir su visais lietuviais. Paėjau, kad vienas didžiausias mano turtų yra lietuvių kalba. Pradėjau didžiulius ir domėtis Lietuvos istorija, kultūra, dailė, kūryba ir veikla. Sunku net išieškoti, kaip įtakinga buvo mano kelionė. Mano jausmai buvo giliai pajudinti. Galima sakyti, kad jaučiuosi kaip pilnesnis žmogus su didesniu praeities supratimu.

Tenka kartas nuo karto man pasvajoti apie nežinomą ateitį, bet dabar tai darau su didesne šviesa, ateinančia iš lietuviškos savo praeities.

Dana Skukauskaitė

Dabartinė jaunimo veikla

Dažnai giriama organizuotu lietuvišku jaunimu. Jeigu kolonijoje esama organizuoto jaunimo, atrodo visi jaunimo veiklos rūpesčiai sutvarkyti. Organizavimas jaunimas gali atstovauti jaunajai lietuvių kartai svetimtaučių parengimuose ar savųjų tarpe.

Nors ir esama organizuoto jaunimo, deja, tai neišsprendžia jaunimo veiklos problemų. Tai nereiškia, kad turime susipratę, o, lietuvišką bendruomeninį gyvenimą įsijungusio jaunimo.

Jaunimas pasirodė parengimuose, kaip pvz. Vilniaus universiteto minėjimas, Vasario 16 šventė ir t.t., sekančiais atvejais:

1. jeigu dar nepilnametis, ir tėvai atsiveda arba privertė ateiti;

2. jeigu žino, kad parengime susitiks savo draugus;

3. jeigu žino, kad po parengimo jo laukia koks nors atpildas — išėjimas alaus stiklui arba pobūvis pas ką nors;

4. jeigu organizuotas jaunimo vienetas įkinkytas į darbą, pvz. stalams aptarnauti per parengimą;

5. jeigu organizuotas jaunimo vienetas pasirodo programoje, ir tai tik, jei jungtas į programą, nes ateitį pasižiūrėt kaip kita grupė šoka jam neįdomu. Prieš ir po savo pasirodymo jaunimo vienetą nesėdi salėje, sekdamas programą (juo mažiau paskaita), bet trina ant laiptų koridoriuose arba drabužinėse, laukdamas savo eilės atlikti programą. Tai neskatina lietuviško sąmoningumo ugdymo, tai nepaaiškina jaunui, kodėl jis šioje programoje dalyvauja, kas yra švenčiama ir kodėl.

Dažniau ir dažniau jaunesnioji karta prašoma dalyvauti sveitintaučių priėmimuose ir parodyti kitataučiams, kad ir jaunesniajai, jau ne Lietuvoje gimusiai kartai rūpi lietuviški kultūriniai ir politiniai reikalai. Turiu galvoje Vasario 16 progą ruošiamus priėmimus ir baltiečių vakarą su parlamento atstovais Otavoje. Teko kalbėti su tokiuose parengimuose dalyvavusiais, kurie neberodo noro vėl dalyvauti tokiame parengime.

Tikslas nėra pasiektas, nes kvieštias jaunimas tokiame atstovavimo darbu nėra paruoštas. Nežinodamas ką sakyti svetimtaučiams, mūsų jaunimas laiko si savo grupelėje, o organizatoriai pyksta, kad lietuvių atstovai nekalba su svečiais ir neaiškina jiems lietuvių rūpesčių. Deja, neparuoštas atstovavimui jaunimas laikosi savųjų tarpe, nes čia nereikia atsakyti į klausimus, kuriems nežino atsakymų. Po to jaučiasi nieko neatliekanti ir ateityje nebeturinti tokiam priėmimui dalyvauti.

Ar nebūtų naudingiau organizatoriams sukviesti jaunuosius atstovus kelis vakarus prieš priėmimą ir juos painformuoti — paruošti, išdėstant keletą lietuvių ir Lietuvai rūpimų problemų, duoti pavyzdinių klausimų ir atsakymų, pamokyti kaip prie žmonių prieiti ir užmegzti kalbą politinėmis bei kultūrinėmis temomis. Painformuoti reikėtų ne tik apie Lietuvą ir lietuvių liečiančius klausimus, bet ir apie Kanados politinių organizacijų veiklos gaires, rinkimines programas, valdžios nuveiktus darbus, kurie turi specifinį ryšį su lietuvių reikalais.

Ir jaunimo organizacijos skundžiasi jaunimo veiklos problematika. Pasikalbėjus su kelių organizacijų atstovais Toron-

te, paaiškėjo štai kas: sarašuose gali būti apie 40 jaunuolių, bet rimtesnėje programoje aktyviai dalyvauja tik 10-15% narių (turiu galvoje organizacijas, kaip TULSK, AABS, skautai ir ateitininkai). Choruose ir tautinių šokių vienetuose bei sporto klubuose dalyvavimo problema netokia didelė, nes jeigu nedalyvausiu, būsi iš vienetų pašalin-tas.

Kultūrinių bei ideologinių organizacijų vadovai sako, kad yra du polinkiai, kuriuos reikia patenkinti: vienus traukia grynai pramoga (tokių dauguma), kitus — kultūriniai bei politiniai klausimai (tokių mažuma). TULSK teigia, kad ruošiant šokių universitete studijuojantiems, susilaukiama apie 200 dalyvių, šaukiant susirinkimą, susilaukiama valdybos 5 asmenų ir gal dar 10 narių.

Kalbant su jaunimo organizacijų vadovais, jaučiamas pesimizmas ir nusivylimas, nes žmonės su entuziazmu ką nors daryti lietuvišku reikalu neranda bendraminčių. Vietoj bendraminčių randa apatišką, tik pramogų įieškantį jaunimą arba aktyvų, veikla perkrautą jaunimą, kuris neturi laiko nieko daugiau apsiimti. Deja, didžioji dauguma jaunimo yra apatiška. Norint pasiekti jaunimą, reikia įieškoti būdų, jį pritraukti prie lietuviško bendruomeninio gyvenimo.

Gabija Juozapavičiūtė-Petrauskienė

LIOLITA BUROKAITE

Radau Tave

Radau Tave
Ne per malda,
Ne per savo džiaugsmą,
Ne per savo skausmą. . .

Radau Tave
Per žmogų,
Per jautrų žmogų,
Per Tavo žmogų. . .

Radau Tave,
Radau meilę amžiną. . .
Per jo buvimą,
Per jo žodžius. . .

Amžinai žodžiai paliko manyje,
Ne per mano malda,
Ne per mano džiaugsmą,
Ne per mano skausmą. . .

Per Tave. . .

"VIVA

KONGRESLOTAS"!

Ar prisimenate IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą? Gal nebuvo progos ten nuvykti? Gal buvote perjauni ar per seni dalyvauti tame puikiame renginyje Europoje? Jei norite sužinoti ką mes tenai išdarinėjom ir nutarėm bei susitiki su tais, kurie buvo, ateikite į "Viva Kongresloto" vakaronę sausio 25, penktadienį, 7.30 v.v., Prisikėlimo parapijos Parodų salėje. Turėsite progą pamatyti puikių skaidrių bei pasilinksminčių. Veiks alaus, vyno ir kavos baras. Gros pritaikyta muzika. Visuomenė taip pat kviečiama. Ateikite visi ir nepamirškite atsivesti savo draugus!

KLJS valdyba

• "TEVIŠKĖS ŽIBURIAI" metinė prenumerata nuo 1979 m. sausio 1 d. — \$14. Naujiem prenumeratoriam — \$10.

Demonstrantai prie V. Vokietijos konsulato Toronte, protestuojantys prieš VLADO ČESČONO pagrobimą ir olimpiadą Maskvoje Nuotr. R. Valiūno

"Kas iš olimpiados, jei nepaisoma žmogaus teisių!" Taip skelbia plakatas, nešamas Toronto lietuvių jaunimo, protestuojančio prieš žmogaus teisių pažeidimus Sov. Sąjungoje ir jos užimtuose kraštuose Nuotr. R. Valiūno

Ateitininkų gretose

Baigdamą veiklos metus, 1979 m. gegužės mėn. Toronto studentų ateitininkų Stasio Salkausio kuopa nusprendė išsirinkti naują valdybą, kuri galėtų iki rudens gerai apsvastyti tolimesnės veiklos gaires. Jon įėjo Giedrė Čepaitytė, Rima Gustainytė, Antanas Rašymas ir Vida Petkevičiūtė. Rugšėjo mėnesį valdybos narių skaičius buvo padidintas Rita Rudaityte. Valdyba pasiskirstė pareigomis: Giedrė Čepaitytė — pirmininkė, Rima Gustainytė — vicepirmininkė, Vida Petkevičiūtė socialinių reikalų vadovė, Antanas Rašymas — išdinininkas, Rita Rudaitytė — sekretorė ir korespondentė.

Po ilgų vasaros atostogų Toronto studentų ateitininkų kuopa pradėjo veiklą. Rugšėjo 23 d. buvo atnaušiamas ateitininkų Mišios Prisikėlimo parapijos šventovėje. Po pamaldų ateitininkai — jaunučiai, moksleiviai, studentai, sendraugiai ir svečiai rinkosi salėje atsisveikinti su Toronto ateitininkų dvasios vadu kunigu Antanu Prakupiu, kuris išvažiavo į JAV.

Spalio 12 d. buvo suruoštas studentams susipažinimo vakaras pas Giedrę Čepaitytę. Čia buvo progą studentams ateitininkams susipažinti su naujais studentais ir taip pat padraugauti su senaisiais. Daug jų at-

vyko į vyno ir sūrio vaišes.

Spalio 14 d. įvyko studentų susirinkimas. Simpoziumo forma Dainora Juozapavičiūtė, Paulius Kuras ir Rimas Petrauskas davė daug minčių apie ryšius tarp ateitininkų, PLJS ir kitų jaunimo organizacijų, atsižvelgiant į ateitininko visuomeniškumo išpareigojimą. Dalyvavusiems buvo įdomu, ir minčių pasidalinimas sėkmingai praėjo. Gaila, kad tik mažas skaičius pasinaudojo proga išgirsti stipriai perduotas mintis.

Spalio 20 d. įvyko tradicinis "Havajų vakaras", suruoštas studentų ir moksleivių ateitininkų. SAS suvažiavime (1979 m. lapkričio 10-11 d.d.) dalyvavo keli asmenys iš Toronte.

Gruodžio 7-9 d.d. ateitininkai studentai surengė jaunimo susikauptimo savaitgalį — rekolekcijas Sharon, Ontario, Gerojo Ganytojo seserų patalpose. Rekolekcijos labai gerai praėjo, bet dalyvavo labai mažas studentų skaičius.

Prieš Kalėdas, gruodžio 16 d., buvo paruoštos bendros Kūčios. Programą atliko jaunučiai, moksleiviai ir studentai. Dalyvavo apie 200 asmenų. Su Kūčiomis baigėsi studentų veikla 1979 m.

Jau pradėta ruošti metinei ateitininkų šventei, kuri įvyks balandžio 19-20 d.d. Toronte.

Korespondentė

Simpoziumo nariai Toronto lietuvių studentų ateitininkų susirinkime. Iš kairės: PAULIUS KURAS, DAINORA JUOZAPAVIČIŪTĖ, dr. RIMAS PETRAUSKAS. Jie kalbėjo apie jaunimo veiklą ir jos kryptį

Stovykla vakarų Kanadoje

Prieš kelerius metus Kanados vakaruose buvo surengta Kanados Lietuvių jaunimo stovykla pasakiškoj vietoj, netoli Kalgaro, kalnuose. Joje dalyvavo maždaug 30 jaunuolių iš Edmontono, Kalgaro, Winnipego, ir kitų Kanados bei JAV apylinkių. Jaunimui buvo progos pasilinksminčių, pabendrauti ir pasilavinčių liuanistikos srityse. Ši vakarų Kanados stovykla davė progą dalyviams užmegzti ryšius, susipažinti ir paliko daug prisiminimų.

Atsižvelgdama į šios stovyklos pasisekimą, Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininkė Laima Beržinytė buvo nuvykusi į Winnipegą 1979 m. gruodžio mėnesį pasitarti su apylinkės lietuviais apie galimybes ten surengti sekančią vakarų Kanados vasaros stovyklą. Visi KLJS valdybos numatyti planai buvo visuomenės diskutuojami ir priimti. Tai pat buvo rodomos skaidrės iš IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso ir padarytas pranešimas.

Stovykla įvyks 1980 m. rugpjūčio 17 — 24 d.d. Oak Point, maždaug 100 km. nuo Winnipego, prie Manitobos ežero. Sto-

vyklos programa bus pritaikyta prie lietuviško dalyvių sąmoningumo laipsnio, lietuvių bei anglų kalbom. Tuo pačiu metu vyks ir jaunųjų stovykla su savo programa. Ypač laukiamas lietuvių kilmės jaunimas iš Kalgaro, Winnipego, Edmontono, Vankuverio, Sault Ste. Marie, Sudburio, Thunder Bay ir kitų vietovių.

Informacijos apie šią stovyklą (registracija, mokėstis ir t.t.) bus vėliau paskelbtos spaudoje.

KLJS valdyba

• Jaunimas yra mūsų gyvenimo šaknys. Jos nudžiū — išnyks ir viršūnės: garsiosios dainų šventės, didingos šokių šventės ir nebebus kam žodžio tarti dėl Lietuvos laisvės.

M. KRUPAVIČIUS

Optical Studio
OKULISTAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neauštos kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses).

Atvyksta jaunimas iš Pietų Amerikos

PLB kultūrinės talkos komisijos pastangomis (vadovauja dr. L. Kriaučiūnas), į Šiaurės Ameriką atvyksta iš Argentinos ir Urugvajaus du lietuviško jaunimo ansambliai — Urugvajaus tautinių šokių grupė "Ažuolynas" ir Argentinos vokalinis vienetas "Žibutės". Tai antros ir trečios kartos ten gimęs jaunimas, norįs išlaikyti savyje lietuvišką dvasią.

Urugvajaus tautinių šokių grupė įsteigta 1968 m. Steigėjas ir vadovas — dr. Alfredas Stanevičius. Savo žavių šokių grupę išgarsėjo ne tik Urugvajuje, bet ir užsienyje. Dalyvavo įvairių miestų lietuvių ir nelietuvių minėjimuose bei parengimuose. Lankėsi Šiaurės Amerikoje, Argentinoje ir Brazilijoje.

"Ažuolynas" yra geriausia tautinių šokių grupė visoje Pietų Amerikoje. Grupei ir toliau vadovauja menininkas, didelis idealistas dr. A. Stanevičius. Negalima nepaminti ir Vytauto Dorelio, audimo specialisto, kurio gamybos tautiniais drabužiais pasipuošę ažuolniečiai. Grupei priklauso 24 šokėjai.

"Žibutės" — Susivienijimo

Lietuvių Argentinoje mergaičių vokalinis vienetas buvo įsteigtas 1975 m. po Kanados "Aušros" kvarteto atvykimo į Buenos Aires. Dalyvavo III Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese ir Pavasario šventėje. Pasirodė Buenos Aires televizijoje. Dalyvavo VI Pietų Amerikos Lietuvių Kongrese Urugvajuje ir Argentinos Lietuvių Jaunimo Sąjungos suruoštame festivalyje, išleidžiant Pietų Amerikos atstovus į IV PLJK.

"Žibutėms" vadovauja solistas, muzikas dr. Jonas Simanuskas; akordeonistas — inž. Vilijus Kliuga.

Sis jungtinis meninis vienetas atvyks į Kanadą 1980 m. kovo 6 d. ir koncertuos Toronte bei Hamiltono.

Šia reta proga pamatyti ir išgirsti Pietų Amerikos lietuvių jaunimo talentus turėtų pasinaudoti kiekvienas dainos ir šokio mėgėjas. Gausiu dalyvavimu parodysim lietuviškam užsienio jaunimui, kad įvertiname jų pastangas puoselėti lietuvišką meną toli nuo tėvų žemės Lietuvos.

Regina Kučienė

Vilnius ir Lietuva

Vilnius yra Lietuvos mokslo, kultūros ir politikos centras. Apilink Vilnių visa Lietuva sukasi. Kai pagalvojame apie Lietuvą, mes dažniausiai įsivaizduojame Vilnių.

Salia kitų didelių dalykų, Vilniuje buvo įkurtas ir pirmas Lietuvos universitetas. Tai buvo prieš 400 metų. Tais laikais visoje Europoje buvo labai mažai universitetų. Lietuva galėjo didžiulius, kad jos jaunimas nebūtų vykti į užsienį ir galėjo eiti augštuosius mokslus savo krašte. Universiteto kelias nebuvo lengvas — dažnai įvykdavo nelaimės, bet jos buvo nugalėtos.

Universiteto dėka Vilnius

taip pat tapo kultūros centru, nes čia studentai pradėjo rengti koncertus, parodas, minėjimus ir t.t.

Politiniai atžvilgiai Vilnius buvo ir dabar yra Lietuvos sostinė, nors buvo kurį laiką sostinė Kaune, kadangi Vilnius buvo lenkų užimtas.

Vilnius yra taip pat vienas iš gražiausių Lietuvos miestų. Čia randamos įvairios šventovės, Aušros Vartai ir kitos istorinės vietos.

Kiekvienas lietuvis jaučia meilę Vilniui. Aš, nors pati niekada nesu ten buvusi, ypatingai vertinu Vilnių ir jį gerbiu kaip ypatingiausią Lietuvos miestą.

Ramunė Pleinytė

Winnipeg jaunimas

Winnipeg jaunimas dar vis gražiai veikia. Prieš kelis mėnesius buvo įsteigta jaunesniųjų tautinių šokių grupė, vadovaujama Jurgio Valaičio ir kitų tautininkų. Ši grupelė, kurioje šoka lietuviukai 6 — 11 metų amžiaus, prieš Kalėdas pirmą kartą pasirodė vienoje Winnipegu ligoninėje. Šiais metais Winnipeg buvo surengta seniai matyta Kalėdų eglutė, kurioje pasirodė minėta šokių grupė. Ji ne tik pašoko, bet ir pagiedojo lietuviškų kalėdinį giesmį. Malonu matyti, kad šios negausios lietuvių kolonijos gyventojai taip stengiasi išlaikyti lietuviškę savo jaunime.

Vyresnio amžiaus jaunimas irgi bando veikti. 1979 m. gruodžio 16 d. Winnipegu įvyko visuotinis susirinkimas. Buvo išrinkta nauja Bendruomenės valdyba, į kurią įėjo trys jaunuoliai: Renius Balčiūnas — pirmininkas, Jurgis Valaitis — vicepirmininkas, Nijolė Žiminskaitė — Pestrak — išdininkė. Taip pat valdybą įėjo Juozas Demerec-

kas — vyresnės kartos atstovas.

Kasmet didžiausias Winnipegu Lietuvių Bendruomenės uždavinys — "Folkloramos" lietuvių paviljono paruošimas. Per kelerius metus lietuvių paviljonas pagarsėjo ir sutraukia daug žiūrovių. Programose yra dalyvavusios Toronto trijulė "Vasaros garsai" ir "Gintaro" ansamblio dainininkės. Šiais metais vėl numatyta įrengti lietuvių paviljoną savaitę prieš Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos stovyklą. Winnipegiečiai žada prisidėti prie stovyklos ruošos. L.

"Merkelis Giedraitis"

nauja knyga apie šį didvyrį ir jo nuostabius laikus; gaunama pas platintojus ir tiesiai iš leidyklos:

Amberland Publishing Co.,
1813 Larchwood Ave.,
Troy, Mi. 48084.

Kaina: \$7.00 minkštasis viršelais, \$11.00 — kietais.

Urugvajaus lietuvių tautinių šokių grupė "Ažuolynas", kuris su Argentinos lietuvių oktetu "Žibutės" koncertuos didesnėse lietuvių gyvenvietėse JAV-se ir Kanadoje š.m. vasario — kovo mėnesiais

Anksčiau gėrėjaisi, dabar pamilau

Koncertinė kelionė Australijoje, trukusi ištisas penkias savaites

G. CAPKAUSKIENĖ

Kai po 33 valandų skridimo atsiradau Perth, jaučiausi, kad pagaliau pasaulio galą priskridau. Mano gubioje labai pranešė, kad galio porą valandų pailsėti, o po to rinksis svečiai su tikimais. Čia ir buvo pirmą proga įsitikinti, kad Australijos lietuviai visur renkasi punktualiai ir net anksčiau. Dar mėginau užmigti, bet jau girdžiu svečiai įjėsko viesnijos iš Kanados. Tada ir nutariau, kad neatskridau į Australiją miegoti — tai galėsiu padaryti grįžusi į Kanadą po penkių savaitių.

Australija — didžiausia ir labiausia izoliuota sala. Papročiai — iš Europos, Azijos ir Amerikos. Kraštas turi daug veidų, daug klimato: deginančias dykumas, lietu persunktas džungles, sniegu dengtus kalnus.

Kai žmonės priprantą prie klimato sunkumų, prie ilgų ir monotoniškų kelionių, tada jie atitanda grožio. Australijos gamtos grožis yra mums, Kanados lietuviams, svetimas. Gamtos formos atrodo nenatūralios, spalvos netikros, toluma slepianti.

Besilankydama Australijoje 1974 m., susipažinau su daugeliu žmonių, parsišėviau labai malonių prisiminimų. Kai vėl pakvietė atvažiuoti koncertams, sutikau su džiaugsmu.

Nors kelionė ir nuvargino, tačiau Perth te sutikti lietuvių nuširdžiai manęs laukė. Man nieko kito neliko, kaip tik gerai padainuoti. Perth buvau pirmą užjūrio menininkė, apsilankiusi per 30 metų. Pianistas australietis — puikus, buvo malonu dainuoti. Dainininkams, rodos, tiek mažai tereikia: gero pianisto akompanatoriaus, gero pianino, geros salės akustikos atžvilgiu, na, ir šiltos publikos.

Kartais važinėjant su koncertais atsiranda problemų. Australijoje šių problemų nebuvo. Organizatorių buvo puikiai visur pasiruošta — su nuosirdumu ir meile.

Perthas — vakarų Australijos sostinė prie Indijos vandenyno ir "Swan river", kurioje pilna juodų gulbių. Artimiausias miestas — Adelaidė, už 1.100 mylių. Lietuvių — apie 350. Jie turi nedidelius savo namus, lietuviškas pamaldas kas savaitę, kurias laiko kroatų kilmės kunigas. Pamaldos laikomos trim kalbomis — lietuviškai, angliškai, lotyniškai. Taip pat turi radijo valandėlę, leidžia informacinį biuletinį kartą į mėnesį. Žmonės jaučiasi labai toli nuo visų, užmiršti, vieniši; skundžiasi, kad ir Australijos lietuviai juos mažai lanko.

Miestas nepaprastai gražus. Tuo laiku ten buvo pavasaris, vėiskas paskendę žieduose. Paukščių čiulbėjimas, saulė, vandenynas, visur didelė švara. Kelios dienos, kurias tenai praleidau, mano atmintyje liks neužmiršamos, taip pat ten sutikti mieli ir savi žmonės.

Mano išleistuvėse dalyvavo tiek pat žmonių, kiek ir koncerte. Jėgu kada vėl važiuosiu į Australiją, būtinai aplankysiu ir gražų Perthą.

Apdovanota gėlėmis ir suvenyrais, išskridau į Adelaidę. Čia jau laukė valdžia: ALB krašto valdybos pirm. V. Neverauskas ir valdybos narė kultūriniais reikalais sol. G. Vasiliauskienė. Jiedu ir buvo kaltininkai mano kelionės į Australiją. Adelaidėje jaučiausi kaip na-

mie: daug mielų pažįstamų, net pradėjau bijoti, kad visų balių nebeatlaikysiu. Čia buvo ir mano jauna pianistė Nemira Mašulytė, su kuria atlikome likusius penkis koncertus. Su ja kelias dienas parepetavome, ir du koncertai praėjo sklandžiai. Jina — talentinga pianistė, vadovauja Adelaidėje parapiniam lietuvių chorui.

Adelaidė, kurią galima gražiai pamatyti nuo Lofty kalno, apgaubta parkų ir puikių pastatų. Ji žinoma kaip šventovių miestas, meno ir festivalių vietovė.

Čia nuėjau ir į operą. Mačiau J. Massenet "Wertherį" — geras pastatymas.

Adelaidės lietuviai laiko stipriai, turi savo gražius namus, didelę parapiją, radijo valandėlę. Nors daug svečiausi pas žmones mieste, bet buvo progos ir pajūri aplankyti, ir gamta pasigrožėti. Vaziuojant automobiliu, nudegė miškai primena klaukų kraštą, atrodo iš kito pasaulio. Laukai paskendę mėlynuose žieduose — tai "Salvation Jane", pavojinga gėlė, sukelianti alergiją, kaip pas mus šienlige. Uždarė automobilio langus — sako dainininkai, kai gauna komplikacijų ir negali dainuoti.

Aplankėme ir kelias vyno daryklas. Australija didžiulioji savo vynais ir šampanais. Tikrai gali didžiulius, nes tenai ragavau puikių vynu ir šampanų labai prieinama kaina.

Sakoma, kad 80% visų žydinčių augalų yra vakarų Australijoje. Kiek aš mačiau, ir Adelaidė neatsilikio žiedų gausa nuo Pertho.

Aplankiusi visus draugus, apvaikščiojusi pajūrius, apdovanota grožybėmis, skridau į Melburną. Pasitiko jau anksčiau pažinti draugai, suruošė šaunias sutiktuves. Apskaičiavau, kiek dar laiko būsiu Australijoje, ir nutariau, kad Melburne reikia nors kiek pailsėti, išsimiegoti — nesulauksiu, kol grįšiu į Kanadą. Melburne atsiradau, kai ten buvo didelė šventė "Melbourne Cup". Tai garsios arklių lenktynės. Tą dieną viskas uždaryta, žmonės lenktynėse arba televizijoje stebi.

Melburnas — antras didžiausias Australijos miestas. Lietuviai turi gražius didelius namus, leidžia savaitraštį "Tėviškės Aidai". Savo šventovės neturi, bet yra graži klebonija, kurioje įrengta redakcija. Pamaldos vyksta didelėje australiečių šventovėje. Turi ir savaitinę radijo valandėlę.

Melburne radau ir medį, kurį pasodinau prieš penkerius metus p.p. Jokubauskių kieme. Medis — jau didelis; sako labai prižiūrėjo, laukė kada vėl atvažiuosiu.

Sekantis koncertas — Geelonge. Tai nedidelė lietuvių kolonija, apie 1 valandą kelionės automobiliu nuo Melburno. Daug lietuvių didesniems parengimams atvažiuoja į Melburną. Skundžiasi, kad pas juos mažai kas apsilanko. Turi savo namus. Kai nuvykome, žmonės salėje jau laukė. Koncertą sutiko labai šiltai, išsilgę menininkų, nuosirdūs. Po gražaus priėmimo — atgal į Melburną, nes sekančią dieną vėl koncertas. Geelonge beveik nemačiau, tik pravažiavome įdomesnes vietas. Tai tekstilės miestas, didelis uostas. Visur švaru.

Koncertas Melburne pasisekė — buvo pilna salė žmonių, šiltas priėmimas, vaišės, sveikiniai.

Melburnas laikomas konservatyviu miestu. Didelė meno galerija — "National Gallery of Victoria". Tenai mačiau du a.a. dail. H. Salkausko paveikslus. Melburne aplankiau daug įdomių vietų. Oras buvo vėsesnis, tai ir pajūris manęs neviliojo. Vėl apkrauta dovanomis, gėlėmis — į Sydneį.

Kai sydnėjiečiai giriasi, kad jų miestas gražiausias, Adelaidė ir Perthas juokiasi. Aš manau, kad čia daug tiesos. Bet vis dėlto Sydneį yra didžiausias Australijos miestas — virš trijų milijonų. Įvairios tautybės, didelis pasirinkimas restoranų, per daug automobilių, labai daug krautuvų, kuriose blizga kalėdinės dekoracijos. Tai kosmopolitinis miestas, paskendęs "jacarandų" žieduose. Garsūs operos rūmai — akinančio grožio. Uostas pilnas didelių ir mažų laivų. Visa tai suteikia didingą vaizdą.

Ir čia daug mielų draugų. Kelionė baigiasi, o mane taip vilioja jūra. Oras buvo puikus, tai dažnai bėgdavau į pajūrį. Vis dėlto spėjau susitikti su pažįstamais, aplankyti įdomias vietas, priprakti lauktuvų.

Lietuviai tvarkosi puikiai, turi gražų klubą, savaitinį laikraštį "Mūsų Pastogė". Savo šventovės neturi, bet pamaldos vyksta gražioje australiečių šventovėje kas sekmadienį. Turi ir savaitinę radijo valandėlę. Koncertas ir čia pavyko — gal ta jūra ir saulė padėjo. Po koncerto — didelės vaišės. Daug klausimų, teiraujami apie pažįsta-

(Nukelta į 9-tą psl.)

Sol. GINA CAPKAUSKIENĖ iš Kanados kalba per Adelaidės lietuvių radiją Australijos lietuviams. Iš kairės: sol. G. Vasiliauskienė, smuiklininkas Pr. Matukas, sol. G. Capkauskienė, pranešėjas Br. Rainys ir lietuvių radijo programos vedėjas Viktoras Baltutis

Nuo piemenėlio iki milijonieriaus

Kaip Jonas Karvelis prekiaavo, knygas ir muzikos plokšteles leido

VLADAS RAMOJUS

Tik ką baigiau skaityti 456 psl. atsiminimų veikalą. Jo pavadinimas "Prekybininko keliu" — toks paprastas, neimponuojantis. Atsiminimų autoriaus Jono Karvelio vardas žinomas kaip vieno prasimušusių nepriklausomos Lietuvos prekybininkų, bet ne rašytojo. Kadangi i kietus viršelius įrištą ir celiuliozės aplanku apdengtą gan storą veikalą išleido patys autorius savo lėšomis, prieš imdamas jį į rankas ne ką labai ir tikėjauš jame rasti. Bet ir mūsų dienomis, lietuviška knyga paėmus į rankas, retkarčiais švyteli nuostabių dalykai. Panašiai įvyko ir įbrūdus į J. Karvelio atsiminimus: jų negalėjau paleisti iš rankų, kol nebaigiau.

Atsiminimuose liečiami keli Lietuvai ir išelivijai įdomūs laikotarpiai: I D. karas, Lietuvos kėlimosi ir nepriklausomybės laikotarpis, okupacijos, pokariinis laikotarpis V. Europoje ir įsikūrimas bei gyvenimas Amerikoje. Nors atsiminimų autorius nebuvo valstybininkas, politikas, augstas pareigūnas, vieno tokie besikeičiančiose politinėse aplinkybėse per tą beveik 70 m. laikotarpį keturis kartus sėdėjo kalėjimuose. Buvo uždarytas pirmosios vokiečių okupacijos metu Vilniuje, nepriklausomybės metais plk. Bobolio buvo savaitei pasodintas į kalėjimą Kaune, pirmosios sovietų okupacijos metais NKVD sulauktytas, tardytas bei užverbuotas. II D. karo pabaigoje buvo kalintas nacių koncentracijos stovykloje.

J. Karvelis yra kilęs iš Aluntos apylinkių. Nuo tėviškės iki Vilniaus tebuvo 95 km. Netoliese yra Vilniaus-Daugpilio plentas, ant kurio 1916 m. šešiolikmetis J. Karvelis su pravažiujančiais vokiečiais kareiviais pradėjo pirmuosius prekybinius bandymus — mainų prekybą.

Kai pasisekė pirmieji bandymai, J. Karvelis pradėjo į Vilnių varyti kiaušius, kiek vėliau ir karves. Mat, Vilniuje gyventojai badavo. Tuo tarpu Lietuvos kaimas buvo ištroškęs lietuviškų dvasinės šviesos. J. Karvelis rašo: "Nors mokyklų ir nebuvo, bet žmonės visokiais būdais mokė savo vaikus lietuviškai skaityti ir rašyti, jausdami, kad Lietuva greit atsikels. Su kiekvienu kelione į Vilnių iš Slapeliens knygyno parsigabendavau lietuviškų elementorių, sveikatos patarėjų ir kitokių praktiškų lietuviškų leidinių..." (psl. 70).

Pačioje jaunystėje J. Karvelis susilaukė ir Lietuvos prisikėlimo laisvam gyvenimui. Nors Lietuva prisikėlė, bet priešai stengėsi jaunos valstybės nepriklausomybę užsmaginti. Reikėjo Lietuvos jaunuolių aukos jai apginti. Dėlto savanorių eilėms stoji ir J. Karvelis, nors jam nebuvo lemta išeiti į frontus, bet dirbti kariuomenės įstaigo-

se. Pagaliau Lietuvos nepriklausomybė buvo apginta, nusistovėjo gyvenimas, kūrėsi įstaigos, mokyklos, prekybos. Knygnešio J. Karvelio gyvenimas neatskiriama susirio su prekyba, su knyga, su švietimu. Išėjęs iš kariuomenės jis dirbo kaip knygų sandėlio vedėjas, "Spaudos Fondo" vedėjas ir pagaliau nuosavos prekybos savininkas — pradžioje su J. Rinkevičium, vėliau — vienas. Šalia J. Karvelio prekybos centro Kaune buvo steigiami skyriai Klaipėdoje, Telšiuose ir Vilniuje. Ilgainiui J. Karvelio turtas pasiekė milijono litų vertę, o užsakymai didžiuliai: pianinai ir kitoks turtas gimnazijoms, lauko radijo stotys kariuomenei ir pan.

Ir štai pirmoji nelaimė: Klaipėdos atplėsimas nuo Lietuvos. "Taip teko nurašyti į nuostolius visą Klaipėdos skyriaus turtą ir dar baigti mokėti 15.000 litų skolą Lietuvos bankui. . . Ir visa tai buvo paaukota ant lietuvių auko!" Tai buvo stambus finansinis sukrėtimas mano firmai, tačiau tuo tada mažiau besirūpinau, kadangi pati Lietuvos laisvė jau atrodė pavojuje. . . (psl. 172).

Nepriklausomos Lietuvos laikotarpyje J. Karvelis į atsiminimus labai plačiai bei spalvingai įveda anų laikų Kauno kultūrinį gyvenimą su eile žinomų socialistų, muzikų, rašytojų, nes jam, kaip knygų bei plokštelių leidėjui, artimai teko su jais bendrauti. Nevienas šio skyriaus epizodas liks labai reikšminga

medžiaga Lietuvos kultūros istorijai.

1940 m. birželio 15 d. atnešė Lietuvai pirmąją sovietinę okupaciją. J. Karvelis rašo: "Nors iš Kauno buvau išvykęs tik vienam savaitgaliui, bet tokio Kauno, kokį palikau, jau niekados daugiau nebemačiau. Pirmadienį Kaune jau buvo visai kita dvasia. . . Visi jautė, kad kažką praradom, bet nė vienas nežinojom, kaip tą turtą sugrąžinti. Tai buvo laisvė. . . (psl. 196). Ir toliau: "Liaudies seimas posėdžiavo tik tris dienas, bet spėjo sugriauti visa, ką Lietuva buvo sukūrusi per 22 metus. Ar tai ne stachanoviškas tempas? . . . (psl. 197). Kai J. Karvelį "nubuožino" Telšiuose, jis ramiai, nors ir skaudančia širdimi, rašo: "Nebuvo reikalo būti liudininku tokios 'iškilmės', kur kiekvienas vaikata galėjo grobti tavo turtą neva 'liaudies gerovei'. . . (psl. 177).

Taip pirmosios sovietinės okupacijos metu J. Karvelis neteko ne tik milijono litų vertės įvairaus prekybinio turto, bet taip pat buvo išmestas iš darbo ir buto su žmona bei mažamete dukrele. Nėgana to: buvo suimtas ir užverbuotas. Rizikavo, bet saugumo užduotų pareigų neatliko. Šis skyrius atsiminimuose, kaip ir eilė kitų, skaitomas kaip kančios pilnas nuotykių roman-

Nov. Vokiečių okupacijos metais J. Karvelis vėl, nors ir ne tokiu plačiu mastu, išvystė savo prekybą. Atseit, antrą kartą kėlėsi gyventi. Jam nemažai padėjo iš prieškarinių laikų turėtos pažintys su visa eile vokiečių firmų. Nors šiuo metu jų dauguma buvo įjungtos karų pramonėn, bet šį tą pasukdavo. Apie tą laikotarpį autorius taip atsiliepia: "Visi žemiškieji turtai yra tokie nepastovūs, kad užtenka tik vienos bombos skeveldros, kurios Berlyne snigte snigo — ir viskas baigta. . . (psl. 281).

1944 m. vasarą baigėsi ir J. Karvelio gyvenimas Lietuvoje. Jis pasirinko tremtį. Bet, matyt, už ryšius su užsienio firmomis, dar karui tebevykstant Austrijoje pateko į Gestapo nagus ir į koncentracijos stovyklą, iš kurios išgelbėjo tik amerikiečių atėjimas. Ir šiuose epizoduose daug skaudžių, o vėliau ir netikėtai painių nuotykių: balius pas Austrijos kunigaikštį, kartų sėdėjusį toje pačioje koncentracijos stovykloje, susitikimas su Austrijon atėjusiais Amerikos kariais lietuviams ir eilė kitų epizodų.

Trečią kartą J. Karvelio prekyba atgimė lietuviškoje Čikagoje. Atgimė nelengvai, su eile nuotykių, kaimynams prekybininkams keršijant, bet greit atsistojo ant kojų, įsisūbavo ir gyvavo tol, kol pats jos savininkas nusprendė pasitraukti į pensiją.

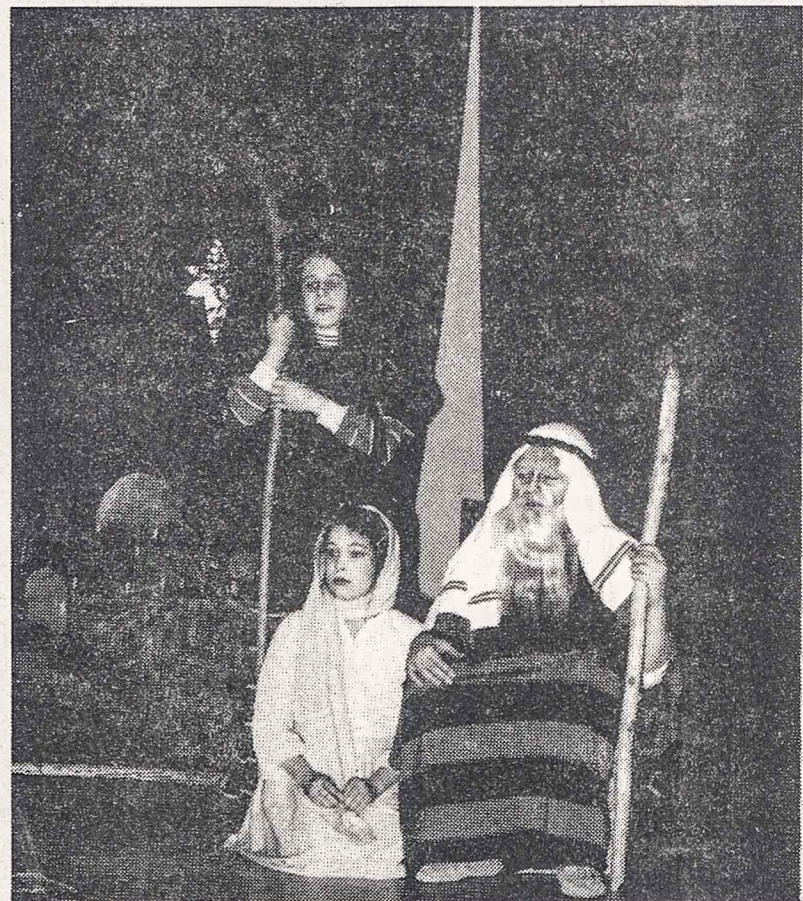
Štai kas per tą eilę prekybos metų padaryta jo lietuviškiems reikalams: Karvelis vienas išleido 72 autorių lietuviškas plokšteles, knygas, gaidas ir kitus kūrinius be jokio cento, lito ar dolerio pagalbos ar dovanos iš kitur. Visa tai atliko tik savo nervų ir prakaito dėka. Niekas jam už tai nerengė jokių minėjimų, pagerbimų, nors jau ir peržengė garbingą 75 m. amžiaus ribą.

Perskaitęs netikėtai įdomius jo atsiminimus "Prekybininko keliu", parašiau autoriui trumpą laiškėlį, padėkojau už labai įdomią dovaną ir kartu paklausiau: o kaip jam atrodė lietuviškos knygos padėtis dabarties dienomis išelivijoje? Jis atsakė: "1915-19 m. iš Vilniaus parnešdavau ant savo pečių po 30 kg. ir savo kaimynystėje, Anykščių, Skiemonių ir Aluntos parapijose, tas knygas per trumpą laiką išparduodavau, kai dar nebuvo Lietuvos. Dabar sakoma, kad turime virš 2,000 akademikų, nekalbant jau apie studentus, ir visus kartu sudėjus, nebeuपर्का net 300 egzempliorių. Ar tai ne tragedija, ar ne juodos dienos lietuviškai knygai?"

Įvadą J. Karvelio atsiminimams "Prekybininko keliu" parašė pedagogas V. Čižiūnas. Tikiuosi, kad perskaitę ne vienas būsit taip pat maloniai nustebintas, kaip ir čia rašantis.

Jonas Karvelis, PREKYBININKO KELIU. Prisiminimai 1905-1977. I. Autoriaus leidinis. Tiražas — 600. Čikaga, Ill. 1979 m., 456 psl

● NAUJAM prenumeratoriui "Tėviškės žiburiai" — tik \$10 metams. Reguliari prenumerata — \$14.

Ročesterio lituanistinės mokyklos mokiniai, suvaidinę KUN. B. PACEVIAUS scenos vaidelį "Beteijus nušvito". Sėdi — Rūta Kirshteinaitė, aklas senelis — Darius Kirshteinas, Ezaras — Lina Alvarado (stovi). Vaidinimą paruošė I. Zmuidzinienė

Nuotr. V. Staškevičiaus

"Lithuanian National Costume"

Pirmas veikalas anglų kalba apie tautinius lietuvių drabužius. Pokalbis su jo autoriais

1979 m. pabaigoje išėjo iš spaudos dailininkų ANTANO ir ANAS-TAZIJOS TAMOŠAIČIŲ knyga anglų kalba apie tautinius lietuvių drabužius. Ta proga "T2" redakcija pateikė knygos autoriams keletą klausimų, į kuriuos atsakė A. Tamošaitis.

— Sveikiname. judu, parašiusius ir išleidusius puikų veikalą "Lithuanian National Costume". Tikriausiai tai yra ilgo darbo vaisius. Kaip ir kada susidomėjote tautiniais lietuvių drabužiais?

— Devynioliktojo šimtmečio viduryje daugelis Europos tautų subruzd tyrinėti sodiečių kūrėba: užrašinėti senoviškas liaudies dainas, pasakas, papročius ir rinkti ir muzėjus jų liaudies meno dirbinius. Tais laikais nebuvo tos srities lietuvių mokslininkų — liaudies meno žinovų.

Lietuvoje tad dar klestėjo senoviški papročiai. Visame krašte sodžiaus gamtovaizdį vyravo savitos dievdirbių darbo kopytėlės, kryžiai, medinės bažnytėlės, varpinės, meniškai dailės drožiniai. Jie ir atkreipė kitataučių dėmesį. Sodiečių audiniai, namie austi išseiginiai drabužiai su jų marginaliais, raštais, spalvų derinimo savybėmis jau buvo mažiau prieinami tiems, kurie nežinojo kokiais principais, kokia audimo technika sudarė tas audinių menas. Taigi, kopytėlės su rūpiniojėliais buvo piešiamos, fotografuojamos ir renkamos į muzėjus, o audiniai (išskiriant juostas ir tulpienes prijuostas) paliekami margose sodiečių krautinėse skryniose. M. K. Čiurlionis 1908 m. rašė, kad lietuvių audiniai, ypač juostos ir prijuostos, yra augšto meninio lygio.

Aš vienas iš pirmųjų, kaip jaunas dailininkas, pradėjau rinkti į muzėjus lietuvių liaudies meno dirbinius (1926-38). Tuojau susidūriau su kaimo moterimis: reikėjo užrašinėti jų pasakojimus, kaip kuris audeklas išaudžiamas, iškašomas, parenkami raštai. Žiemos metu, grįžęs iš ekspedicijų, pats ėmiausi audinių studijų. Atsivežiau iš kaimo į Kauną audimo staklės, prisipirkau vokiškų audimo knygų ir "perkramčiau" tekstilės mokslą.

Audinių reikalais pradėjau rašyti spaudoje ir skaityti pasakaitas. Švietimo ministerija pakvietė mane dėstyti dailę ir audinius Moterų Dailės Darbų mokykloje. Ten suradau audiniam gabią savo studentę Anastaziją Mažeikaitę. Žemės ūkio Rūmai 1930 m. pakvietė mane tekstilės ir liaudies meno instruktorium. Aplankiau Latviją, Estiją ir Suomiją, susipažindamas, kaip tuose kraštuose senasis liaudies menas ir tautiniai drabužiai grįžta į gyvenimą. Parengiau programą, kaip Lietuvoje tuos reikalus reikėtų tvarkyti. Z. Ū. Rūmai parūpino lėšų knygai "Sodžiaus menas" išleisti, įvairiems kaimo audėjų, mezgėjų kursams. Žemės ūkio Akademija pakvietė skaityti tekstilės ir liaudies meno kursą. Baigusios studentės atėjo mokyti jaunų kaimo audėjų. Anastazija Mažeikaitė, būdama Z. Ū. Rūmų tarnyboje, apkeliojo visą Lietuvą, išmokė šimtus audėjų ir surinko duomenis apie senoviškus išseiginis namie austus drabužius.

— Kokie buvo pirmieji tautinių drabužių atgaivinimo ir jų įgyvendinimo žingsniai Lietuvoje?

— Lietuvos muzėjuose nepriklausomybės pradžioje nebuvo vieno pilno rinkinio tautinio lietuvių drabužio, o kaimie senosios moterys juos kruopščiai saugojo margose krautinėse skryniose kaip brangų atminimą. Z. Ū. Rūmai, išleidę šešias mano parengtas "Sodžiaus meno" knygas, rengėsi ir lietuvių tautinių drabužių leidimui, bet nebuvo iš kur semtis žinių apie juos. Aš pasiūliau savais ištekliais suteikti kaimuose keliasdešimt senoviškų drabužių rinkinių, kad tik būtų išleistas apie juos veikalas. Per keletą metų (1934-8) įvairiose Lietuvos vietovėse surinkau tiek krautinių drabužių, kad juos nufotografavęs, nupiešęs ir aprašęs galėjau sudaryti "Sodžiaus meno" VII-VIII knyga, būtent, "Lietuvių moterų, tautiniai drabužiai" (1939). Tie drabužiai buvo surinkti iš 7 Lietuvos apylinkių, pagal jų būdingus bruožus. Pažymėtina, kad latviai savo tautinius drabužius grupuoja į 15

apylinkių (novadu terpi), o estai — į 13 apylinkių.

— Kaip pasklidę po visą Lietuvą tautinių drabužių dėvėjimo paprotys?

— Iš surinktų pačių senovishkasių namie austų išseiginų drabužių pavyzdžių buvo daromos kopijos piešiniais ir austais gabalais, vadovaujant Anastazijai Tamošaitienei. Tokie tautinių drabužių gabalai buvo dailinami sodžiaus audėjoms. Išauti naujų tautinių drabužių audeklų ritiniai buvo laikomi "Marginių" kooperatyvo krautuvėse Kaune, Šiauliuose ir Vilniuje. Audėjų vis daugėjo, ir tautiniai drabužiai darėsi populiareni. Jais rengėsi choristai, tautinių šokių ansambliai ir pavienės merginos bei moterys.

Patį didžiausią mano kovą buvo "išgyvendinti" aksominės lenkiškas "šniuravones", neva "birutiškus" šilkinius drabužius. Mūsų mokslininkai apvalė lietuvių kalbą nuo "barbarizmų" (svetimbų), o man teko kovoti už pašalinimą tautiniuose drabužiuose aksomo, "parčą", šilko ir visokių vengriškų skepetų. Kaimuose buvo užtektinai namie austų senovishkų drabužių pavyzdžių. Dabartinėje Lietuvoje rašančiai apie tautinius drabužius mane pavadino "nacionalistu", nes nepripažinau "internacionalinių" fabrikinų audeklų (M. Mastonytė, Lietuvių etnografijos bruožai, 1964). Ir mudviejų "Lithuanian National Costume" knygoje nėra vietos fabrikiniams svetimų kraštų audeklams.

— Kas paskatino judu išeivijoje imtis gilesnės lietuvių tautinių drabužių studijos?

— Liaudies priežodis sako: "Su kuo sutapsi, tokį pat patapsi". Mudu su Anastazija tautinių drabužių studijomis užsimam nuo pat jaunystės, be to, atsivežė iš Lietuvos į Kanadą senovishkasių namie austų išseiginų drabužių rinkinį. Iš tų drabužių studijų parašėme išeivijoje eilę straipsnių "Lietuvių Enciklopedijoje" ir "Encyclopaedia Lituanica" ir kitose spaudoje, taip pat skaitėme eilę pasakaitų. Suradome įvairiuose leidiniuose graviūrų, nuotraukų ir šiek tiek aprašymų apie istorinius bei etnografinius lietuvių drabužius. Papildėme savo žinias, pasiklausinėdami senosios kartos lietuvių ateivių apie jų apylinkėse dėvėtus išseiginis drabužius. Taigi, turėdami po ranka gausių rinkinių, nemaža tekstilės ir kitų kraštų tautinių drabužių leidinių bei ilgų metų patyrimą toje srityje, norėjome visa tai pirmiausia užfiksuoti veikalė "Lithuanian National Costume", kad tas tautinių drabužių lobynas neišnyktų ir pasiliktų bent bibliotekų lentynose.

— Kaip Kanados vyriausybės žmonės pastebėjo jūsų rinkinius bei darbus toje srityje?

— Visiškai atsitiktinai 1973 m. otaviškis inž. A. Paškevičius lankėsi Kingstone tarnybos reikalais su savo bendradarbiu kanadiečių inžinieriumi. Jie užsuko į mudviejų dailės studiją. Kanadietis svečias nustebė pamatęs lietuvių tautinių drabužių rinkinį ir patarė prašyti valdžią finansinės paramos knygai apie juos išleisti. Mudu mažai kreipėme į tai dėmesio, nes buvome užsiėmę savo dailės darbais. Už savaitės kitos atvyko Ilona Varjass, Secretary of State tarnautoja, išsamiau susipažinti su mūsų turimais rinkiniais ir nuveiktais darbais lietuvių liaudies meno srityje. Už kelių dienų iš valstybės sekretoriato buvo gauti blankai paramai gauti. Užpildyti blankai buvo pateikti Kanados Lietuvių Bendruomenės vadovybei pasirašyti. Ne už ilgo atėjo čekis \$4.500 rankraščiu paruošti.

— Ar ilgai truko rankraščio paruošimas bei iliustracijų surinkimas?

— Peržiūrėjome visą eilę kitų tautų leidinių apie tautinius drabužius ir tada sudarėme apytikrą knygos turinį. Veikalo turinys priklauso nuo to, kokią medžiagą turime, kas ir kur yra prieinama. Pagrindinius straipsnius teko rašyti man pačiam, o Anastazija rūpinosi visais techniškais drabužių dalių pavadinimais, kaip jie ir iš kokių medžiagų pagaminti — išauti. Rankraščio ir iliustracinės medžiagos parengimas, išvertimas į anglų kalbą užtruko apie tre-

jus metus. Perrašyti tekstai su iliustracijomis buvo įršti į knygą ir pateikti Kanados valdžios bei Kanados Lietuvių Bendruomenės atstovams. Tuo būdu buvo parodyta, kad darbas pagal gautą finansinę paramą užbaigtas. Kanados valdžios atstovai, susipažinę su rankraščiu bei iliustracijomis, pareiškė pasitenkinimą; esą dar niekas taip tvarkingai ir kruopščiai iki šiol nebuvo atlikęs atsiskaitymo ir davė vilties, kad parems knygos spausdinimą.

— Taigi, beliko rūpestis surasti tinkamą spaustuvę. Kaip ją suradote?

— Autoriai ir leidėjai Lietuvių Tautodailės Institutas išdailino keliom kanadiškom ir lietuviškom spaustuvėm knygos maketą, nurodydami leidėjui nustatytas sąlygas, o spaustuvininkai pateikė savo pasiūlymus. Palankiausias sąlygos buvo J. Danaičio, "Time Press Litho Ltd." Toronte. Be to, ir autorių bei leidėjų buvo norai, kad visą darbą atliktų lietuviai. Spaustuvė parodė ne tik savo sugebėjimus, bet ir malonų, darnų bendradarbiavimą su autoriais ir leidėjais.

— Kokio pobūdžio leidinį stengėtės parengti — mokslinį, informacinį, praktinį?

— Šis veikalas yra pirmasis anglų kalba apie lietuvių tautinius drabužius. Juo galės naudotis akademikai studijuojantieji etninę lietuvių kultūrą bei tautinius drabužius. Veikale išspausdinta plati bibliografija, iliustracijų dokumentacija, žodynas su paaiškinimais, rodyklė. "Lithuanian National Costume" galės būti vadovėliu lituanistinėm mokyklom, vadovu tautinių šokių bei ansamblių vedėjams ir nariams. Taip pat jis bus pirmiausiai šaltiniu tautinių drabužių audėjoms ir vilkėtojams-joms. Tikimasi, kad veiklą užsisakys įvairios kanadiškos ir amerikietiškos bibliotekos, nes joms bus duodama nuolaidą.

— Veikalo leidėju nurodytas "Lithuanian Folk Art Institute". Rodos, tai gana nauja institucija. Kada ji įsteigta ir kokių tikslų?

— Lietuvių Tautodailės Instituto yra mokslinė, meninė bei kultūrinė institucija, įsteigta 1977 m. gegužės 14 d., inkorporuota Kanadoje 1978 m. birželio 14 d. Jos būstinė — Toronte. Lietuvių Tautodailės Instituto tikslai: rinkti, tirti ir saugoti senąjį lietuvių liaudies meną, kurti bei puoselėti naująją tautodailę. Knygos išleidimo finansinė parama gauta Lietuvių Tautodailės Instituto vardu iš federacinės Kanados valdžios, Ontario provincijos valdžios, ("Wintario"), Kanados Lietuvių Fondo, garbės prenumeratorių ir kelių šimtų prenumeratorių. Jau surinkta visa pinigų suma spaudos išlaidoms apmokėti.

— Kas iš lietuvių yra pasidarbavę, kad knyga būtų išspausdinta?

— Pirmiausia Irena Šernaitė-Meiklejohn, kuri knygos vertimo ir spausdinimo reikaluose buvo pirmiausiai ir nepamainoma darbuotoja, išrūpinusi lėšas knygos išleidimui. Marytė Vasiliauskienė tvarkė prenumeratorių registraciją. Birutė Mažeikienė, Felicija Urbonienė ir Vitalis Matulaitis talkino kaip lėšų tvarkytojai ir knygos išsiuntinėtojai prenumeratoriams. Lietuvių Tautodailės Instituto pirm. Leopoldas Balsys rūpinosi visais teisiniais reikalais. Negalime pamiršti ir litografo Leono Adomavičiaus, kuris teikdavo patarimus spaudos technikoje.

— Dėkojamę už visus paaiškinimus, susijusius su vertingo veikalo išleidimu ir tikimės, kad jūsų darbu susidomės ne tik lietuviai išeivijoje bei Lietuvoje, bet ir kitataučiai, nes jiems ši knyga lygiai prieinama.

Atsiųsta paminėti

LITHUANIAN HERITAGE. Products and Services. Baltic Associates, Ltd. katalogas, kuriame galima pasirinkti ir užsisakyti įvairių lietuviškų reikmenų. Daug spalvotų nuotraukų. Adresas: Baltic Associates, Ltd., P. O. Box 8248, Boston, Mass. 02114, USA. Edited by Mykolas Drunga and Gintaras Karosas. Photography and layout by Rimas Manomaitis.

Vilnietės išseiginiais tautiniais drabužiais. Iš dail. Tamošaitių leidinio "Lithuanian National Costume"

Dailiosios mūsų "Eglutės"

Įdomiai pavaizduotas 1979 m. lapkričio mėnuo "Eglutės" viršelyje, kurį sukūrė dail. J. Tričiūnas: vaikai su knygomis skuba į mokyklą. Nors juos kerta įkirus lietus su šaltu rudens vėju, tačiau jie šypsosi, nepaisydami oro nemalonių, ir eina pirmyn.

Pirmąjį puslapį, kaip visuomet, puošia eilėraščių. Šį kartą R. Jotvingytė davė bravių ir skaidrių eilutės su įterptais žodeliais — "guru-guru, klipu-klapu" ir t.t. Malonus "Eglutės" svečias rad užsisakys įvairios kanadiškos ir amerikietiškos bibliotekos, nes joms bus duodama nuolaidą.

— Veikalo leidėju nurodytas "Lithuanian Folk Art Institute". Rodos, tai gana nauja institucija. Kada ji įsteigta ir kokių tikslų?

— Lietuvių Tautodailės Instituto yra mokslinė, meninė bei kultūrinė institucija, įsteigta 1977 m. gegužės 14 d., inkorporuota Kanadoje 1978 m. birželio 14 d. Jos būstinė — Toronte. Lietuvių Tautodailės Instituto tikslai: rinkti, tirti ir saugoti senąjį lietuvių liaudies meną, kurti bei puoselėti naująją tautodailę. Knygos išleidimo finansinė parama gauta Lietuvių Tautodailės Instituto vardu iš federacinės Kanados valdžios, Ontario provincijos valdžios, ("Wintario"), Kanados Lietuvių Fondo, garbės prenumeratorių ir kelių šimtų prenumeratorių. Jau surinkta visa pinigų suma spaudos išlaidoms apmokėti.

— Kas iš lietuvių yra pasidarbavę, kad knyga būtų išspausdinta?

— Pirmiausia Irena Šernaitė-Meiklejohn, kuri knygos vertimo ir spausdinimo reikaluose buvo pirmiausiai ir nepamainoma darbuotoja, išrūpinusi lėšas knygos išleidimui. Marytė Vasiliauskienė tvarkė prenumeratorių registraciją. Birutė Mažeikienė, Felicija Urbonienė ir Vitalis Matulaitis talkino kaip lėšų tvarkytojai ir knygos išsiuntinėtojai prenumeratoriams. Lietuvių Tautodailės Instituto pirm. Leopoldas Balsys rūpinosi visais teisiniais reikalais. Negalime pamiršti ir litografo Leono Adomavičiaus, kuris teikdavo patarimus spaudos technikoje.

— Dėkojamę už visus paaiškinimus, susijusius su vertingo veikalo išleidimu ir tikimės, kad jūsų darbu susidomės ne tik lietuviai išeivijoje bei Lietuvoje, bet ir kitataučiai, nes jiems ši knyga lygiai prieinama.

Atsiųsta paminėti

LITHUANIAN HERITAGE. Products and Services. Baltic Associates, Ltd. katalogas, kuriame galima pasirinkti ir užsisakyti įvairių lietuviškų reikmenų. Daug spalvotų nuotraukų. Adresas: Baltic Associates, Ltd., P. O. Box 8248, Boston, Mass. 02114, USA. Edited by Mykolas Drunga and Gintaras Karosas. Photography and layout by Rimas Manomaitis.

vainikuotas skaisčiai raudonais poinsetijos žiedais. Pirmąjį puslapį puošia a.a. talentingo dailininko Pauliaus Augiaus paveikslas, vaizduojas sparnuotą angelą. Čia pat ir R. Jotvingytės eilėraščių — kalėdinė maldelė.

"Trys karaliai Kaune" — fantastiška pasaka iš a.a. Juliaus Kaupo rinkinio (sutrumpinta ir "Eglutėje" pritaikyta) su gausiomis dail. A. Sutkuvienės iliustracijomis. Įdomi Trijų karalių kelionė po Kauną — ji supažindina jauną skaitytoją su Kauno miestu, jo gatvėmis ir kitomis vietovėmis iki pasiekia stebuklingąją praeitį.

Išspausdintos vaikams dvi kalėdinės giesmės su tekstu ir gaidomis. Įdomūs vaikams R. Račkauskienės galvosūkiai. Be to, iliustruoti Kalėdų senelio dialogai. J. Regienės 3 veiksmų kalėdinis vaidinimas "Kalėdų eglutė" tinka jauniems artistams. Pedagogiški motinos paaiškinimai, kaip dėl eglučių naikinami miškai. Tą patį sako ir iškirstų miškų alkani paukščiai, zuikiai, ieškodami maisto. Gyvas ir įdomus scenos vaizdelis yra didaktinio pobūdžio su įtikinančiais dialogais.

Baigiant "Eglučių" aprašymą, reikia palinkėti jaunom motinoms 1980 m. nedelsiant išrašyti savo vaikui jam suprantamą laikraštėlį. Nenuskriauskite savo vaiko, atimdamos iš jo vaikystės džiaugsmą — gauti kas mėnesį naują lietuvišką "Eglutės" numerį. Neatimkite vaikui progos lavinti protą, plėsti savo mažutį akiratį. Adresas: "Eglutė", Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn. 06260, USA, Prenumerata metams — \$7, vieno numerio kaina — 75 ct.

J. NARŪNĖ

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

LIETUVIŲ KATALIKŲ MOKSLŲ AKADEMIJA prieš Kalėdas nariams ir prenumeratoriams išsiuntinėjo prof. dr. A. Salio "Raštų" I tomą, redaguotą prof. dr. P. Joniko. Tai stambus veikalas, turintis apie 600 psl. Baigiami spausdinti šeši LKM Akademijos leidiniai: V. Kulboko "Literatūrinė lietuvių kritika tremtyje", "Suvažiavimo darbų" IX ir X tomai, J. Ereto "Valančiaus šviesa už marių", kun. dr. Pr. Gaidos paruošta arkiv. T. Matulionio monografija "Nemarus mirtingasis". Spaudai jau paruošti sekantys leidiniai: K. Avizonio "Rinktinų raštų" III tomas, vysk. K. Paltaroko redaguota "Panašėjimo vyskupijos istorija", prof. dr. Z. Ivinskio "Rinktinų raštų" II tomas, prof. dr. A. Salio "Raštų" II tomas, J. Otrebės "Lietuvių kalbos gramatikos" I ir III tomai.

CIKAGOS "LYRIC" OPEROS TEATRAS, dienaščio "Draugas" pranešimu, pasiūlė čia koncertavusiam bosui Vaciuvi Daunorui, tarp-tautinio Tulūzos konkurso laureatui, sutartį visam sekančiam sezonui. To sezono repertuare bus septynios operos. V. Daunorui siūloma dainuoti penkiose: G. Verdi "Kaukių baliuje" ir "Atiloje", R. Wagnerio "Lohengrino", P. Musorgskio "Borise Godunove" ir W. A. Mozarto "Don Zuanne". Panašius kvietimus V. Daunoras yra gavęs iš Muencheno, Frankfurto ir Stuttgarto operos teatrų.

I NAUJĄ LIETUVIŲ DRAUGIJOS VALDYBĄ nariai slapto balsavimu trejiam metams išrinko Alę Rūtą-Arbienę, Bernardą Brazdžionį, Alfonsą Gričių, Bronių Railą ir Tomą Venclovą. Jie patys pasiskirstys pareigoms. I revizijos komisiją išrinkti: Andrius Mironas-Norimas, dr. Elena Tumienė ir Pranas Visvydas. Visi jie gyvena Los Angeles apylinkėje, Kalifornijoje. Nuo 1970 m. Vasario 16 Lietuvių Rašytojų Draugijos valdyba buvo Niujorke.

VYTAUTO DIDŽIOJO SAULIŲ RINKINIO Cikagoje netrukus išleis kun. dr. J. Prunskio paruoštą 288 psl. knygą "Bėgome nuo teroro". Joje suteikti 39 autorių atsiminimai, pasakojantys apie Lietuvai pirmosios sovietinės okupacijos metais padarytas skriaudas, kurios dešimtis tūkstančių lietuvių 1944 m. priverstė palikti savo tėviškes ir ieškoti globos užsienyje.

R. VOKIETIJOS SLAVISTIKOS KOMITETO baltistikos komisijos konferencijoje R. Berlyne, Humboldtų universitete, 1979 m. lapkričio 23 d. buvo paminėta K. Donelaičio 200 metų gimimo sukaktis. Prof. dr. V. Falkenhahnas padarė pranešimą apie vokiečių ir lietuvių vaizdavimą K. Donelaičio poezijoje. Apie K. Donelaičio memorialinio muzėjaus atidarymą Tolminkiemyje, kuris dabar vadinamas Čistyje Prudy, kalbėjo žurnalistas L. Stepanauskas. Su Vilniaus universiteto 400 metų sukaktimi posėdžio dalyvių supažindino šventės iškilmėse dalyvavęs Leipcego K. Markso universiteto prof. dr. R. Eckertas. Konferencijos salėje buvo surengta Vilniaus universiteto sukakties skirta paroda.

LIETUVIŲ DIENA KALIFORNIJOJE kasmet surengia prel. J. Kučingio vadovaujama Sv. Kazimiero parapija Los Angeles mieste. Siemet jai yra pasirinkta birželio 22 data. I Lietuvių Dienos renginius yra įtraukta pomirinė dail. Adomo Galdiko paroda. Kūriniai bus atvežti iš Putnamo, Conn.

KRAZIŠKIŲ SAMBŪRIS CIKAGOJE yra pasiryžęs išleisti Kražių monografiją. Ji bus pradėta senaisiais šios vietovės laikais — 1614 m. vysk. M. Giedraičio rūpestis įsteigta jėzuitų gimnazija, kuri veikė apie 200 metų, ir užbaigta Kražių istorija nepriklausomybės laikotarpyje bei dabartinėje sovietų okupacijoje. Monografiją suredaguos Pranas Razminas ir Jonas Zadeikis. Buvusieji kražiečiai savo atsiminimus bei visą kitą Kražių liečiančią medžiagą prašomi siųsti Pranui Razminui, 6432 So. Talman Ave., Chicago, Ill. 60639, USA, finansines aukas leidimo išlaidoms padengti — Jonui Zadeikiui, 6522 So. Rockwell Ave., Chicago, Ill. 60629, USA.

MUZIKINĖ PLOKSTELĖ "Kur bėga Šešupė" išleido muzikos darbuotojų būrelis V. Vokietijoje. Pirmoje pusėje įrašyta 10 kūrinų, daugiausia dainų — A. Kačanausko, J. Gaubos, V. Blūšaus, St. Simkaus, K. Senkaus, M. K. Čiurlionio, V. Budrevičiaus. Juos atlieka: fleitininkas P. Odinis, pianistas A. Appenzeller, sol. V. Hermanaitė, pianistas H. Hermas, sol. R. Daunoras, sol. B. Gailiūtė-Spies, sol. K. Senkus. Antroje plokštelės pusėje įrašytos giesmės: "Kur bėga Šešupė" — Apsaugok Aukščiausias! Maironio — Sasnauskas, "Esi ryšys gausis" Ylos — Budriūno, "Kad širdį tau skausmas" Maironio — Naujalis, "O Dieve geriausias" A. Mikulskio, "O leisk, Marija" harm. K. Senkaus, "Marija, Motina geroji" B. Brazdžionio — K. Senkaus, "Laukia, Jezau" harm. K. Senkaus, "O Dvasia Viešpatie" K. Senkaus kompozicija. Atlieka jau minėti muzikos darbuotojai ir J. Aratorė (vargonais). Išleido "Skudutis". Plokštelė gaunama: E. K. Jurksas, Bludenzer Strasse 9, 7000 Stuttgart 30, W. Germany. Kaina 17 DM.

MEMORIALINIS STASIO SIMKAUS MUZEJUS atidarytas Kaune, Bitininkų gatvės name, kuriame 1927-43 m. gyveno ir kūrė kompozitorius. Oficialiai jis yra laikomas Kipro Petrausko muzėjaus skyriumi. Įrengimu pasirūpino vedėja Gražina Serkšnienė, architektas Vlovas Sakalauskas ir muzikologė Dana Palionytė. Muzėjaus rodiniai atspindi S. Simkaus gyvenimą bei kūrybą. Jie pradedami gimtojo namelio Jurbarko rajone, Sėdėžiaus apylinkėje, Motiškių, kaime nuotrauka, baigiami respublikinėmis dainų šventėmis Vilniuje. 1950 m. šventės nuotraukoje šalia S. Simkaus stovi dirigantai J. Karosas, B. Dvarionas, K. Kavėkas, kaikurie buvusieji jo mokiniai. Muzėjuje suteikti S. Simkaus dainų rinkiniai, simfoninės poemos "Nemunas" rankraštis, operos "Pagirėnai" rankraščių faksimilės. Jame taigai yra S. Simkaus fortepijonas, rašomasis stalas, knygų spinta su turtinga biblioteka, gausi jo kūrinų fonoteka. Muzėjaus vadovai čia planuoja rengti kamerinės muzikos koncertus, susitikimus su S. Simkaus mokiniais, kultūros bei meno veikėjais.

VILNIAUS MENO DARBUOTOJŲ RŪMUOSE amžiaus aštuoniadesimtmečio proga buvo pagerbta operos veteranė Aleksandra Staškevičiūtė, savo laiką sukūrusi apie 30 pagrindinių soprano vaidmenų. Šiuo metu ji profesoriauja Vilniaus konservatorijoje, tebėra guvi, mėgsta sildinėti. Sukaktuvininkė padainavo J. Tallat-Kelpšos dainą "Mano sieloj šiandien šventė", įsijungdama į savo mokinių koncertą. Sukakties proga A. Staškevičiūtė įteiktas sovietinis "Tautų draugystės" ordinas. Apie jos gyvenimo ir kūrybos kelią kalbėjo Vilniaus konservatorijos katedros vedėjas R. Geniušas.

JONAS AVYŽIUS prieš Kalėdas gavo čekų leidyklos Prahaže "Liduvio nakladelstvi" premiją už romaną "Sodybų tuštėjimo metas", kurį leidykla laiko reikšmingiausiu savo leidiniu 1978 m. Šis romanas yra išleistas ir slovakių kalba.

VILNIAUS KONSERVATORIJOJE buvo surengti du studentų koncertai. Viename jų penktakursis J. Karnavičius, lankantis prof. J. Karnavičiaus fortepijono klase, atliko C. Debussy, F. Chopino, F. Schuberto kūrinius. Kitame koncerte lietuvių, rusų, sovietų ir užsienio kompozitorių dainas dainavo chorinio dirigavimo specialybės studentų choras, vadovaujamas dėstytojo V. Masevičiaus. Dirigavo patys studentai.

VILNIAUS UNIVERSITETO dainų ir šokių ansamblis specialiu koncertu paminėjo savo veiklos 35 metų sukaktį. Dabartinis jo vadovas — Vidas Aleksandravičius, darbą pradėjęs prieš septynerius metus. Sukaktuvinėje iškilmėje dalyvavo ir nemaža grupė veteranų, Vilniun suvažiavusių iš visos Lietuvos. Veiklos laikotarpį ansamblis yra turėjęs apie pusantro tūkstančio koncertų ne tik Lietuvoje, Sovietų Sąjungoje, bet ir už jos ribų — Bulgarijoje, R. Vokietijoje, Čekoslovakijoje, Austrijoje, Belgijoje, Suomijoje, Italijoje, Prancūzijoje. Kasmet surengiama 50-60 koncertų. Šiuo metu ansamblis ruošiasi respublikinei 1980 m. dainų šventei.

SVENČIONIŲ DAINŲ IR ŠOKIŲ ANSAMBLIS pirmąjį savo koncertą vietiniams gyventojams surengė rajoniniuose kultūros namuose. Jam buvo paruošta speciali programa "Po Augetalijos dangumi", kurią sudaro Žeimenos krašto liaudies dainų ir tautinių šokių pynė. Įvadinę dainą ansambliu apie Augetaliją vedė skambančius Sventionis jaunus poetus A. Drilingos tekstu sukūrė kompoz. A. Bražinskis. Sventionius globoja vilniškis "Lietuvos" ansamblis. Jo dail. M. Žilevičienė premjeriniam spektakliui paruošė drabužių eskizus; patarimų buvo susilaikę V. Zemio ir H. Uznio. Naujajam ansambliui pagrinda davė rajoninių kultūros namų mišrus choras, 1978 m. dalyvavęs festivalyje Bulgarijoje. Ansamblis savo eilėse dabar turi apie 70 įvairių profesijų narių. Jo meno vadovas ir baletmeisteris — Sventionio rajono kultūros skyriaus vedėjas E. Raišutis, vyr. dirigentė — Z. Žemaitė vidurinės mokyklos mokytoja J. Kazimierienaitė.

VILNIAUS OPEROS IR BALETO TEATRAS savo repertuarą prieš Kalėdas papildė nauju baletu "Baltaragio malūnas, arba kas dėjos anuo metu Paudrėvės krašte". Libretą K. Borutos apysakos motyvais parašė choreografas V. Brazdylis, kompoz. V. Ganelinas ir literatūrinės teatro dalies vedėjas Z. Dautartas. Baletui buvo panaudota V. Ganelino sukurta muzika iš muzikinio filmo "Velnio nuotaka", kuriam pagrinda taip pat sudarė K. Borutos "Baltaragio malūnas". Papildomus dainų tekstus parūpino poetas S. Geda. Visus choreografinius numerius vietoj įprastinio orkestro lydi muzikiniai įrašai, atliekanti simfoninio Vilniaus filharmonijos orkestro su elektrinėmis gitaromis, sustiprinta mušamųjų grupe, su Kauno choru ir estrados dainininkais. Šio originalaus baleto kūrėjai — kompoz. V. Ganelinas, baletmeisteris V. Brazdylis ir dail. V. Kalnaušas. V. Kst.

R. CHOLKAN & CO. LTD. REAL ESTATE

ISLINGTON - EGLINTON rajone puikus 6 kambarių vienaauštis: visai nauji kilimai, užbaigtas rūšys, 2 prausyklos, garažas su privačiu įvažiavimu; tuojau galima užimti. Turim dar keliolika namų tame pačiame rajone.

PRINCE EDWARD DR. - BLOOR, dviejų augštų 6 kambarių atskiras namas, kvadratinio plano, užbaigtas rūšys, garažas su privačiu įvažiavimu.

BABY POINT rajone, 6 kambarių atviras namas, moderni virtuvė, užbaigtas rūšys, kvadratinis planas, 2 prausyklos, dvigubas garažas, prašoma kaina \$89,900.

JANE - ANNETTE, 6 kambarių mūrinis namas: alyva šildomas; garažas su privačiu įvažiavimu; prašoma kaina tik \$59,900; skubus pardavimas.

INDIAN ROAD - HIGH PARK, palikimas, 7 kambarių atskiras namas, kvadratinis planas, 2 prausyklos, vandeniu-alyva šildomas; dvigubas garažas.

SCARLETT ROAD - LAMBERTON SQUARE, 6 kambarių bendranamis (condominium) — "penthouse"; 2 prausyklos, centrinis vėsinimas-sildymas; didžiulis balkonai; vaizdas į golfo aikštnę pusę, puikus vaizdas.

SOUTH KINGSWAY, 6 kambariai bendranamyje (condominium), 2 prausyklos, plaukiojimo baseinas, pirtis ir t.t.; arti susisiekimo bei krautuvų.

NEMOKAMAS ĮKAINOJIMAS.

2336 Bloor Street West — Tel. 763-5555

PRANAS KERBERIS
namų 239-5923

ANTANAS GINIOTIS
namų 769-9356

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI — virš 17 milijonų

KASOS VALANDOS:	MOKA UŽ:
Pirmadieniais 10-3	term. indėlius 1 metų 11 3/4 %
Antradieniais 10-3	term. indėlius 2-3 metų 10 %
Trečiadieniais uždaryta	pensijų ir namų s-tas 11 %
Ketvirtadieniais 10-8	taupomąją s-tą 10 %
Penktadieniais 10-8	spec. taup. s-tą 11 1/2 %
Šeštadieniais 9-1	depozitų-čekių s-tą 6 %
Sekmadieniais 9.30-1	
	DUODA PASKOLAS IŠ:
	asmenines 13 1/2 %
	mortgičius 13 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki \$10,000. Parduodame "American Express" kelionių čekius ir pinigines perlaides. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.

VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS
SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS

REAL ESTATE LTD.
REALTOR
1072 Bloor St. W.

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada
Jums sąžiningai patarnausi: **A. Bliūdžius**

Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West,
Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Avenue
(Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305

* Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
* Sąžiningai ir patikimas patarnavimas. * Visi automobilio mechanikai
* taisymai. * Sniegines ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
* GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

Simons TELEVISION

2385 Dundas St. W., Toronto Tel. 532-8772

Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.

Nuomojam, taisom, parduodam "ADMIRAL" ir kitų firmų televizijas
bei "stereo" aparatus. Turime lietuviškų plokštelių ir suvenyrų.

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas

(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)

Vožiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukti kairėn
per pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen
gatve tiesiog į garažą.

• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechanikos patarnavimus. •
Savininkai: A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas

THE PORTRAIT GALLERY

Lietuvis fotografas
Petras Žemaitis,

ADRESAS: 31 King Street, Weston, Ontario (Market Place)

Tel. 249-3177, po 6 valandos vakaro 248-9564

Specialistas portretų,
vestuvinių ir vaikų
nuotraukų. Įreminimai

Ročesterio lituanistinės mokyklos mokiniai, 1979 m. gruodžio 16 d. suvaidinę KUN. B. PACEVIČIAUS scenos
vaizdėlį "Betlėjus nušvito". Vaidinimą paruošė IZABELĖ ŽMUIDZINIENE
Nuotr. V. Staškevičius

SPORTAS

IŠKILIEJI SPORTININKAI

Vitui Gerulaičiui, po sėkmingos
baigmės Davis taurės žaidime
prieš Italiją ir po staigmenų Grand
Prix Masters turnyre, duotas dar
vienas titulas — G-man. Grand Prix
Masters turnyras įvyko š.m. pradžioje
Niujorke, kur V. Gerulaitis įveikė
J. Mc Enroe ir J. Connors. Kita-
me žaidime jis pralaimėjo Borgui.

Lina Kačiūšytė sėkmingai dalyva-
vo tarptautinėse plaukimo varžybo-
se, kurios įvyko sausio pradžioje
Austin, Texas. Ši vilnietė laimėjo
pirmą vietą 200 m. plaukime krūtine,
nuplaukdamą šį nuotolį per
2:30,55. Ji aiškiai pralenkė buvusias
pasaulio rekordininkes S. Vargano-
vą 2:33,68 ir J. Bagdanovą 2:35,43.
Pasaulio rekordas priklauso L. Ka-
čiūšytei ir yra 2:28,36. Tačiau 100 m.
plaukime krūtine talentingoji JAV
plaukikė Tracy Caulkins nelaukta
įveikė favoritę L. Kačiūšytę. T. Caul-
kins atplaukė pirmoji per 1:10,65 ir
Lina 1:10,88. Šiose varžybose daly-
vavo geriausios pasaulio plaukikės
iš JAV, R. Vokietijos, Sov. Sąjun-
gos, Australijos, Švedijos ir kitų
kraštų. Vienintelį laimėjimą šiose
varžybose Sov. Sąjunga iškovojė L.
Kačiūšytė ir bene pirmą kartą JAV-
bių plaukikės aiškiai pralenkė R. Vo-
kietiją.

Leonas Rautišnas šiais metais stu-
dijuoja Syracuse universitete ir kar-
tu žaidžia krepšinį, tačiau iki galės
žaisti oficialiose rungtynėse turi iš-
laukti metus. Pavasarių numato prisijun-
gti prie Kanados rinktinės ir dalyva-
voti Maskvos olimpiadai skirtingame
atrankos turnyre, kuris įvyks Porto-
rike.

Ray Klivečka, buvęs Niujorko pro-
fesionalų futbolo komandos Cosmos
vadovas, iš šių pareigų pasitraukė.
Algis Remeikis iš Sudburio Toron-
to miesto brido turnyre poriniame
žaidime kartu su partneriu Bob La-
ney laimėjo pirmą vietą. Turnyras

įvyko Royal York viešbutyje. Daly-
vavo 3.568 šio žaidimo mėgėjai.

Edvardas Andriulis Toronte įvy-
kusiame teniso turnyre dvejų var-
žybose laimėjo antrą vietą. Jis kartu
su Keith Porter įveikė visus varžo-
vus, tik baiginiame žaidime pralai-
mėjo kitai torontiešiui porai 6-7, 6-7.
A. S.

SPORTINĖS GERULAČIO KOVOS

1979 m. teniso profesionalų se-
zonas baigėsi "Grand Prix Masters"
turnyru. Pirmieji aštuoni pasaulio
žaidėjai, metų laikotarpyje "Grand
Prix" turnyruose surinkę daugiausia
įvertinamųjų taškų, pasirodė Niujor-
ke.

Pirmuoju tarp besivaržančių daly-
vių buvo John Mc Enroe. Jis už 1979
m. "Grand Prix" turnyrų pergalės
buvo apdovanotas dar papildomu
\$300.000 čekiu.
Penktuoju lentelėje buvo Vitas
Gerulaitis, tačiau pasaulio spauda,
radijas bei televizija, pranašaudami
šio turnyro laimėtoją, minėjo tik
Borgo, Mc Enroe ir Connors pavardes.

Turnyras prasidėjo sausio 9, tre-
čiadienį. Pradėta varžytis dviejose
grupėse.

Pirmoji diena V. Gerulaičiui buvo
nesėkminga. Ilga, daugiau kaip dvi
valandas trukusi kova baigėsi Giul-
lermo Vilas naudai: 6-4, 6-7, 6-3.

Ketvirtadienis Vitui jau sėkmin-
gesnis. Jis laimi prieš Haroldą Solo-
moną 6-1, 7-6.

Penktadienį įvyksta netikėtumas.
16,000 žiūrovų stebi atkaklią kovą.
John Mc Enroe laimi pirmąją rungtį
6-3, tačiau Vitui pradėjus atkakliai
pulti, lemiamosios rungtys palinksta
jo naudai ir baigiasi 7-6, 7-6 psek-
me. Taškai, išsprendę paskutiniųjų
rungčių lygiąsias taipogi apylygiai:
9-7, 7-4.

(Nukelta į 9-tą psl.)

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

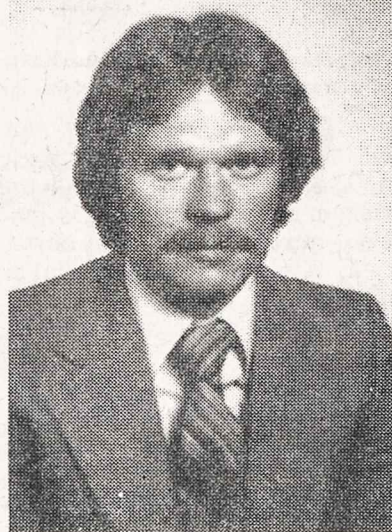
min. pirm. J. Clarkas, ir užsienio
reikalų ministrė F. Mac-
Donald laikosi nuomonės, kad
vienintelė reikšminga bausmė
Sovietų Sąjungai yra olimpiados
perkėlimas, į kurią nors kitą val-
stybę, turinčią reikalingus įren-
ginius. Tada visiems Sovietų Są-
jungos gyventojams paaikšėtų
dabartinio jų režimo slepiamas
tikrasis agresijos laipsnis Afga-
nistane. Šia proga prisimenama
taip pat su politika susieta 1936
m. olimpiada A. Hitlerio Vokie-
tijoje, po kurios jis greit pradėjo
II D. karą.

Naujasis JAV ambasadorius
K. Curtis, buvęs Maide valstijos
gubernatorius, padėjo koviui min.
pirm. J. Clarko vyriausybės už
jos pažadą neparduoti papildomo
grūdų Sovietų Sąjungai, kai
17-kos milijonų tonų tiekimas
nutraukė prez. J. Carteris. Pra-
našarui, kad sovietai, stoko-
dami pašarinių grūdų galvijams,
bus priversti juos skersti ir va-
sarą, olimpiados metu, tuo bū-
du susilauks mėsos trūkumo. J.
Clarko išpareigojimas nedidinti
grūdų pardavimo Sovietų Są-
jungai buvo skeptiškai sutiktas
ūkininkų, nuogaustujančių ga-
limo pajamų sumažėjimo. Jiems
gerą žinią paskelbė grūdų par-
davimą tvarkantis susisiekimo
min. D. Mazankowskis: su Bra-
zilija pasirašyta \$858 milijonų
vertės sutartis, pagal kurią šiai
valstybei per trejus metus bus
parduota beveik 4 milijonai tonų
grūdų. Vien tik šiais metais
Brazilija gaus 2 milijonus grū-
dų už \$440 milijonų. Sovietų
Sąjunga 1979-80 m. kanadiškų
grūdų yra nupirkusi tik 1,4 mi-
lijonų tonų. Naujoji sutartis su
Brazilija yra didžiausia, kurią
bėkda Kanadai teko pasirašyti
su nekomunistine valstybe. Su
ja atsivėrė nauja didelė rinka
Kanados grūdams.

Didžiausiam Kanados dien-
raštyje "The Toronto Star" sa-

vaitinę savo skiltį nuo 1971 m.
turėjo buvęs Kanados konserva-
torių pirm. Dalton Camp. Savo
laikui šis dienraštis buvo aiškus
liberalų rėmėjas, bet pernykš-
čiuose rinkimuose netikėtai pa-
sisakė už socialistus, nors jie ir
neturėjo jokios galimybės lai-
mėti. Tada buvo smarkiai kriti-
kuojamas min. pirm. P. E. Tru-
deau. Dabar tas pats dienraštis
staiga atsistojo liberalų pusėje.
Redaktoriai atsisakė spausdinti
vieną Daltono Camp rašinį, ku-
riame jis kritikavo liberalų par-
tijos rinkiminę liniją, suvaržiu-
sį P. E. Trudeau. Dėl tų varž-
tų sumažinti jo pasirodymai rin-
kiminėse apylinkėse, vengiamo
viešų debatų, netgi atsakymų į
susitikimuose su rinkėjais iš-
keltus klausimus. P. E. Trudeau
labai monotoniškai paskaito
trumpą savo žodį, nors jis yra
vienas geriausių kalbėtojų Ka-
nadoje. Dalton Camp liberalus
apkalto rinkiminių uždarumų,
neatskleidžiančių jų tikros poli-
tikos. Šis jo rašinys, atmetas
"Star" redaktorių bei leidėjų,
buvo paskelbtas "The Toronto
Sun" dienraštyje, o D. Camp
įsijungė į jo nuolatinių bendra-
darbių eilės.

Už pilnas Kanados karių ve-
teranų teises pradėjo kovoti pi-
lietiniame Ispanijos kare res-
publininkų pusėje dalyvavę ka-
nadičiai Mackenzie — Papineau
batalijono nariai. Batalijoną
daugiausia sudarė Ispanijos res-
publikininkus rėmę Sovietų Są-
jungos šalininkai. Galbūt dėlto
anuometinė min. pirmininko
Mackenzie King vyriausybė pra-
vedė parlamente įstatymą, rei-
kalaujantį jų prokomunistinių
savanorių sugrįžimo Kanadon.
Priešingu atveju jiems buvo nu-
matyti dveji metai kalėjimo ar-
ba \$2.000 bauda. Šis įstatymas
betgi nebuvo panaudotas. Bata-
lijonai išvyko 1.239 kanadie-
čiai, o po karo užbaigos grįžo
tik 639. Jiems nebuvo suteiktos

SIMAS KAKNEVIČIUS, diplomuo-
tas buhalteris, baigęs profesinį moks-
lą Hamiltono ir Windsorso universi-
tetuose. Dirba "Peat, Marwick, Mit-
chell" bendrovėje Hamiltone; nuo
š.m. kovo mėnesio perkeltas į
Torontą. Yra baigęs Sv. Mykolo gim-
naziją ir Mairono mokyklą Toronte.
Ilga laiką žaidė Toronto lietuvių
sporto klube "Aušra"

Ateitininkų žinios
Moksleivių susirinkimas įvyks sau-
sio 27, sekmadienį, tuoj po 10 v. Mi-
šių seselių namuose, 57 Sylvan Ave.
Programoje — pranešimai apie žie-
mos kursus Dainavoje ir kiti eina-
mieji reikalai. Visi nariai prašomi
dalyvauti.

Koordinacinis komitetas, kuris
tvarko visą Toronto ateitininkų veik-
lą, persitvarkė, — įsijungė daugiau
narių. Koordinacinį komitetą dabar
sudaro: dr. O. Gustainienė, K. Mang-
lickas, G. Petrauskienė, dr. R. Pet-
rauskas ir L. Underienė. Komitetas
savo posėdyje aptarė artėjančią ateit-
ininkų šventę ir vasaros stovyklą
Wasagoje.

Jauinių ateitininkų veikla per-
tvarkoma ir suaktyvinama. Jaunes-
niams ateitininkams berniukams pra-
dėjo vadovauti Vaidotas Vaitėnas,
turis patyrimo ir daug galimybių dirb-
ti su berniukais. Kviečiami berni-
ukai nuo 7 metų amžiaus. Suplanuota
įdomi programa, kurioje yra daug
galimybių visiems pasireikšti ir at-
rasti savo gabumus.

Kanados Lietuvių Jaunimo Są-
jungos valdyba kviečia visus stu-
dентus ir moksleivius atsilankyti į
jaunimo vakaronę — Prisikėlimo
par. Parodų salėje sausio 25, penk-
tadienį, 7.30 v.v.

Skautų veikla

• Vasario 16 sueiga bus vasario
3, sekmadienį, 5.30 v.p.p., Prisikėli-
mo salėje (ne Lietuvių Namuose
kaip anksčiau buvo skelbta). Po su-
eigos — specialios skautų Mišios 7
v.v.

• Metinis Romuvos narių susirin-
kimas — vasario 10 d., 4 v.p.p., Pri-
sikėlimo Parodų salėje. Jau 18 metų
Romuva yra nuosavas gražus kampe-
lis, kuriame stovyklauja, išskylauja
jaunimas. Ten išaugo nauja skautiš-
ka karta, dabar jau perimanti vado-
vavimą. Todėl remti savo stovykla-
vietę yra būtina visų pareiga, kad
neutrūktų pamainos tęstinumas.
Gausiai dalyvaukime susirinkime.

• Sausio 27, sekmadienį, Mindaugo
dr. vės iškyla į Albion Hills. Dr. vės
varžybose pirmąją "Žirgali",
vad. L. Garbaliusko. Sekanti dr. vės
sueiga — sausio 30, trečiadienį, Pri-
sikėlimo Parodų salėje.

• Vasario 2 d. sk. vyčių ir vyr.
skautų linksma vakaronė. Kur?
Skambinti turtininkams. Č. S.

veteranų teisės, nes jie kovojo
ne už Kanados, o svetimos val-
stybės interesus. Veteranais pri-
pažįstami ir pilnas teises gauna
tik tie kanadiečiai, kurie, kaip
Kanados atstovai, dalyvavo abie-
juose pasauliniuose karuose ir
Korėjos kare. Buvusio Ma-
kenzie — Papineau batalijono
nariai nori, kad pirmiausia būtų
atšauktas prieš jų dalyvavimą
Ispanijos kare nukreiptas parla-
mento įstatymas ir kad jiems
taip pat būtų suteiktos veteranų
teisės. Visos ligšiolinės jų pa-
stangos buvo nesėkmingos.

Kanados statistikos duomeni-
mis, 1979 m. gruodžio mėnesį
nedarbas sezoniniu masteliu bu-
vo matuojamas 7,1%, kai tuo
tarpu 1978 m. gruodyje jis sie-
kė 8,1%. Pernykščiame gruodyje
užsiregistravusių ir pašalpas
gaunančių bedarbių buvo 779.
000, užpernykščiame — 859.
000.

TRADE WINDS MOTEL
10300 Gulf Boulevard, Treasure Island
St. Petersburg, Florida 33706, USA
Tel. (813) 360-0490
Savininkė RUTA KRIAUCIŪNAITE,
Kanados lietuvaitė, kviečia tautiečius atsilankyti.
Motelis gražiai įrengtas, vėsinami kambariai ir
butai, kilimai, spalvota televizija, šildomas basei-
nas, vieta "barbecue", balto smėlio paplūdimys,
prie pat Meksikos įlankos.

AL GARBENS
REAL ESTATE LTD.
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys
Telefonas 536-2738. Jeigu niekas neatsiliepia,
skambinkite 489-1543.

Alfonsas Garbenis jums sąžiningai patarnaus parduodant ar perkant nekilnojamą turtą, tvarkant mortgičių reikalus, įkainojant namus ir t.t.

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI.
NUOLAIDA LIETUVIAMS SAVININKAMS
UŽ PARDAVIMĄ.

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:	IMA:
12 % už 6 mėn. term. indėlius	13 1/2 % už asm. paskolas
11 1/2 % už 1 m. term. indėlius	13 % už mortgičius
10 % už 3 m. term. indėlius	15 % už perversio kreditą
11 % už pensijų ir namų planą	(line of credit)
11 1/2 % speciali taup. sąsk.	
10 % už taupymo s-tas	
6 % už čekių s-tas (dep.)	

AKTYVAI virš 24 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2,000. Asmenines paskolas mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — pinigines perlaides, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).
BOSTINE: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Telefonai: 532-8723 Toronto, Ontario
ir 532-1149 M6P 1A6

ED. KONDRATAS, siuvėjas

1113 Dundas St. W.,
Toronto, Ont. M6J 1W9

Tel. 533-5454

FLORIDA REAL ESTATE

Rezidencinės ir komercinės nuosavybės
Apartmentai • Kondominiumai • Nuomojimas
Angelė E. Karnienė
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonai: (813) 360-2448. Vakare (813) 345-2738

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE

Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai.
Prityrę specialistai su ilga praktika.

1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

STEPHAN'S FURS

406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Lietuviška maisto gaminių krautuvė

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario

Telefonas 535-1258

• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

ANKA & PETER / photographers

2774 Bloor Street West, Toronto, M6S 1P5 769-4488

Specialistai vestuvinių nuotraukų, portretų ir kitų
fotografinių darbų.

TIM'S AUTO BODY LTD.

Visu rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5

FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

A+A DR. STASIUI PACEVIČIUI mirus,

jo žmoną, sūnų, dukras su šeimomis, brolių dr. ANTANĄ su šeima, seseris ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime jų didžiam skausmą —

T. VI. Bačėnai ir šeima

BRANGIAI ŽMONAI

A+A IRENAI PRANEVIČIENEI staiga mirus,

jos vyrą MEČISLOVĄ nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

V. B. Švedai
V. Jasas
M. E. Heinz

A+A ANTANUI RICKEVIČIUI mirus Amerikoje,

jo žmoną, vaikus, brolių BRONIŲ su žmona Toronte, jų sūnų VLADĄ su šeima ir visus gimines bei artimuosius jų liūdesio valandoje nuoširdžiai užjaučiame —

A. G. Stankus
A. O. Kanapka

Viešėdami Čikagoje,
neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET,
CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Čia gausite lietuviškų knygų,
plokštelių, odos, medžio dirbinių.
Ypač didelis gintaro
išdirbinių pasirinkimas.

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI THE LIGHTS OF HOMELAND

savaitraštis, didelio formato,
8-10 psl., naujiems skaitytojams **tik \$10.00 metams**

reguliari metinė prenumerata — \$14.00

Prašau siuntinėti "Tėviškės Žiburius" ištisus metus šiam
naujam skaitytojui:

Vardas, pavardė .....

Adresas .....

Siunčiu prenumeratą ..... dol., auką ..... dol.

Laikraščio adresas:

"Tėviškės Žiburiai",
2185 Stavebank Rd., Mississauga,
Ontario, L5C 1T3, Canada

Norintiem susipažinti "TEVIŠKĖS ŽIBURIAI"
siunčiami nemokamai keletą savaitių. Prašome pranešti
tokių asmenų adresus. **ADMINISTRACIJA**

FRANK BARAUSKAS LTD., Realtor
3828 BLOOR STREET WEST, ISLINGTON, ONTARIO

- NAMAI
- VASARNAMIAI
- UKIAI

Stayner, Springhurst,
Wasaga, Collingwood
(705) 445-8819
atstovas MARIO TURCO

ISTAIGOS **233-3323** NAMŲ **743-0100**

BALTIC EXPORTING CO.

Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą

- Priimame užsakymus ir maisto siuntinių iš Danijos.
- Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui.

DARBO VALANDOS: 9 v.r. — 5 v.p.p. (po 5 v.p.p. susitarus telefonu);
šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta

482 Roncesvalles Ave., Telefonas Savininkai

Toronto, Ont. M6R 2N5 **531-3098** S. ir F. Janavičiai

DRAUDA BALIO MASKELIŪNO INSURANCE AGENCY LTD.

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814

2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403

Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS

• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Toronto Lietuvių Namų Būrelio narės kalėdinio pobūvio metu 1979 m. gruodžio 11 d. Iš kairės: G. Butkienė, L. Matulevičienė, A. Jankaitienė, pirm., L. Dagienė, S. Ciplijauskienė
Nuotr. B. Tarvydo

Anksčiau gėrėjausi, dabar pamilau

(Atkelta iš 6-to psl.)

mus, bet laikas ribotas, negalime per daug įsismaginti. Sekančią dieną koncertas Kanberoje, o iki jos penkios valandos kelionės automobiliu.

Kelionė į Kanberą buvo įspūdinga. Kelias geras, puikūs vaizdai, oras gražus. Kanberoje lankiausi prieš penkerius metus, tai ir tenai netrukus pažįstamų. Po koncerto ir vaišių lietuvių klube prie lošimo mašinų pralaužiau \$10. Tuo ir baigėsi mano šeši koncertai Australijoje.

Kanbera — Australijos sostinė, paskendusi medžiuose. Miestas suplanuotas amerikiečių

Walter Burley Griffin. Sakoma, kad čia prisodinta daugiau kaip du milijonų medžių. Aplinkui kalnai, kuriuose ir sniego būna, rytais šalnos. Lietuvių neadaug, dirba valdiškus darbus, įsikūrę labai gražiai.

Iš čia atgal į Sydneį, bet jau nereikia skubėti. Stebiu kalnus, ežerus, kaip šmėklas pakelėse stovinčius gumos medžius, pilnus laukus avių.

Kadangi koncertai pasisekė, nutariau pati sau "užsifunduoti" dovaną — kelionę į Naująją Zelandiją. Nesigallėjau. Kelios dienos, praleistos tenai, suteikė didelio džiaugsmo, paliko malonių įspūdžių. Kraštas — kaip niekur kitur. Stengiausi kaip galima daugiau pamatyti. Gamta labai skirtinga nuo Australijos. Jaučiama romantiška maori dvasia, pasakojamos gražios legendos, girdisi folklorinė švelni muzika. Ir jų pačių daug matosi. Maori — vietiniai šios salos gyventojai, gražūs, labai skirtingi nuo Australijos vietinių. Daug ežerų, begalės žalių pievų, kalvų, kuriose ganosi avys. Lietuvių labai mažai; net nesutikau.

Aplankiusi muziejus, geizerius, išsimaudžiusi sijos baseinuose, dumblo voniose, aplankiusi avių ūkį, pamąčiusi sniegu dengtus kalnus, grįžau atgal į Sydneį. Ten laukė paskutinis

atsisveikinimas su Australijos lietuviais.

Kai pagalvoju apie savo kelionę, galiu nuoširdžiai pasakyti, kad buvo įdomu. Australijos lietuviai myli Australiją. Tenai jau pripratę, beveik visi gerai įsitaisę, daug keliauja po pasaulį ir sako, kad Australijoje jiems geriausia. Dar klausinėjo apie Kanados, Amerikos lietuvių gyvenimą, veiklą. Dalis skaito ir mūsų laikraščius, kuriuos gauna po kelių mėnesių. Teiraujasi apie Čikagos Lietuvių Operą, kaip įinai išsilaiko. Visur turėjau radijo valandėles pasikalbėjimams. Kiek sugebėjau, stengiausi į klausimus atsakyti.

Jaunimas, kaip ir šioje pasaulio pusėje, lietuviškai veikia pasyvu. Labai maža dalis išjungia ir lietuvišką darbą. Didesnės kolonijos turi savo choras, tautinių šokių grupes, dramos teatro mėgėjus, sporto klubus, įvairias organizacijas. Pasitaiko ir nuomonių skirtumų, kai apsilanko menininkai iš Lietuvos. Liko įspūdis taikaus ir darnaus gyvenimo. Visus jungia ALB.

Esu dėkinga ALB krašto valdybai, kad pakvietė ir drauge su PLB valdyba bei kultūrinės tautos komisijos pagalba tai įvykdė.

Prieš penkerius metus lankydami Australijoje ją gėrėjau, o dabar ją pamilau.

KLB Wellando apylinkės valdyba. Iš kairės: AL. ZINAITIENĖ, vicepirm. I. ŠIDLAUSKIENĖ, sekr. ST. STANKEVIČIENĖ, pirm. J. PAUZUOLIS

ŠYPSENOS Parinko Pr. Alš.

Tėvas ir sūnus

— Ar tu žinai, kiek man kainuoja tavo mokslas?
— Taip, tėveli, aš žinau, kad brangiai kainuoja. Už tai aš ir stengiuosi kuo mažesniais mokyti.

Universitete

Tėvas, apsilankęs universitete:
— Betgi, sūnau, kodėl tau prireikė naujo automobilio? Tu tik pažūrėk į čia sustatytus automobilius — visi seni.
Sūnus: Šitų automobilių, tėte, nesužiūrėsi. Jie visi priklauso profesoriams...

Amerikietis — retenybė

JAV turistams mažo prancūzų miestelio restorane užsisakė porą kiaušinių ir sumokėjo du dolerius.

— Ar pas jus kiaušiniai retenybė? — paklausė amerikietis.
— No, monsieur, — atsakė valgyklos padavėjas, — pas mus amerikiečiai retenybė.

Kandidatas į solistus

— Ar ponas mokytojau iš klausėt mano sūnelį?
— Taip, paprašiau, kad padainuotų.
— O kaip, ar turi balsą?
— Apie tai negali būti abejonės.
— Taigi, tamsta manai, kad iš jo gali išeiti...
— Gali... laikraščiu išnešiotas.

Galvosūkis

Pirkėjas: Bet kaip reikia tą dėžutę atidaryti?
Pardavėjas: Paaškinimas yra dėžutėje.

Nūdienėj Lietuvoj

Mokytojas: Pasakyk, Vytuk, kodėl mes mylime Sovietų Rusiją?

Vytukas: Už tai, kad ji mus išlaisvino.

Mokytojas: O kodėl mes ne-mylime Amerikos?
Vytukas: Už tai, kad ji mūsų neišlaisvina...

MIELAI SESUTEI

A. A. EUFEMIJAI Lietuvoje mirus,

jos broliui STASIUI DARGIUI reiškiamo nuoširdžių užuojautą —

Regina ir Petras Bražukai

Mielą Lietuvių Namų Moterų Būrelio narę

JANINĄ PACEVIČIENĘ,

VYRUI mirus,

nuoširdžiai užjaučiame —

LN Moterų Būrelis

A+A DR. STASIUI PACEVIČIUI mirus,

jo žmonai, šeimai, broliui dr. ANTANUI ir artimiesiems reiškiamo nuoširdžių užuojautą —

J. E. Vitartai

SKAITYTOJAI PASISAKO

SKAITYTOJO ISVADOS

Gerbiamieji, sekantais metais atskaitysiu nuo prenumeratorių, kiek būsiu negavęs "TŽ" numerių, nes sumokame pilnus 12 mėnesių.

Praėjusios vasaros vieną sekmdienį valgiau pietus Toronto Lietuvių Namuose. Prie stalo, be manęs, sėdėjo dar keturi torontiečiai vyrai. Valgant ir bekalbant apie lietuvišką spaudą, aš užsiminiau, kad ir mūsų "TŽ" yra blogoje finansinėje padėtyje. Visų keturių vyrų, sėdinčių prie to paties stalo, akys nukrypo į mane. Maniau, kad būsiu ką blogo pasakęs. Vienas sako: "Ar nori mus išprovokuoti ar juokauti? Mes žinome, kad "TŽ" gali išsiversti vien iš auku, o kur prenumeratorius? Ir ar žinai, prieteliau, po kiek metų gale pasidalina leidėjai?" Atsakiau, kad nežinau. Sako: "Geriau neagituok už "TŽ".

Tuo susidomėjęs aš savo kaimynui J. A. Delhi, Ont., pasiūliau (jis turi daug laiko) subalansuoti kelių mėnesių "TŽ" sąskaitą. Kiek vėliau kaimynas sako: "Žinai koks rezultatas tik 6 mėnesių?" Pasakė man sumą — netikėjau, bet jis mane užtikrino, tardamas: "Ir aš laikada paukudavau, bet dabar matau, kad mano auka bus nereikalinga."

Vistiek linkiu Jums sėkmės.

V. Zander, Delhi, Ont.

Red. pastaba. Jei gaunate nevisus "TŽ" numerius, atsakomybė tenka paštui, nes laikraštis siunčiamas visiems skaitytojams vienodai. Už visus siunčiamus laikraščio egzempliorius "TŽ" administracija paštui sumoka nemažą pinigų sumą. Dėlo paštas yra įpareigotas sažiningai visiems patarnauti. Jei kartais skaity-

tojas negauna siūsto numerio, kreipiasi į "TŽ" administraciją, kuri siūncia laikraštį antrą kartą, atskirai apmokėdama pašto išlaidas. Taigi, paštas tokiais atvejais nuskriaudžia ne tik skaitytoją, bet ir laikraštį.

Lankydamasis Toronte, matyt, patikėtė ant "linksmų plaučių" torontiečių ir jų pastabas priėmė už gryną pinigą. "TŽ", kaip ir kiti lietuvių išėjusių laikraščiai, nėra išimtis — susiduria su tais pačiais sunkumais, ypač nuolat kylančiomis kainomis. "TŽ" kapitalas — skaitytojų duosnumas bei parama. Prenumerata ir skelbimai neapmoka visų leidybos išlaidų — reikia dar sutelkti 20% pajamų. Kai ateina stambesnė parama, išsina ir didesni "TŽ" numeriai. "TŽ" leidėjas yra kultūrinė nepelno organizacija. Jos nariai aukoja laikraščius savo laika ir darba. Apie "liukščio" pasidalinimą negali būti nė kalbos. Jei tokių atvejų būtų, "pasidalintojai" sėdėtų "cypėje". Esame dėkingi duosiesiems rėmėjams, nes tik jų dėka laikraštis gali gyvuoti. Priekaištais jis negali išsilaikyti. Aukos, kad ir gausios, toli gražu nepadengia laikraščio išlaidų, kurios siekia šimtus tūkstančių dolerių.

St. Petersburg, Fla.

(Atkelta iš 4-to psl.)

Pro žiūronus pamatė, kad ten kažkas kelia ranką. Nuplaukęs į tą vietą, rado tris žmones, išsikibusius ir sudužusį laivelį, o ketvirtas pusgyvis plūduriavo vandenyje. V. Baranauskas ištraukė juos iš vandens, įsodino sava laivelin ir nugabeno į artimiausią žvejų uostą. Minėtas pusgyvis vyras buvo kapitonas Kelly. Nuvežtas greitąja pagalba ligoninėn, po trijų valandų mirė, manoma, nuo širdies priepuolio. Jis buvo patyręs komercinis žvejys. Kūčių rytą plaukdamas laiveliu atsitrėnkė į kanalo gairę ir dėlto įvyko nelaimė. Joje betgi niekas nebuvo sužeistas. Kapitonas Kelly, vadinamas "Pappy", buvo 71 m. amžiaus. Šaltame vandenyje jis išbuvo 90 minučių. Jonas Revas

W. G. DRESHER

REAL ESTATE
REALTOR

DRESHER-BARAUSKAS

INSURANCE
AGENCY
LTD.

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DRESERIS ir A. MIKSIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p.,
Narys "Better Business" Biuro

FIVE STAR TRAVEL

3830 B BLOOR STREET WEST • ISLINGTON, ONT.

Telefonas 233-5871

Kelionės grupėms ir paskiriems asmenims į visus pasaulio kraštus (ir Lietuvą).

Teirautis nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

E. CELEN — I. DRESERIENĖ

INSURANCE

* Namų — Gyvybės
* Automobilių
* Komerciniai

533-1121 Walter Dauginis 822-8480

Insurance Agency Ltd.

1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

V. BAČENAS

All Seasons Travel, B.D.

Registration No. 0009239

1551 Bloor Street West,

TORONTO, ONTARIO M6P 1A5

Visais kelionių
reikalais kreiptis:

V. BAČENAS
A. KARKIENĖ

tel. 533-3531

nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

TORONT

Anapilio žinios

— Lietuvos Kankinių šventovei įgytas tabernakulis. Jį paaukojo a. a. Zigmąs ir Magilona Laurinavičiai prisiminti savo žuvusiam sūniui Raimundui, iš kurio meninių kūrinių yra paimta detalė ir atliedinta bronzėje. Techninių tabernakulio apipavidalinimo rūpinosi archit. A. Kulpa, o patį darbą atliko "Canadian Art Memorials" (L. Temporale) paminklų dirbtuvės. Geradariams Z. ir M. Laurinavičiams už vertingą auką parapija nuosirdžiai dėkoja.

— Lietuvos nepriklausomybės šventės iškilmė bus Anapilio salėje vasario 17 d.

— Pakvitatimai aukotojams už sekmadienines ir kitas aukas baigiami paruošti ir bus paštu išsiuntinėjami.

— Šventovės statybos skoloms mokėti aukėjo \$250 dr. A. Barkauskas, \$200 J. Valiukienė, \$150 U. Bleizgienė, \$100 Elz. Azubalienė, \$50 J. Vaitkus.

— Praėjusį šeštadienį ir sekmadienį pamaldose prisiminta a. a. Anastazija Ščepavičienė mirties metinių proga. Šeštadienio pamaldose dalyvavo daug velionės gerbėjų. Po Mišių velionės prisiminimui pašventintas šv. Kazimiero vitražas naujojoje šventovėje. Po to Parodų salėje dukros Danutės iniciatyva dalyviai buvo pavašinti.

— Pamaldos: šį šeštadienį, 10 v. r., už a. a. Juozą Simonaitį, velionės dėsimųjų mirties metinių proga, sekmadienį 10 v. r. už a. a. Albina Ruginiene, 11 v. r. už a. a. Vladą Stungurį ir Trumpiečių šeimos mirusius.

Lietuvių evangelikų liuteronų išganytojo parapijos žinios

— Šį sekmadienį, sausio 27, po 9.45 v. r. pamaldų įvyks moterų draugijos susirinkimas pas Elena Jukniene, 222 Indian Trail.

— Visos parapijos metinis, visuotinis susirinkimas įvyks vasario 10, sekmadienį, tačiau visi parapijos padaliniai prašomi pristatyti savo veiklos pranešimus iki šio sekmadienio, sausio 27.

Lietuvių Namų žinios

— LN visuomeninės veiklos komitetas sausio 15 d. turėjo posėdį, kuriame buvo aptarta išlaidų sąmata 1980 m., nes nuo turimų finansinių išteklių priklauso šio komiteto ateities veikla. Plačiau aptartas Užgavėnių karnavalo renginys, kuris įvyks vasario 9, šeštadienį, Karaliaus Mindaugo menėje ir Karalienės Mortos svetainėje.

Programa susidės iš dviejų dalių: 1. Užgavėnių popietė nuo 3 iki 7 v.v. Meninę programą atliks Maironio mokyklos, "Gintaro", "Atžalyno" mazių ir "Vasaros garsų" trijų; veiks organizacijų paviljonai su skaniais užkandžiais ir gėrimais; ypač kviečiami tėvai su vaikais dalyvauti (lėlimas nemokamas); 2. kaukių vakaras nuo 7.30 v.v. Tautiniai šokiai ir dainos; atliks "Atžalynas", "Gintaras", "Ara", "Antroji jaunystė", "Volungė" ir "Vasaros garsai". Veiks Užgavėnių blynų ir užkandžių bufetai. Kviečiama dalyvauti su kaukėmis, kurios bus premijuojamos.

— LN jaunimo būrelis vasario 9 d., 1 v.p.p., "Park Lithuanian" aikštėje (Keele — Glenlake) rengia lietuvių komandų futbolo rungtynes, kuriose dalyvaus ir kitų kolonijų jaunimas. Informacijų teirautis pas Martyną Yčą tel. (416) 766-7300.

— LN valdybos posėdis įvyks ketvirtadienį, sausio 31 d.

PENSININKAS, 71 metų, be šeimos, įšeko farmos paveldėtojas — lietuvaitės, 45-55 metų. Rašyti: "Tėviškės žiburiai", Pensininkui. Gali būti našlė, "išsiskyrus". Pridėti gyvenimo aprašymą.

FOTOGRAFAS.

Darau nuotraukas įvairių progom. Skambinkite — JAUNISUS BAKAVICIUS po 5 v.v. telefonu 766-5818 Toronto.

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS, virtuvė ir atskira prausykla. Skambinti tel. 536-4968 Toronto.

MIKOLAJIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už priėmimą kainą. Skambinti 769-5024, Toronto.

LIETUVIŠKA

gėlių krautuvė

savininkė V. SIMINKEVICIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti "Petals Florist" tel. 537-9070, vakarais tel. 763-6256. Adresas: 1574 Bloor St. W., Toronto, Ont., prieš Lietuvų Namus. Pristatymas ir liginines, laidotuvų namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J. S. BUBULIAI. Baliai, vestuvės, sužadėtuves, parengimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronto.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Tikinčiosios Lietuvos Diena visose Kanados lietuvių šventovėse bus kovo 2 d. Ta proga bus renkamos aukos religinei Lietuvos šalpai. — Pakrikštytas Daniel Adam, Roberto ir Irenos (Vaičiūnaitės) Musgrove sūnus.

— Parapijos susirinkimas — kovo 16 d. po 11.30 v. Mišių Parodų salėje.

— Metinė parapijos vakarienė — kovo 23, sekmadienį.

— Vasario 24 d. bus renkamos aukos seneliams ir ligoniams, esantiems Vokietijoje ir kitur. Aukos rinkos šalpos draugija "Daina" prie šventovės durų.

— Parapijai aukėjo: V. J. Skrebutėnai \$100, J. A. Sulca \$100.

— Pianinui parkti aukėjo: O. J. Kirvaiciiai \$50, E. J. Čuplinski \$50, J. A. Vaskevičiai \$30, P. Misevičius \$30, J. Juodikaitienė \$25, E. O. Sabaliauskai \$25, B. Galinienė \$25.

— KLB Moterų Dr-jos Prisikėlimo mo skyrėms vajui liturginiams drabužiams pirkti aukėjo: A. O. Pleniai \$100, M. Jasionytė \$60, J. Juodikaitienė \$50.

— Vietnamo pabėgėlių reikalų gautas pranešimas iš Kanados imigracijos biuro, kad mūsų iškviesta 7 asmenų šeima neįsileidžiama į Kanadą. Priežastis — būtų persunku įsikurti Kanadoje su tokia dielde šeima. Vietoj tos šeimos iškviestos dvi šeimos — viena trijų žmonių, kita penkių. Jei kas turėtų butą tinkamą toms šeimoms, prašom atsiliepti. Pabėgėlių reikalams aukėjo V. J. Skrebutėnai \$100.

— Parapijos raštinė pradeda ruošti 1979 m. asmeninių aukotojų sąrašus. Prašoma iš anksto painformuoti raštinę, jei kas nenorėtų, kad būtų skelbiama pavarde, pakeistas adresas ar nebūtų gavęs aukų vekelių.

— Mišios šeštadienį: 8 v. už Stasį Černiauską, užpr. P. M. Pranašaiči, 8.30 už Joną Baltru, užpr. B. O. Vilimai, 9 v. už Antaną Žickų, užpr. testamentą vykdytojai, 9.30 už Steponą Juodikaitį, užpr. J. Juodikaitienę, 10 v. už Karolį Priščeponkienę, užpr. J. Priščeponką; sekmadienį 8 v. už Dominiką ir Petronelę Gačionius bei jų šeimos mirusius, užpr. A. Gačionis, 9 v. už Antaną ir Aušrą Sapijonius, užpr. E. G. Kuchalskai, 10 v. už Stasį Černiauską, užpr. S. Barškutis, 11.30 už parapiją, 7 v. v. už Juozą Gaputį ir Alfonsą Jaką, užpr. K. Gaputis.

"LKB Kronikai" leisti svetimomis kalbomis aukėjo \$100: V. Montvilas; \$25: J. J. Ignatavskas; \$20: A. Žilėnas, P. Skablauskas, A. Basalykas, P. Misevičius, B. Jonynas, O. Juodisėnė, H. Butkevičius; \$15: P. Š. Stočkai; \$10: E. J. Šileikos, H. V. Stepačiū. Aukotojai gaus pakvitavimus, galiojančius atskaitai nuo pajamų mokesčio.

Aukotojams nuosirdžiai dėkojame, neaukojusius prašome pasiekti gražių pavyzdžių. Iki šiol yra surinktas tik ketvirtadalis reikalingos sumos. \$2,500 surinktų aukų įsiūstą į "LKB Kronikai" Leisti Sąjungos centrą Čikagoje. Į Toronto skyrėms valdybą sutiko įeiti seselė Michaelė Brizgytė.

Yra gauta ispaniškos Kronikos knygu. Norintieji kam padovanoti gali gauti po pamaldų prieangyje. Knygos kaina — \$5.

Papildomai bus išleistas pirmasis "Kronikos" tomas lietuviškai. Netrukus turi pasirodyti didelis penktasis tomas. Jau lauzomas spaustuvėje. Inf.

Federacinio parlamento rinkimų skelbimai iki šiol buvo duoti anglų bei prancūzų laikraščiams (oficialios kalbos) ir dar penkių kalbų laikraščiams. Kitom tautybėm toji valdžios informacija liko neprieinama, ypač tiems, kurie silpnai moka anglų ar prancūzų kalbas ir neskaitytų laikraščių tomis kalbomis.

JEIGU GERI IR GALI GERTI — "TAVO REIKALAS", JEIGU NORI NUSTOTI — "MŪSŲ". Ateik į lietuvių AA (Alcoholic anonymous) grupės susirinkimą. Susirenkame kiekvieną trečiadienį 119 Mimico Avenue (Royal York Road ir Mimico Avenue kampas) 7.30 v. vakaro. Skambinkit 487-5591. (Skelb.).

ATNAUJINAMI seni mediniai baldai priinama kaina. Skambinti Mr. Nick tel. 534-2489 arba 532-3101 Toronto.

DARAU PORTRETUS iš senų nuotraukų ir fotografuotų vestuves bei kitus pobūvius. Skambinti po 6 v.v. Tel. 533-1864 Toronto.

Sausio 25, PENKTADIENIŠ nuo 7.30 v.v.

Prisikėlimo parapijos Parodų salėje —

VAKARONĖ

"viva kongreslotas"

TIKINČIOSIOS LIETUVOS DIENA

Toronto katalikų katedroje bus ne kovo 20 d., kaip pranešta "TŽ" 3 nr., bet kovo 30, sekmadienį, 3 v. p. p. Klaida įvyko priimant žinią telefonu. Pamokslą sakys J. E. kardinolas Carteris. Jis maloniai priėmė Kanados Lietuvių Katalikų Centro atstovus, sakėsi žiną apie tikinčiųjų būklę Lietuvoje ir prašė parūpinti papildomų informacijų. Taip pat jis pareiškė, kad jo nuomone slapstasis kardinolas, iki šiol nepaskelbtas, yra lietuvis.

Mintis rengti specialias pamaldas už persekiojamą Lietuvą Toronto katalikų katedroje kilo KLB Centre, kuriam ypač rūpi pagalba Lietuvoje persekiojamiems žmonėms. Šiuo metu KLB Centro nariai posėdžiauja ir aptaria planus, kad minėtos pamaldos būtų plataus masto, susilauktų gausaus lietuvių dalyvavimo ir kanadiečių visuomenės dėmesio. Tomis pamaldomis bus paminėtas ir persekiojamas Lietuvos keturiasdešimtmis.

Dabartinės Anapilio Moterų Būrelio valdybos kadencija baigiasi, todėl sausio 27, sekmadienį, po 11 v. pamaldų šaukiamas visuotinis narių susirinkimas. Visas nares prašome dalyvauti ir pasisakyti dėl tolimesnių veiklos gairių. Valdyba

KLB Moterų Dr-jos Lietuvos Kankinių parapijos skyrėms sausio 27, sekmadienį, tuojau po 11 v. pamaldų. Paskaitą apie šeimos teisę skaitys adv. V. Augaitis. Ši tema yra labai aktuali, nes dabartiniu laiku yra daug pasikeitimų, kuriuos svarbu yra visiems žinoti. Taigi, mes kviečiame dalyvauti ir parapijiečius, kurie šia tema domisi. Valdyba

Daugiakultūrinį konkursą dainai sukurti ir šiais metais skelbia CHIN radio stotis, kuri transliuoja ir lietuvių programą "Tėvynės prisiminimai". Perna pirmą premiją laimėjo Enrico Farina už dainą "Tu mia regina" (Tu esi mano karalienė), antrą premiją — Ernest Virgulti ir Chris Barbieri už dainą "Dirtti Ciao" (Sakant sudiev), trečią premiją — Viktorija Alivantov už dainą "Ahti Zauvck Otisosi" (Iškeliautė negrįžtama). Konkurse dalyvavo 300 asmenų iš 25 etnokultūrinių grupių. Laimėtojai buvo parodyti "Global" televizijos programoje 1979 m. vasario 25 d. Šio konkurso tikslas — puoselėti talentus daugiakultūrinėje aplinkoje. Šių metų dainos konkursui savo sukurta dainą reikia atsiųsti iki 1980 m. vasario 29 d. Konkurso taisyklės ir atitinkama blanka (entry form) galima gauti rašant šiuo adresu: M. S. C. CHIN Radio, 637 College St., Toronto, Ont. M6G 1B6. Informacijas teikia: Gino Empry 364-1153 ir Helen McIntyre 531-9991 Toronto.

Vilniečiai praneša, kad muziko-solisto V. Verikailio pasiūlymu Kanados vilniečiai planavo surengti vilniečių muziko-kompozitoriaus Juliusa Siniaus kūrinių koncertą š. m. kovo 15 d. Toronto Lietuvių Namuose. Koncertas dėl nenumatytų kliūčių neįvyks. Atsiprašome tuos, kurie apie tai buvo painformuoti. Juliusa Siniaus religiniai kūriniai bus atliekami Prisikėlimo parapijoje sekmadieninių pamaldų metu.

Planuojate pirkti rašomąją mašinėlę? Dabar pats laikas.

Nuo 1980 metų vasario 1 dienos kainos vėl pakils.

SCM SMITH-CORONA

fabrizo atstovas (dealer) St. PRAKAPAS
(49 Norseman St. Toronto, Ont. M8Z 2P7) Tel. 233-4486

Jums parūpins mašinėlę su lietuvišku arba anglišku raidynu ir pristatys į namus. Siūniū ir į Lietuvą rašomąją mašinėlę su lietuvišku raidynu "SMITH-CORONA CLASSIC 12" už \$285.00 su visais mokesčiais.

— visuomenė kviečiama atsilankyti
— bus trumpa programėlė
— įdomių skaidrių rodomas
— iš IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso
— įvairi muzika
— veiks kavos, alaus ir vyno baras

lėjimas — \$1.50 ir \$2.00

Rengia —
KANADOS LIETUVIŲ JAUNIMO SĄJUNGOS valdyba

KLB krašto valdybos pranešimai

• XI-sios KLB tarybos rinkimai įvyks š. m. gegužės 11 d. Pageidautina, kad visose lietuvių gyvenvietėse atsirastų daug sutinkančių kandidatų ir kad vyktų tikras demokratiškas procesas balsuojant. Dabartinės tarybos rinkimuose, kurie įvyko 1977 metais, nevisose lietuvių gyvenvietėse įvyko balsavimai, nes buvo ir kandidatų sąrašą įrašyta tik tiek, kiek jų reikėjo išrinkti. Tokiu būdu reikalingas tarybos narių skaičius buvo išrinktas aklamais kelių. Bendruomenės rinkimais privalėtų domėtis visi Kanados lietuviai ir rinkimų šūkis turėtų būti: "Balsuok už ką nori, bet balsuok".

• Š. m. kovo 8-9 dienomis Toronte ir Hamiltone koncertuos Pietų Amerikos (Argentinos ir Urugvajaus) jaunimo ansambliai "Žibutės" ir "Ažuolynas" — 39 asmenys. Šiuos ansamblius iškvičia kultūrinio bendravimo tikslais PLB kultūrinės tautos komisija. Kanadoje šiuos jaunimo ansamblius globos KLB krašto valdyba. Koncertai įvyks Čikagoje, Nebraskoje, Detrote, Toronte, Hamiltone, Klevelande ir kitur.

• KLB krašto valdyba kartu su didžiosiomis lietuvių apylinkėmis vasario mėnesį siunčia sol. Gintą Čapkauskienę į Europos lietuvių kolonijas (Angliją, Škotiją, Vokietiją) viso mėnesio koncertams ir apmoka kelionės išlaidas.

KLB krašto valdyba

Vasario šešioliktosios 62-ji sukaktis Toronte bus minima vasario 17, sekmadienį, Anapilio salėje. Naujoji valdyba rūpestingai yra paruošusi minėjimo programą, stengiantis ją trumpinti. Naujoji valdybos pirmininkė Ramūnė Jonaitienė, pagal apylinkės tarybos sugestiją, turėjo pasitarimus minėjimo reikalų su keliais specialistais.

Dienraštis "The Toronto Sun" 1980. I. 18 išspausdino anglų sovietologo Peter Reddaway straipsnį "More victims of Soviet repression", kuriame išvardinami suimtieji disidentai Ukrainoje ir kitose sovietinėse respublikose. Minima ir Lietuva, kur esąs suimtas katalikų veikėjas Julius Sasnauskas ir Antanas Terleckas. Sovietai esą tuo būdu siekia nutraukti ryšius tarp plataus lietuvių disidentų sąjūdžio ir žmogaus teisių grupių Maskvoje.

Žurnalas "Muzikos žinios" 1979 m. 1-2 nr. išspausdino rašinį apie Toronto "Volungės" koncertą Niujorke 1979 m. balandžio 21 d. ir įdėjo jos nuotrauką. Rašinio autorius gražiai įvertino volungiečių dainavimą. Be kitko, jis rašo: "Ansambliu dainuoja gerai, susidainavęs, susiklausęs, su tinkama dainavimo kultūra. Antroji dalis su lengvąja muzika geriau praskambėjo. Atrodo, kad į liudies dainų grožį nėra taip lengva įsikverbtį, gal ir pats liaudies dainų pasaulis dainininkėms yra tolimesnis, nei patys prantamas, kaip dabartinė lengvoji arba estradinė, daina. (...) Reikia pasidžiaugti ansambliu ir jo jaunystę — dirba ir triūsia, lavina savo balsą ir savo jausmus ir tuo praturtina lietuviškąjį gyvenimą".

Didžiojoje Kanados spaudoje pasirodantys skaitytojų laišukai plaka sovietinę agresiją Afganistane ir kaikiurie jų primena, kad tokia agresija įvyko 1940 m. Baltijos valstybėse. Pvz. "The Toronto Sun" 1980. I. 8 išspausdino Smith laišką, sakantį, jog sovietais niekad negalima pasitikėti. A. J. Kala savo laišką skatina vakariečių boikotuoti olimpiadą Maskvoje, juoba, kad buriavimo varžybos numatytos sovietų okupuotoje šalyje, būtena, Estijoje. Lietuva, Latvija ir Estija esą buvo pirmosios sovietų agresijos aukos, o dabar — Afganistanas. Dėlto esą reikia boikotuoti olimpiadą Maskvoje, sustabdyti grūdų parдавimą Sov. Sąjungai ir nutraukti prekybą. "The Toronto Sun" 1980. I. 15 išspausdino Kanados čekoslovakų sąjungos pirm. L. Urbano laišką, kuriame jis taipgi primena Baltijos valstybių invaziją 1939 m. (tiksliau būtų 1940 m., Red.), Vengrijos, Čekoslovakijos įvykius ir pabrėžia, kad ryšium su Afganistano agresija iškyla sovietinė grėsmė ir Kanadai, Sov. Sąjungos kaimynėi.

Lietuvių Profesionalių ir Verslininkų Sąjunga inž. M. G. Serno patalpose 1979. XII surengė paskaitą tema: "Šių dienų gyvenimas Kanadoje ir politinė įtaka į ekonomiką". Kalbėjo L. V. Matukas, baigęs ekonominius ir politinius mokslus Kanadoje. Jis yra šimtamilijoninės V. Vokietijos investicijos firmos Kanadoje ir JAV-se vicepirmininkas ir generalinis vedėjas. Jo manymu, dabartinė ekonominė padėtis tiek Kanadoje, tiek JAV-se ir visame pasaulyje yra labai neaiški. Ji yra kiek panaši į 1929-32 metų krizę. Turi laviruoti ne tik vyriausybė, bet ir pramonininkai, verslininkai, prekybininkai ir net pavieniai žmonės, jei nori išvengti didesnių sutrikimų. Per paskaitą ir diskusiją prieita išvada, kad geriausia dolerio apsauga yra investavimas į nekilnojamą turtą. Žemės kainos bus gana pastovios, o darbo ir medžiagų kainos kils. Taigi nėra ko laukti, kad kas atpiktų. Nuomų kontrolė dar ilgą laiką pasiliks. K. L.

Kanados Lietuvių Fondas praneša, kad pašaloms gauti prašymai turi būti įteikti ne vėliau vasario 15 d. Prašymus siųsti: 28 The Palisades, Toronto, Ont. M6S 2W8.

Kanados ukrainiečių katalikų savaitraštis "Naša Meta" (Mūsų Tikslas) 1979 m. lapkričio laidoje plačiai aprašė Vilniaus universiteto 400 metų sukakties minėjimą, surengtą Toronto universiteto. Aprašymo autorius, pasirašęs tik "op" yra pats laikraščio redaktorius kun. P. Chomyn, dalyvavęs minėtoje iškilmėje ir priėmėme. Aprašymo pradžioje jis gražiai įvertina lietuvių, kurie Toronte, palyginus su kitom tautinėm grupėm, nesą gausūs, bet gerai organizuoti, ištikimi savo tikėjimui, tradicijom bei kultūrai. Toliau jis aptasakoja visą programą, skirdamas specialų dėmesį pianistui Vytautui Smetonai, kurio rečitaliu publika buvusi sužavėta.

Stasys Jackus jau kuris laikas guli Western ligoninėje. Jam padaryta keletas operacijų.

Kun. Hermanas Šulcas, salezietis, anksčiau dirbęs Europoje ir Brazilijoje, šiuo metu darbuojasi misijų krašte Ruandoje. Ateinantį rudenį jis ketina vykti Europon ilgesnių atostogų, nes neįprastas klimatas gerokai vargina. (Jo adresas: Rev. H. Schulz, Paroisse Musha, B.P. 266 — Kigali, Rwanda, Africa).

Kalėdiniam šios parapijos biuletenyje idėtas kalėdinis sveikimas net šešiomis kalbomis, jų tarpe ir lietuvių. Štai jo tekstas: "Mushos bendruomenė — kunigai, krikščionys ir du jaunuoliai savanoriai — linki jums šventų Kalėdų švenčių! Dievulio ramybė bei palaima lydys Jus per visus 1980 naujuosius metus!"

MONTREAL

Metinis Aušros Vartų parapijos susirinkimas įvyko 1980 m. sausio 13 d. parapijos salėje. Pirmininkavo dr. Petras Lukoševičius. Susirinkimas pradėtas mirusiųjų parapijiečių prisiminimu malda. Klebonas kun. J. Kubilius, parapijos išteigėjas, padarė platų metinės veiklos pranešimą. Iš jo matyti, kad parapija religiniu, tautiniu, kultūriniu ir visuomeniniu požiūriu yra veikli. Į parapijos gyvenimą jungiasi visos organizacijos: Lietuvių Bendruomenė, "Litas", jaunimo organizacijos, skautai, ateitininkai, "Gintaro" ansambliis, parapijos choras, šauliai, katalikų moterų dr-jų, Sv. Onos Dr-jų ir kt. Salėje vyksta įvairių organizacijų susirinkimai, minėjimai, koncertai ir kiti kultūriniai renginiai. Čia repetuoja choras, "Gintaro" ansambliis, krepšinininkai ir abu jaunimo orkestrai. Skaudžių tautodailės "Vaivorykštės" projekto vykdytojos čia kuria įvairius dalykus. Jų puikūs kilimai puošia Montrealio meno muzėjus. Veikia J. Šiaučulio spaudos kioskas, kuriame didelis pasirinkimas lietuviškų knygų, plokštelių ir kitų dalykų.

Šiais metais trejų metų kadenciją baigė parapijos komitete J. Zabeļiauskas ir A. Jankus. Slaptu balsavimu trejiems metams į komitetą išrinkti Vincas Piečaitis ir Vytautas Barauskas. Yra sudaryta ir parapijos taryba.

Po klebono ir komiteto narių pranešimo gausiai susirinkusius parapijiečius ir svečius pavašino skaniais pyragais, kava ir kitais skanumynais parapijos šeimininkės.

Aukšinio amžiaus "Rūtos" klubo kultūrinėje popietėje sausio 16 d. labai įdomią paskaitą skaitė Romas Otto. Jis plačiai, visiems suprantamai, lengvu kalbos stiliumi apibūdino Kvebeko provincijos politinius, ekonominius, kultūrinius siekius, kvebekiečių partijos siekius. Be klubo narių, dalyvavo daug svečių. Romo Otto paskaitą turėtų išgirsti Montrealio lietuvių visuomenė. Paskaita labai įdomi.

AV parapijos klebonas kun. J. Kubilius, SJ, ilgesniam poilsui išvyko į Arizoną. Jo vietoje darbuojasi kun. J. Aranauskas ir kun. S. Kulbis. Kitų dalykų.

KLB Montrealio apylinkės valdyba
š. m. vasario 3, sekmadienį, 12 val.,
Aušros Vartų parapijos salėje rengia,

simpoziumą - PARODĄ

Tema: "Montrealio lietuvių veikla ir jos ateitis".

Paskaitininkas — R. Lukoševičiūtė, moderatorius — R. Otto, nariai — D. Staškevičienė, S. Baršauskas, G. Nagys, P. Mališka.

PARODA: "Momentai iš Kanados Lietuvių Bendruomenės veiklos", paruošta inž. J. Danio, pasinaudojant lietuvių skyrėms medžiaga Otavos archyve.

Montrealio visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti.

Apylinkės valdyba

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

UTAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:

Einomąsias s-tas 6%
Taupomąsias s-tas 12%
Pensijų planas 12.25%
Term. ind. 1 m. 11.75%
Trumpel. term. ind. iki 13%

DUODA PASKOLAS:

Asmenines 15%
Nekiln. turto 14.5%
Čekių kredito 16.5%
Investacines nuo 15.5%

Duoda nemokamą gyvybės draudę iki \$2,000 už taup. s-tos sumas.

Nemokama gyvybės drauda iki \$10,000 už paskolos sumą.

KASOS VALANDOS:

1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais nuo 12 iki 8 v.v., penktadieniais nuo 12 iki 6 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vosarų nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilgiausius savaitgalius.
3